

Taalvormingsbehoeften in Limburgse K.M.O.'s en hun invulling

Pieter THEUWIS

promotor :
Prof. dr. Willy CLIJSTERS

Woord vooraf

Deze eindverhandeling, voorgedragen tot het behalen van de graad master of licentiaat in de Toegepaste Economische Wetenschappen, vormt het sluitstuk van mijn opleiding aan de universiteit Hasselt.

In dit onderzoek worden de taalvormingsbehoeften van de Belgisch-Limburgse K.M.O.'s onderzocht. Ik ben op zoek gegaan naar de specifieke vreemde-talenbehoeften van de onderneming en ben nagegaan of het aanbod van de vreemde-talenkennis voldoet aan de vraag van de Limburgse K.M.O.'s.

Het werken aan een eindverhandeling was een erg boeiende en verrijkende ervaring. Voor de totstandkoming ervan kreeg ik heel wat hulp en steun van verschillende mensen die ik via dit schrijven wil bedanken. Zonder hun bijstand, kritische opmerkingen en adviezen zou dit afstudeerschrift niet zijn geweest wat het nu is.

Eerst en vooral wil ik mijn promotor prof. dr. Willy Clijsters bedanken voor de begeleiding en de raad bij de uitwerking van de verhandeling. Steeds kon ik bij hem met vragen terecht en kreeg ik een pasklaar antwoord.

Ook wil ik alle ondernemingen, die even tijd vrijmaakten om mijn enquête in te vullen, bedanken voor hun tijd en kostbare informatie.

En *last but not least* wil ik graag mijn ouders bedanken voor de grote morele en materiële steun die zij mij, niet alleen tijdens het produceren van deze eindverhandeling, maar gedurende geheel mijn universitaire studies hebben geboden.

Alken, mei 2007

Samenvatting

De steeds toenemende export in Limburg zorgt ervoor dat ondernemingen meer en meer in contact komen met anderstalige ondernemingen, partners en belanghebbenden. De kennis van vreemde talen wordt meer en meer onmisbaar. In dit onderzoek wordt nagegaan wat de concrete vreemde-talenbehoeften van de ondernemingen precies zijn, welke tekorten zij bij het personeel en kandidaat-werknemers vaststellen en hoe de bedrijven deze tekorten trachten in te vullen.

Om een eerste verkennend beeld te bekomen van de vreemde-talenbehoeften en taalvormingsbehoeften werd eerder verricht onderzoek onder de loep genomen. Hierin werden vijf studies opgenomen nl. J. Verstraten, W. Clijsters, M. Bertolacci, T. Gielis en D. Putzeys. Allen onderzochten zij nauw verwante onderwerpen voor diverse geografische regio's.

Het tweede deel van dit onderzoek geeft de resultaten weer van een enquête-onderzoek uitgevoerd bij 110 Belgisch-Limburgse K.M.O.'s. Hierin werd gepeild naar de taalvormingsbehoeften van de ondernemingen. In welke mate komen zij in contact met vreemde talen? Welke problemen ondervinden de bedrijven als gevolg van gebrekkige talenkennis? Organiseren zij taalopleidingen? Wat vinden de K.M.O.'s van het huidige talenonderwijs? Vervolgens werden er tussen de verscheidene variabelen uit de vragenlijst verbanden gelegd.

Tenslotte worden de resultaten uit het enquête-onderzoek vergeleken met deze uit eerder verricht onderzoek. Zo kunnen er misschien evoluties of trends door de jaren heen ontdekt worden voor de taalvormingsbehoeften van Belgisch-Limburgse ondernemingen.

Enkele conclusies van het onderzoek worden hieronder kort weergegeven.

De behoefte aan vreemde talen is door de jaren heen steeds even groot gebleven. Meer dan 90% van de bevroagde K.M.O.'s heeft contacten met anderstalige ondernemingen. Voor de helft van hen zijn deze contacten zelfs

dagelijkse realiteit. De mate waarin zij contacten hebben in andere talen stijgt met het aantal voltijdse werknemers. Driekwart van de bevroagde ondernemingen levert aan anderstalige klanten.

Ondanks vele contacten in vreemde talen, schenkt slechts een minderheid van de bedrijven expliciet aandacht aan talenkennis bij een sollicitatie. Hun ongelijk is echter bewezen: bedrijven die belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie lopen beduidend minder contracten mis en verliezen eveneens minder (potentiële) zakenpartners omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en ze slepen ook meer belangrijke contracten in de wacht als gevolg van de goede taalbeheersing van hun personeel.

Vaktechnische talenkennis, specifiek voor de onderneming of de sector waarin deze operationeel is, is nog steeds meer nodig dan algemene talenkennis in de Limburgse K.M.O.'s. De specifieke talen waarvoor deze talenkennis gebruikt wordt zijn in volgorde: Frans-Engels-Duits. Ten opzichte van vroeger onderzoek heeft Engels het Duits van de tweede plaats verdrongen.

De problemen die bedrijven ondervinden ten gevolge van hun gebrekkige vreemde-talenkennis komen vooral voor in situaties waarbij de K.M.O. niet in staat is om de geboden kansen te benutten. Voor de talen waarin problemen ontstaan is het Frans nog steeds koploper, gevolgd door Duits, Engels en andere talen.

Er zijn nog steeds weinig bedrijven die een taalopleiding aanbieden of organiseren voor hun werknemers. Ook hier werd aangetoond dat zij die wel een opleiding organiseerden minder kans hebben op problemen omwille van vreemde-talenkennis.

Meer dan driekwart van de ondernemingen is van mening dat het huidige talenonderwijs moet verbeterd worden. Het zou veel praktischer moeten zijn, gericht op bedrijfs –en andere economische situaties.

Tenslotte kunnen we stellen dat bedrijven die menen dat het Engels volstaat om anderstalige markten te verkennen, minder contacten hebben in vreemde talen dan bedrijven die van mening zijn dat het Engels niet volstaat.

Inhoudsopgave

Woord vooraf.....	3
Samenvatting	4
Inhoudsopgave.....	7
Hoofdstuk 1: Situering en probleemstelling.....	11
1.1 Interesse voor het gekozen onderwerp	11
1.2 Probleemstelling	12
1.3 Onderzoeksdoel	12
1.4 Begripsdefiniëring	14
1.4.1 Limburg (BE)	14
1.4.2 K.M.O.'s	16
1.4.3 Taalvormingsbehoeften	17
Hoofdstuk 2: Onderzoeksplan	19
2.1 Onderzoeksvragen	19
2.2 Overzicht van de gevolgde aanpak	20
2.2.1 Verantwoording van de gevolgde aanpak	20
2.2.1.1 Literatuuronderzoek	20
2.2.1.2 Survey-onderzoek	21
Hoofdstuk 3: Literatuuronderzoek	23
3.1 J. Verstraten, 1994, Vreemde-talenbehoeften van recent afgestudeerde E.H.L.-studenten	23
3.1.1 Contacten in vreemde talen	23
3.1.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving.....	24
3.1.3 Belang van vreemde-talenkennis voor de loopbaan	24
3.1.4 Onderhouden en verbeteren van de talenkennis	24
3.2 W. Clijsters, M. Verjans, e.a., 1994, Linguaplan Limburg fase 1: 1993 Rapport van de regionale audit: Limburg	26
3.2.1 Contacten in vreemde talen	26
3.2.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving.....	27
3.2.3 Belang van vreemde-talenkennis voor de loopbaan	27
3.2.4 Problemen met vreemde-talenkennis	28
3.2.5 Verbetering van de vreemde-talenbeheersing.....	28

3.3 M. Bertolacci, 1995, Vreemde-talenbehoeften van K.M.O.'s in Nederlands-Limburg	30
3.3.1 Analyse van de werkaanbiedingen	30
3.3.2 Enquêteonderzoek	31
3.3.2.1 Contacten in vreemde talen.....	31
3.3.2.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving	32
3.3.2.3 Aard van de gebruikte talenkennis	32
3.3.2.4 Problemen met vreemde-talenkennis.....	33
3.3.2.5 Taalopleidingen.....	33
3.4 T. Gielis, 2000: Vreemde-talenbehoeften in Limburgse K.M.O.'s	34
3.4.1 Contacten in vreemde talen	34
3.4.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving.....	34
3.4.3 Aard van de gebruikte talenkennis	35
3.4.4 Problemen met vreemde-talenkennis	35
3.4.5 Verbanden tussen de variabelen onderling	36
3.4.5.1 Contacten in vreemde talen.....	36
3.4.5.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving	37
3.4.5.3 Aard van de gebruikte talenkennis	37
3.4.5.4 Problemen met vreemde-talenkennis.....	37
3.5 D. Putzeys, 2003: Taalvormingsbehoeften in Limburgse bedrijven	38
3.5.1 Specifieke taaleisen	38
3.5.2 Taaleisen in de verschillende economische sectoren	38
3.5.3 Specifieke taaleisen per opleidingsniveau.....	39
3.5.4 Verbanden tussen de variabelen onderling	39
3.6 Conclusies literatuuronderzoek	41
3.6.1 Contacten in vreemde talen	41
3.6.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving.....	41
3.6.3 Belang van vreemde-talenkennis voor de loopbaan	42
3.6.4 Problemen met vreemde-talenkennis	42
3.6.5 Verbetering van de vreemde-talenbeheersing.....	43
Hoofdstuk 4: Survey-onderzoek.....	44
4.1 Voorstelling van het onderzoek.....	44
4.1.1 Keuze van de populatie	44
4.1.2 Steekproefplan	45
4.1.3 Opbouw van de vragenlijst.....	48
4.2 Dataverzameling en feitelijke steekproef.....	50
4.3 Resultaten van het onderzoek	53
4.3.1 Verwerking van de gegevens.....	53
4.3.2 Profiel van de respondent en de onderneming	53
4.3.2.1 Functie van de respondent	53
4.3.2.2 Opleiding van de respondent	54
4.3.2.3 Belangrijkste product/dienst van de onderneming	55
4.3.2.4 Aantal actieve jaren	56
4.3.2.5 Aantal werknemers	56

4.3.3 Contacten in vreemde talen	57
4.3.3.1 Frequentie van contacten in vreemde talen	57
4.3.3.2 Omzet aan anderstalige klanten	58
4.3.4 Talenkennis bij aanwerving	63
4.3.4.1 Testen op talenkennis.....	63
4.3.4.2 Belang van talenkennis bij de sollicitatie	66
4.3.4.3 Mate waarin kandidaat-werknemers voldoen aan de taaleisen van de onderneming	66
4.3.4.4 Aannemen op proef	67
4.3.5 Problemen in verband met vreemde-talenkennis.....	68
4.3.5.1 Missen contract of verliezen zakenpartner door gebrek aan vreemde-talenkennis	68
4.3.5.2 Contracten in de wacht gesleept dankzij goede taalbeheersing	70
4.3.6 Bekwaamheid en opleiding in vreemde talen	71
4.3.6.1 Taaloverzicht.....	71
4.3.6.2 Aanbieden van taalopleidingen aan werknemers	72
4.3.6.3 Opzetten van taalopleidingen.....	73
4.3.7 Taalkennis en opleiding	75
4.3.7.1 Talenonderwijs	75
4.3.7.2 Wisselen van taak omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis	77
4.3.7.3 Volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren.....	77
4.3.8 Conclusies reeds gevoerd onderzoek	78
4.3.9 Verbanden tussen de variabelen onderling	80
4.3.10 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Frequentie van contacten in vreemde talen met anderstalige klanten of ondernemingen'.	83
4.3.11 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Belang gehecht aan talenkennis bij een sollicitatie'	91
4.3.12 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Aard van de gebruikte talenkennis'	102
4.3.13 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Frequentie van het mislopen van contracten of het kwijs spelen van (potentiële) zakenrelaties o.w.v. gebrekkige vreemde-talenkennis'	106
4.3.14 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren'.....	113
4.3.15 Conclusies in verband met de variabelen onderling.....	117

Hoofdstuk 5: Vergelijking van de resultaten met eerder verricht onderzoek..... 120

5.1 Contacten in vreemde talen	120
5.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving.....	121
5.3 Aard van de gebruikte talenkennis	122
5.4 Problemen met vreemde-talenkennis.....	122
5.5 Vergelijking met het onderzoek van S. Lenaerts	122

Hoofdstuk 6: Algemeen besluit	124
Bibliografie	127
Bijlagen	131
Bijlage 1: Inleidende e-mail en online vragenlijst	132
Bijlage 2: Codering van de variabelen	139
Bijlage 3: Overzicht tabellen	149

Hoofdstuk 1: Situering en probleemstelling

1.1 Interesse voor het gekozen onderwerp

“Een studie opgemaakt door het Londense taalonderzoekscentrum CILT toont aan dat bedrijven, en vooral K.M.O.'s, 11 procent van hun (potentiële) contracten mislopen door taalproblemen.” (De Tijd, 24/02/2007, blz. 9). Dit wil zeggen dat bedrijven vaak contracten missen (en daardoor omzet missen) door een gebrek aan vreemde-talenkennis. Het is dus voor een onderneming en haar werknemers niet onbelangrijk één of meerdere vreemde talen te beheersen om zo (beter) te kunnen communiceren met meer/potentiële klanten en leveranciers. “Linguaplan Limburg” (Clijsters W., Verjans M, 1994,blz.32) kwam tot de vaststelling dat vreemde talen een zeer belangrijke rol spelen in Limburgse K.M.O.'s, zij realiseren maar liefst 25% van hun omzet door contracten met anderstaligen.

Sinds de lagere school hamerden mijn ouders op het belang van het leren van een andere taal. Al vlug werd ik, tijdens de eerste drie jaar van de basisschool, elke woensdagnamiddag naar een les gestuurd waar de lesgevers me al spelenderwijs lieten kennismaken met de Franse taal. In die tijd besepte ik natuurlijk het belang van die lessen niet en dacht ik vaak: ‘Kan ik mijn woensdagnamiddag niet zinvoller inkleden?’ Toch merkte ik later, toen de eerste lessen Frans startten op de lagere school, dat ik al een voorsprong had op mijn leeftijdsgenoten. Het Frans interesseerde mij meer en meer, en daarvan pluk ik momenteel nog steeds de vruchten. Ook mijn deelname aan het Erasmus-programma heeft me doen inzien dat de Nederlandse taal op wereldvlak nauwelijks een rol speelt en hoe belangrijk het wel is om een tweede, derde of zelfs vierde taal te beheersen. Al deze ervaringen hebben mijn interesse voor vreemde talen sterk aangewakkerd. Een eindverhandeling schrijven over dit item in combinatie met de economische kennis die ik tijdens mijn universitaire opleiding reeds heb vergaard, trekt mij dus erg aan.

1.2 Probleemstelling

“Vreemde-talenkennis speelt in heel wat K.M.O.’s een onontbeerlijke rol”, tot die conclusie kwamen al enkele onderzoeken uit het verleden, die nader zullen besproken worden in de literatuurstudie van deze eindverhandeling. Ook voor Limburgse K.M.O.’s, die door de steeds toenemende export (persbericht Limburgse kamer van Koophandel, 20/02/2007) steeds meer in contact komen met anderstalige leveranciers en klanten, is de kennis en beheersing van vreemde talen onmisbaar.

Het eigenlijke uitgangspunt van de eindverhandeling is de vraag: ‘Welke tekorten in verband met vreemde-talenbehoeften stellen de Limburgse bedrijven vast bij hun personeel en bij kandidaat-werknemers?’ . Met andere woorden, voldoen de werknemers van een onderneming aan de eisen die deze stelt in verband met vreemde talen? Ook kan het interessant zijn om na te gaan of personen die zich kandidaat stellen voor een job voldoende vreemde-talenkennis bezitten om probleemloos aan de slag te kunnen/mogen gaan. Verder wensen we te onderzoeken of het aanbod van opleidingen in vreemde talen voldoet aan de echte behoeften van de ondernemingen. Tenslotte willen we suggesties doen om dit aanbod beter af te stemmen op de communicatieve noden van de bedrijven.

1.3 Onderzoeksdoel

Factoren als globalisatie, internationalisering, uitbreiding van de Europese Unie, industrialisatie... versterken ten eerste de behoefte aan anderstalige communicatieve vaardigheden, ook in de Limburgse K.M.O.’s. Vaak volstaat de eenvoudige beheersing van een specifieke taal niet. Het is essentieel de taal in al haar facetten te beheersen en ook te weten welke cultuur er achter elke taal schuilt. Cultuur wordt door Thiederman als volgt omschreven:

Culture is the rules and expectations that come into play when two human beings interact. It is an agreed- upon set of rules for living. Its ingredients vary from etiquette, language, food tastes to traditions and customs, belief systems and world views. It tells us how to behave and it colors our interpretation of others behaviour.” (Thiederman,1991)

Het voorbeeld van de Euregio Maas-Rijn is hier treffend. Deze bestaat uit vijf delen: het Zuiden van de provincie Nederlands Limburg, de provincie Belgisch Limburg, de provincie Luik (België), de Regio Aachen (Duitsland), de Duitstalige Gemeenschap (België). In deze Euregio worden drie verschillende talen gesproken (Frans, Nederlands, Duits), maar kunnen vijf verschillende belangrijke culturen teruggevonden worden. Daarnaast leven en werken er in de Euregio Maas-Rijn nog duizenden migranten als gastarbeiders met een eigen taal en een eigen cultuur. Zo wonen in de provincie Belgisch Limburg 65.527 niet-Belgen (waarvan onder meer 52,2% uit Nederland; 11,8% uit de Maghreblanden en Turkije; 2,9% uit de ex-Oostbloklanden en 23,9% uit de twaalf laatst toegetreden landen van de Europese Unie), dit is 8,1% van de totale Limburgse bevolking (Welzijnsmonitor Provincie Limburg, 2006, website Provincie Limburg).

Stel dat u als Nederlandssprekende een Franstalige zakenvrouw uitnodigt ‘dans votre chambre’. Zij zal als zakenrelatie vreemd opkijken. In een chambre staat immers altijd een bed. Dit misverstand heeft niet alleen te maken met de talenkennis maar eveneens met het feit dat een werknemer moet weten wat hij tegen wie in welke omstandigheden mag zeggen. Indien het bedrijf personeel aanwerft dat hieraan voldoet, kan dit alleen maar positief zijn voor de relaties met anderstalige klanten/leveranciers of andere belanghebbenden.

Het doel van deze eindverhandeling zal er uit bestaan te achterhalen welke de vreemde-talenbehoeften zijn van de Limburgse K.M.O.’s en te verifiëren of het aanbod van vreemde-talenopleidingen voldoet aan de vraag van de bedrijven. Ook zullen de mogelijkheden voor werknemers of kandidaat-werknemers om hun talenkennis verder te ontwikkelen onderzocht worden.

1.4 Begripsdefiniëring

In deze eindverhandeling komen enkele kernbegrippen vaak voor. Dezen zullen hier nader verduidelijkt worden om aldus elk misverstand omtrent hun betekenis en inhoud te vermijden.

1.4.1 Limburg (BE)

De provincie Belgisch Limburg situeert zich in het noordoosten van België. Ze grenst aan andere Belgische provincies als Antwerpen (ten noordwesten), Luik (ten zuiden) en Vlaams-Brabant (ten westen). Limburg heeft eveneens een noordelijke en oostelijke grens met Nederland (afstand tussen Hasselt en Maastricht en tussen Lommel en Eindhoven bedraagt 30 km) en ook Duitsland ligt slechts op een steenworp van de provincie (Hasselt-Aken: 70 km).

Economisch beschikt Limburg over een uitstekende ligging. Op macro-schaal ligt Limburg centraal in de Noord-West Europese metropool tussen de randstad Holland (afstand Hasselt-Amsterdam: 233 km) in het Noorden, het Ruhrgebied in het Oosten (Hasselt-Dortmund: 225 km), Londen (afstand Hasselt-Londen in vogelvlucht: 400 km) en Zuidoost Engeland in het Westen en de Franse metropolen Parijs (Hasselt-Parijs: 388 km) en Lille-Roubaix (Hasselt-Lille: 202 km) in het Zuidwesten (Algemeen Beleidsplan provincie Limburg 2000-2006, website Provincie Limburg).

Recent werd door Vlaams minister van Economie, Mevrouw F. Moerman, bekend gemaakt dat de export in Vlaanderen de eerste negen maanden van 2006 5,4% (132 miljard euro in totaal) hoger lag dan in dezelfde periode van het jaar 2005. Daarmee was Vlaanderen, na China, de sterkste stijger voor de uitvoer van goederen (De Tijd, 21/03/2007). Ook in Limburg werd een stijging van de export genoteerd. Zowel de exportwaarde als het aantal afgeleverde (export)attesten zitten duidelijk in de lift. Beide indicatoren vertonen een zeer significante opwaartse trend (respectievelijk +7,87 % en +5,86%). (Persbericht kamer van Koophandel Limburg, 20/02/2007)

Voor deze export biedt de Limburgse infrastructuur heel wat mogelijkheden. De provincie is zeer goed ontsloten door twee autosnelwegen, de E313-A13

Antwerpen-Hasselt-Luik enerzijds en de E314-A2 Leuven-Lummen-Aken anderzijds. Deze geven een goede aansluiting op verdere Europese autosnelwegen. De E314 gaat over in belangrijke wegen richting oosten zoals de E40 (Calais - Gent - Brussel - Luik - Keulen - Dresden - Krakow - Kiev - Leninogorsk). De E313 sluit aan op de belangrijke Noord-Zuid autosnelweg E25 (Hoek van Holland - Utrecht - Maastricht - Luik - Straatsburg - Mulhouse - Basel - Bern - Lausanne - Genève - Mont Blanc - Aosta - Genua). In de periode 1975-1994 werden meer dan 24 miljard oude Belgische franken geïnvesteerd in wegenwerken. (Van Ballaer L et al, 1995, blz.94).

Ook beschikt de provincie over een degelijk waterwegenstelsel, met als belangrijkste troef het Albertkanaal. Dit is één van de belangrijkste kanalen van het land. Over zijn volledige lengte worden jaarlijks meer dan 40 miljoen ton goederen vervoerd. Het vormt de verbinding tussen de haven van Antwerpen en het industriebekken van Luik. (Website Dienst voor de Scheepvaart, 2004). Andere kanalen die belangrijk zijn voor het aantrekken van nationale en internationale economische activiteiten zijn bijvoorbeeld de Zuid-Willemsvaart, die als *bypass* dient tussen het Belgische en Brabantse/Gelderse deel van de Maas, en het kanaal Bocht-Herentals.

De spoorweginfrastructuur blijft het zwakke broertje van het Limburgse transportnetwerk. De N.M.B.S. tracht, in samenwerking met de provincie Limburg, elk jaar weer haar spoorontsluiting te verbeteren. Zo heeft gedeputeerde Marc Vandeput in zijn beleidsverklaring van 2006 aangekondigd dat er forse werkzaamheden zullen uitgevoerd worden aan het spoornetwerk. De IJzeren Rijn met overslagfaciliteit in Lommel en met een verbinding naar Genk, maar ook de reactivering van de spoorlijn Lanaken-Maastricht zijn hiervan belangrijke voorbeelden. Deze laatste zal er volgens Vandeput voor zorgen dat zo'n 500 000 ton goederen per spoor in plaats van over de weg zullen getransporteerd worden.

Tenslotte is ook het belang van luchthavens nauwelijks te onderschatten: luchthavens zijn door het aanbieden van efficiënt passagiers- en vrachttransport cruciaal voor ondernemingen om succesvol te kunnen concurreren in sterke competitieve wereldmarkten (Persbericht kamer van Koophandel Limburg,

23/09/2005). Met het vliegveld van Kiewit, Genk-Zwartberg en de militaire basis van Kleine-Brogel beschikt Limburg over drie luchthavens. Deze worden echter enkel aangewend voor recreatieve (Kiewit en Genk-Zwartberg) en militaire (Kleine-Brogel) doeleinden. In een straal van 150km rond Hasselt bevinden zich echter heel wat andere grotere luchthavens: Brussel-Zaventem, Luik-Bierset, Antwerpen-Deurne en Charleroi in België en ook Maastricht-Aachen, Eindhoven, Düsseldorf en Köln-Bonn in de buurlanden. Vlaanderen en een aantal van zijn provincies zoals Limburg en Antwerpen zijn absolute toplocaties voor logistiek en distributie in Europa. (Vergelijking van toplocaties voor Europese Distributie en Logistiek, 2006) "Eén van de factoren die bij de logistieke ontwikkeling van Limburg een belangrijke rol speelt is de nabijheid (en een eventuele creatie) van een performante luchthaven. Door een goede combinatie van spoor-, water- en luchttransport is het mogelijk om multimodaal transport aan te bieden. Het is dan ook van uitzonderlijk belang dat deze mogelijke nabije luchthaven de mogelijkheid krijgt om te blijven groeien om op die manier Limburg als toplocatie voor de logistieke sector te vrijwaren." (Persbericht kamer van Koophandel Limburg, 23/09/2005)

1.4.2 K.M.O.'s

K.M.O. is een afkorting voor Kleine en Middelgrote ondernemingen. Het is niet eenvoudig om een eensluidende definitie te vinden voor een K.M.O. In de Belgische economische en sociale wetgeving kunnen immers heel wat omschrijvingen aangetroffen worden. In deze eindverhandeling zal de definitie gehanteerd worden van artikel 15 van het Belgisch Wetboek van Vennootschappen. Hierin wordt een K.M.O. als volgt gedefinieerd:

Kleine vennootschappen zijn vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die voor het laatst afgesloten boekjaar niet meer dan één der volgende criteria overschrijden:

- Jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50
- Jaaromzet: exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 6.250.000 euro
- Balanstotaal: 3.125.000 euro

Als het gemiddelde van het personeelsbestand meer dan 100 bedraagt, spreekt men niet meer van een K.M.O. Indien de onderneming twee opeenvolgende

boekjaren niet meer aan deze criteria voldoet, zal ze niet langer als K.M.O. beschouwd worden. Wanneer een onderneming een K.M.O. is, mag zij een verkort boekhoudschema hanteren.

De Europese Unie hanteert haar eigen definitie, waarbij een Kleine en Middelgrote onderneming beschouwd wordt als een onderneming die:

- Minder dan 250 werknemers tewerkstelt.
- een jaaromzet heeft die niet meer dan € 50 miljoen bedraagt of die een jaarlijks balanstotaal van € 43 miljoen niet overschrijdt.
- voor de berekening van deze criteria moet er tevens geconsolideerd worden wanneer het bedrijf geen zelfstandige entiteit is. Het bedrijf is niet zelfstandig wanneer er één of meer partnerondernemingen en/of verbonden ondernemingen zijn.

Daar deze eindverhandeling handelt over Limburgse K.M.O.'s zullen de Belgische criteria gehanteerd worden, omdat de ondernemingen die voldoen aan de Europese K.M.O.-normen in België al grote bedrijven kunnen genoemd worden.

1.4.3 Taalvormingsbehoeften

Het taalgebruik voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en hun personeel wordt beheerst door drie verschillende reglementeringen: het decreet van 19 juli 1973 van de Cultuurraad van de Nederlandse Gemeenschap, het decreet van 30 juni 1982 van de Cultuurraad van de Franse Gemeenschap en de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 betreffende het taalgebruik. Voor deze eindverhandeling is enkel het eerste decreet van belang daar dit van toepassing is op bedrijven met een uitbatingsetel in het Nederlandse taalgebied. De Limburgse K.M.O.'s die zullen bevraagd worden behoren tot dit gebied.

Vermeld decreet maakt het exclusieve gebruik van de Nederlandse taal in de sociale betrekkingen verplicht voor elke werkgever die een exploitatiezetel heeft in het Nederlandse taalgebied. Het Nederlands is dus verplicht voor alle individuele en collectieve contracten, zowel mondeling als schriftelijk tussen werkgevers en werknemers die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden

met de tewerkstelling (opdrachten, mededelingen, dienstnota's, sociale akten en documenten, boekhoudkundige documenten voorgeschreven door de wet, personeels- of dienstbijeenkomsten...). Ook alle Limburgse ondernemingen dienen zich hiernaar te schikken en zullen dus het Nederlands als voertaal voor de sociale contacten moeten gebruiken. Alle talen verschillend van het Nederlands beschouwen we als vreemde talen. De niet-sociale contacten vallen niet onder dit decreet. Het gaat hier bijvoorbeeld om het afsluiten van contracten tussen bedrijven met een verschillende voertaal of het onderhandelen met anderstalige klanten. Voor deze contacten is er dus geen wetgeving van toepassing. Deze eindverhandeling zal zich toespitsen op het gebruik van vreemde talen is deze laatste soort contacten.

Onder taalvorming wordt verstaan: de ontwikkeling van talige expressieve en creatieve vermogens. Er zal dus getest worden of de vreemde-talenkennis van werknemers of kandidaat-werknemers voldoet aan de verwachtingen van de K.M.O. En indien niet, welke mogelijkheden de werknemer heeft om zijn vreemde-talencompetenties verder te ontwikkelen.

Hoofdstuk 2: Onderzoeksplan

2.1 Onderzoeksvragen

Het uitgangspunt van deze eindverhandeling is de volgende centrale onderzoeksvraag:

'Welke tekorten in verband met vreemde-talenbehoeften stellen de Limburgse K.M.O.'s vast bij hun personeel en bij kandidaat werknemers en hoe vullen bedrijven deze tekorten op?'

Om een bevredigend antwoord te krijgen is het noodzakelijk dat we de centrale onderzoeksvraag opsplitsen in een aantal deelvragen.

Om de tekorten in verband met vreemde-talenbehoeften vast te stellen is het noodzakelijk te achterhalen wat deze behoeften precies zijn: In welke mate komen Limburgse K.M.O.'s in contact met anderstalige klanten en ondernemingen? Er moet onderzocht worden wat de frequentie van contacten in vreemde talen is, welke specifieke talen zij nodig hebben en om welke soort talenkennis het precies gaat (algemene talenkennis, vaktechnische talenkennis). Deze factoren zullen getoetst worden aan het profiel van de onderneming, zoals sector, aantal werknemers, en aantal jaren activiteit.

Een ander relevant deel van het onderzoek is: 'Welke rol speelt talenkennis bij de aanwerving van kandidaat-werknemers? Er zal nader bekeken worden welk belang de talenkennis inneemt bij de beslissing over de aanwerving van een sollicitant. Wordt deze getest op zijn talenkennis? Voor welke jobs is dit het geval? Werft de onderneming ooit kandidaat-werknemers aan die niet voldoen aan haar taaleisen? Ook hier kunnen we bovenstaande vragen toetsen aan het profiel van de onderneming.

Het vaststellen van de tekorten en eventuele problemen van de ondernemingen op het vlak van vreemde-talenkennis is eveneens een belangrijk onderdeel voor het onderzoek. In welke mate ondervinden Limburgse K.M.O.'s problemen? Voor

welke talen en in welke situaties is dit het geval? Voor welke ondernemingen zijn deze problemen het grootst.

Tenslotte moet er achterhaald worden of de bedrijven inspanningen doen om de eventuele tekorten aan vreemde-talenkennis weg te werken. Worden er taalopleidingen georganiseerd of aangeboden? Voor welke ondernemingen is dit het geval? Wat zijn de meningen van de bedrijven over het huidige talenonderwijs? Wat moet er eventueel verbeterd worden? Zo kunnen er eventueel aanbevelingen gedaan worden aan instellingen die talenonderwijs verzorgen.

2.2 Overzicht van de gevolgde aanpak

Het onderzoek bevat twee delen. Een eerste deel bestaat uit een literatuuranalyse, waarin vroeger verricht onderzoek onder de loep zal genomen worden. De verschillende onderwerpen van de besproken literatuur leunen kort aan bij het onderwerp van deze eindverhandeling. Het tweede en belangrijkste deel van dit onderzoek is een praktijkgericht onderzoek. Door middel van enquêtes zal een representatief aantal Belgisch-Limburgse K.M.O.'s bevestigd worden over zijn taalvormingsbehoeften. De resultaten van dit onderzoek zullen ook vergeleken worden met deze uit de besproken literatuur. Hieronder wordt de keuze voor beide onderzoeksmethodes nader toegelicht.

2.2.1 Verantwoording van de gevolgde aanpak

De diverse onderzoeksstrategieën die voorhanden zijn, kunnen we indelen in twee categorieën nl. deze waarvoor primaire data gebruikt worden en deze waarvoor secundaire nodig zijn. Deze laatste soort zijn gegevens die al bestaan en gebruikt werden door onderzoekers. Primaire data zijn gegevens die we zelf zullen verzamelen of reeds verzameld hebben. Voor dit onderzoek zal er van beide soorten gebruik gemaakt worden.

2.2.1.1 Literatuuronderzoek

Een literatuuronderzoek is een vorm van wetenschappelijk onderzoek waarin men secundaire gegevens zal opzoeken en analyseren. Gegevens die relevant zijn voor een onderzoek zullen gebruikt worden om het praktijkprobleem binnen

dit onderzoek beter te begrijpen en op te lossen. (W.L. Neuman, 1997, blz. 248) De literatuurstudie is dus een voorbeeld van een exploratief onderzoek. Niet onbelangrijk is dat we aan de hand van deze studie al enkele relevante variabelen en vragen kunnen identificeren. (J.B. Billiet, 1992, blz. 30) Uiteraard gaat het hier om wetenschappelijk literatuur vb. bibliotheken, vaktijdschriften, publicaties van Ministeries e.d. Deze strategie is bruikbaar voor ons onderzoek daar er in het verleden voldoende onderzoek is gebeurd over het gebruik van vreemde talen in ondernemingen. De conclusies, cijfers en statistieken uit de literatuurstudie zullen na het voeren van ons eigen onderzoek ook getoetst worden aan onze resultaten.

In de literatuurstudie zal ik een vijftal onderzoeken doornemen waarvan de onderwerpen nauw verwant zijn met het onderwerp van deze eindverhandeling. Ook zij hebben onderzoek gedaan naar het gebruik of de behoeften van vreemde talen in ondernemingen. Deze onderzoeken gebeurden wel in verscheidene geografische regio's, drie ervan werden uitgevoerd voor de provincie Belgisch-Limburg, een andere voor Nederlands-Limburg. Beide regio's maken deel uit van de Euregio Maas-Rijn. Deze onderzoeken onderzochten de behoeften aan vreemde talen steeds vanuit het standpunt van de onderneming. We zullen ook literatuur bespreken die deze behoeften bekijkt door de ogen van de jonge werknemers/pas afgestudeerden.

2.2.1.2 Survey-onderzoek

Meestal voldoet een literatuurstudie niet, daarom zullen we ook een praktijkgericht onderzoek uitvoeren. Door middel van een survey-onderzoek zullen we nu zelf gegevens gaan vergaren. Deze strategie laat toe een relatief grote hoeveelheid data te verzamelen bij een relatief grote populatie op een heel economische manier. De datasets die verzameld worden zijn alle identiek voor elke eenheid/persoon. Een zeer populaire en veel voorkomende manier om deze data te verzamelen is de enquête. In ons onderzoek zal er voor een enquêtestrategie geopteerd worden omdat het noodzakelijk is dat er een groot aantal Belgisch-Limburgse K.M.O.'s bevraagd wordt, dit om een representatief beeld te bekomen van de taalvormingsbehoeften van deze ondernemingen. Ook gestandaardiseerde interviews worden vaak gebruikt voor een survey-onderzoek, deze methode is hier echt niet van toepassing. Deze methode is veel

te tijdrovend omdat elke onderzoekseenheid individueel moet bevraagd worden. Ook zouden we ons te veel moeten verplaatsen binnen de provincie wat extra kosten met zich meebrengt.

De bevraging van bevoorrechte getuigen of experience survey wordt evenmin toegepast: deze strategie is verwant aan de survey die we hierboven besproken hebben. Het essentiële verschil tussen beide is dat we nu een klein aantal personen zullen bevragen. Deze hebben echter een grondige kennis van zaken en veel ervaring van het onderwerp. De populatie van ons onderzoek is echter te groot om een representatief aantal getuigen op een grondige manier te kunnen ondervragen.

Een experiment of gevalstudie was voor dit onderzoek niet mogelijk geweest. In functie van deze strategie zal men meestal een hypothese toetsen en zo trachten een oorzaak-gevolgrelatie te zoeken. In de meeste experimenten zullen de eenheden die onderzocht worden in twee of meer groepen ingedeeld worden. Men zal deze groepen dan in verschillende condities plaatsen waardoor men opzettelijk een verschil veronderstelt in de oorzakelijke factor. De situaties moeten dus op de experimentele variabele na dezelfde zijn. Dit is voor ons onderzoek quasi onmogelijk, daarom zullen we ook deze methode niet gebruiken.

Hoofdstuk 3: Literatuuronderzoek

In deze literatuurstudie kan een overzicht gevonden van in het verleden verricht onderzoek betreffende vreemde-talenbehoeften en taalvormingsbehoeften in dezelfde geografische regio. De resultaten van het eigen empirisch onderzoek zullen daarna vergeleken worden met de belangrijkste conclusies uit de vroegere studies.

3.1 J. Verstraten, 1994, Vreemde-talenbehoeften van recent afgestudeerde E.H.L.-studenten

In 1994 voerde Jos Verstraten een onderzoek uit over de vreemde-talenbehoeften van recent afgestudeerde E.H.L.-studenten (afstudeerjaar 1991 en 1992) vanuit het standpunt van deze studenten. Er werd gepeild naar de taalvaardigheden die ze nodig hebben bij het verwerven en uitoefenen van hun job. Het onderzoek beperkte zich wel tot deze sectoren waar de gediplomeerde E.H.L.-studenten tewerkgesteld werden. Tenslotte kon er nagegaan worden of de afgestudeerde voldoende is opgeleid om aan de door zijn job gestelde eisen te voldoen. Hij voerde dit onderzoek aan de hand van enquêtes, waarvan hij er 88 ontving. Deze literatuur is relevant voor deze studie omdat heel wat van de huidige afgestudeerden met een economisch diploma van deze universiteit tewerkgesteld zijn in Limburgse bedrijven.

3.1.1 Contacten in vreemde talen

Bijna 70% van de bedrijven, waarin de afgestudeerde E.H.L.-studenten tewerkgesteld zijn, heeft meerdere keren per dag contacten in het Frans, in het Engels is dit 53%. Van de respondenten heeft 41% meerdere keren per dag contacten in het Duits. Meer dan 67% van de ondernemingen realiseert een percentage van zijn omzet in anderstalige gebieden. Dit vooral aan Franstalige (56%), Duitstalige (27%) en Engelstalige (26%) gebieden. Er bestaat ook een positief verband tussen het aantal contacten enerzijds en de omzet anderzijds. Zowel voor het Frans (60%), het Engels (65%) en het Duits (79%) is vaktechnische talenkennis veel belangrijker dan de algemene talenkennis bij de uitoefening van zijn/haar functie.

3.1.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

Aan de respondenten werd gevraagd of er specifieke taaleisen gesteld werden in het medium waarmee zij voor het eerst in contact zijn gekomen met hun eerste betrekking. Voor meer dan de helft van de afgestudeerden (54) was dit het geval (61%). Het Frans werd het meest als taaleis gesteld, gevolgd door het Nederlands en Engels. Wanneer het Nederlands vermeld stond, betekende dit meestal dat de best mogelijke kennis hiervan gevraagd werd. In 85% van de gevallen bleek de gevraagde talenkennis nadien ook effectief nodig voor het uitoefenen van de betrekking.

De antwoorden op de vraag of de studenten al dan niet getest werden op vreemde-talenkennis bij hun sollicitatie geven een evenwichtig verdeeld. 51% van de afgestudeerden werd niet getest, voor 46% gebeurde dit wel (3 respondenten antwoordden niet op deze vraag). Ook kon uit het onderzoek afgeleid worden dat indien er taaleisen gesteld werden in de vacature, deze talenkennis meestal ook effectief getest werd. We zien ook dat er meer getest werd op algemene talenkennis dan op vaktechnische kennis. De ondernemingen die regelmatig contacten hebben met anderstalige partners besteden tijdens de sollicitatieprocedure ook meer aandacht aan de talentesten.

3.1.3 Belang van vreemde-talenkennis voor de loopbaan

Enkel aan de kennis van het Frans hecht de meerderheid (59%) van de alumni 'zeer veel tot eerder veel' belang. Voor alle andere talen ligt dit percentage lager dan 50%. Opvallend is ook dat vooral de respondenten die getest werden op hun talenkennis veel meer belang hechten aan de kennis ervan dan diegenen die geen talentest aflegden bij hun sollicitatie. Voor het Engels en het Frans geldt dat respectievelijk 61% en 55% van de respondenten hun kennis van deze talen als een troef beschouwt bij de sollicitatie. De kennis van het Duits wordt door de meerderheid als onbelangrijk gezien.

3.1.4 Onderhouden en verbeteren van de talenkennis

Een kleine helft van de respondenten (52%) beweert na het behalen van zijn/haar diploma, maar nog vóór de aanwerving, inspanningen geleverd te hebben om zijn talenkennis op peil te houden of te verbeteren. T.V. en radio

zijn de meest gebruikte instrumenten om te werken aan de talenkennis voor Frans en Engels. Op dagelijkse basis worden het meest inspanningen geleverd voor Frans.

3.2 W. Clijsters, M. Verjans, e.a., 1994, Linguaplan Limburg fase 1: 1993 Rapport van de regionale audit: Limburg

Linguaplan Limburg is een internationaal onderzoek naar specifieke taalbehoeften binnen de K.M.O.'s. Hiervoor werden K.M.O.'s rond vier centra bevraagd nl. Hasselt (België), Duinkerken (Frankrijk), Angers (Frankrijk) en Valladolid (Spanje). Het project werd gefinancierd door het Europese Linguaprogramma en gecoördineerd door het Limburgs Universitair Centrum, o.l.v. Prof. dr. W. Clijsters (Centrum Taaldidactiek-Toegepaste Linguïstiek). De resultaten waarin de vreemde-talenbehoeften ter sprake komen voor de provincie Belgisch-Limburg zullen hieronder besproken worden. Er werden 205 enquêtes afgenomen. Deze literatuur is relevant voor onze studie omdat het onderzoek dezelfde geografische regio bestreek nl. de provincie Belgisch Limburg. Zo kunnen we deze resultaten vergelijken met de onze.

3.2.1 Contacten in vreemde talen

Meer dan drie kwart van de Limburgse K.M.O.'s (75,1%) heeft minstens één maal per dag een vreemdtalig contact. Heel wat bedrijven (64,5%) beweren zelfs meerdere keren per dag contacten te hebben in vreemde talen. Hierbij valt het op dat vooral de secundaire sector meer vreemdtalige contacten heeft dan de tertiaire. Wel dienen hier enkele opmerkingen gemaakt te worden. Bedrijven uit dit laatste segment zijn vooral kleinere ondernemingen, die minder dan 10 werknemers tellen. Veel ondernemingen uit de tertiaire sector zijn vooral gericht op de lokale markt, het gaat hier onder meer om kredietinstellingen, verzekeringen en bedrijven uit het niet-handelsdomein. Ook omvat de tertiaire sector activiteiten op het gebied van onthaal: deze diensten worden ter plaatse aangeboden. Voor de secundaire geldt dat: de contacten in vreemde talen geconcentreerd zijn rond enkele functies als onthaal, directie, verkoop, enz.

De hypothese dat kleine bedrijven minder contacten in vreemde talen hebben wordt door het Linguaplan Limburg bevestigd. Deze cesuur ligt rond de tien werknemers. Merken we wel op dat zelfs 51,7% van de ondernemingen met minder dan 10 werknemers nog dagelijks contacten in vreemde talen voert.

Heel wat bedrijven realiseren een bepaald percentage van hun omzet door contacten met anderstalige klanten. Hierin is het Frans koploper, maar liefst 59,5% van de bedrijven realiseert meer dan 5% van zijn omzet door contacten met Franstalige klanten. Voor Duits is dit voor 32,7 % van de bedrijven het geval. Meer dan 24% van de onderzoekseenheden realiseren meer dan 5% van hun omzet door contacten met Engelstalige klanten. Enkele bedrijven realiseren een percentage van hun omzet door contacten met Spaanstalige of Italiaanssprekende klanten. Voor de ondervraagde ondernemingen geldt de volgende hiërarchie: Frans-Duits-Engels.

3.2.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

Aan de onderneming werd de vraag gesteld of zij al dan niet een taaltoets organiseren bij aanwerving van personeel. Ook polste men naar de soorten jobs waarvoor een dergelijke toets werd georganiseerd. Het aantal ondernemingen dat een taaltoets organiseert bij aanwerving bedroeg 127 of 62 % van de bevraagde bedrijven. De taaltoetsen werden vooral afgenomen voor commerciële functies, bestuurders en voor functies met externe contacten zoals telefonisten en onthaalpersoneel. Enkele K.M.O.'s (23) toetsen zelfs de talenkennis van alle kandidaten, voor welke functie ze ook solliciteren.

3.2.3 Belang van vreemde-talenkennis voor de loopbaan

Een grote meerderheid van de respondenten (86,2%) meent dat vreemde talen een rol spelen in de evolutie van de loopbaan. Er kan ook geconcludeerd worden dat hoe meer anderstalige contacten de onderneming heeft, hoe meer vreemde-talenkennis bijdraagt tot de bevordering van de carrière. Wanneer men een grondige kennis van vreemde talen bezit, zal dit uiteraard een gunstig effect hebben op de loopbaan van de werknemer.

De enquête stelde het onderzoek ook in staat om een rangorde vast te stellen voor de drie functies die een zeer goede taalbeheersing van de vreemde talen vereisen:

- 1) verkoop/werknemers die de anderstalige contacten verzorgen
- 2) management/bestuur
- 3) secretariaat

Voor dezelfde functies werd eerder al vastgesteld dat er bij de aanwerving taaltoetsen werden georganiseerd, precies omdat zij het meest in contact komen met anderstalige klanten.

3.2.4 Problemen met vreemde-talenkennis

De meerderheid (84,8%) van de bevroagde ondernemingen heeft nog nooit een order moeten weigeren op grond van onvoldoende kennis van vreemde talen. Voor 26 bedrijven was dit wel al het geval, zij hebben één of meerdere keren orders moeten weigeren als gevolg van een gebrekkige vreemde-talenkennis. Er zijn wel meerdere ondernemingen die al contacten hebben verbroken met anderstaligen als gevolg van onvoldoende kennis van de taal van de zakenpartner, dit was het geval voor 32,2% van de respondenten. Enige terughoudendheid is wel op zijn plaats daar sociale wenselijkheid met deze vraag gepaard gaat, het is namelijk moeilijk toe te geven voor de respondent indien het bedrijf orders mist of contacten moet verbreken omwille van haar eigen gebreken.

Het onderzoek toont eveneens aan dat er een verband bestaat tussen de grootte van de onderneming en het aantal van haar contacten met anderstaligen. Hoe groter het bedrijf, hoe meer contacten in vreemde talen, des te probleemlozer deze contacten verlopen en des te minder orders ze moet weigeren.

3.2.5 Verbetering van de vreemde-talenbeheersing

In het onderzoek werd er eveneens gepeild naar de initiatieven en stimuli die de bedrijven organiseren om de beheersing van vreemde talen bij hun personeel te verbeteren. Meer dan de helft van deze (56,5%) geeft echter toe dat zij geen enkel initiatief nemen om de talenkennis van hun werknemers te verbeteren.

Ondernemingen die wel initiatieven hebben opgezet, hebben vooral externe partijen ingeroepen om de talenkennis van hun personeel te verbeteren. Het gaat hier voornamelijk om cursussen buiten het bedrijf (25,1%) en training-on-the-job (11,7%). De beperkte initiatiefneming van de Limburgse K.M.O.'s staat lijnrecht tegenover de grote nood aan talenkennis in Limburg. Vaak zijn de georganiseerde cursussen daarenboven te algemeen en beantwoorden ze niet aan de vraag van de ondernemingen. Bedrijven die meermaals per dag contacten hebben in vreemde talen doen ook meer inspanningen om de taalbeheersing van hun personeel te verbeteren. We noteren ook dat slechts 53% van de ondernemingen die een belangrijke rol in vreemde-talenkennis toekennen zelf het initiatief nemen om de taalbeheersing van hun werknemers te verruimen.

In de meerderheid van de gevallen (77,2%) neemt de onderneming de volledige kostprijs van de cursussen en stages op zich. Het gebeurt ook dat zij de helft of 80% van de kosten betaalt. De vormingskosten worden meestal door de onderneming betaald, vooral wanneer deze minder dan 50 personeelsleden telt (78,9%). Maar ook voor bedrijven met een personeelsbestand groter dan 50 is dit percentage vrij hoog (71%). We concluderen wel dat wanneer het aantal werknemers stijgt, de personeelsleden meer in de kosten van de cursussen en stages delen.

Voor directieleden, lager administratief personeel en 'externe' functies is vooral de algemene taalbeheersing belangrijk. Vaktaal is veeleer belangrijk voor technisch personeel.

3.3 M. Bertolacci, 1995, Vreemde-talenbehoeften van K.M.O.'s in Nederlands-Limburg

In 1995 voerde Mirella Bertolacci onderzoek naar de vreemde-talenbehoeften van Nederlands-Limburgse K.M.O.'s. Haar onderzoek bestond uit twee delen. In deel 1 analyseerde zij 335 personeelsadvertenties uit de weekendedities van twee regionale kranten (nl. 'Limburgs Dagblad' en 'De Limburger'). In deel 2 voerde zij een enquêteonderzoek bij 184 Nederlands-Limburgse K.M.O.'s. De literatuurstudie van deze eindverhandeling is relevant voor ons onderzoek daar het interessant is om eens over de grens heen te kijken naar de taalvormingsbehoeften in een ééntalig land. Dit laat ons toe om de resultaten van beide onderzoeken te vergelijken

3.3.1 Analyse van de werkaanbiedingen

Meer dan driekwart van de werkaanbiedingen (76,42%) vermeldt geen specifieke taaleisen. Voor iets meer dan 23% van de gevallen is dit wel zo. De combinatie van vreemde talen die het meest geëist wordt is Engels-Duits. 22% van de vacatures verlangt viertaligheid van de kandidaat-werknemer (Nederlands-Engels-Duits-Frans). Engels wordt over het algemeen het meest gevraagd, 75,95% van de werkaanbiedingen die taaleisen vermelden vereisen de kennis ervan, gevolgd door het Duits (70,89%).

De regio Zuid-Limburg vertegenwoordigde 64,18% van de geanalyseerde werkaanbiedingen, hiervan vertonen 70,89% specifieke taaleisen. De taaleis die in deze regio het meest gesteld wordt, is vooral de combinatie Engels-Frans-Duits, op de voet gevolgd door Engels-Duits en Engels. Viertaligheid is hier dus vaak vereist. De regio Zuid-Limburg bevindt zich dan ook midden in de Euregio Maas-Rijn. Hij wordt omringd door Belgisch-Limburg, Duitsland en de Franstalige provincie Luik.

De sectoren waar aan de meeste taaleisen moet voldaan worden zijn 'verwerkende nijverheid' en 'handel, hotel- en restaurantwezen, reparatiebedrijven'. Vacatures uit deze sectoren vermelden respectievelijk in 44,3% en 30,3% van de gevallen taaleisen. Opvallend is ook dat bijna de helft

van de werkaanbiedingen voor de sectoren 'verwerkende nijverheid' en de sector 'transport-, opslag- en communicatiebedrijven' specifieke taaleisen bevatten.

24% van de werkaanbiedingen vermeldt ook het aantal werknemers dat in de onderneming tewerkgesteld is. Dit liet M. Bertolacci toe om na te gaan of er een verband bestaat tussen het aantal werknemers en de specifieke taaleisen. Meer dan de helft van de betrokken vacatures bevinden zich in de klasse met meer dan 100 werknemers. Hier wordt vooral het Duits geëist en de combinatie Engels-Duits.

3.3.2 Enquêteonderzoek

Voor haar onderzoek beschikte Bertolacci over 138 bruikbare enquêtes die betrekking hadden op ondernemingen met maximaal 50 werknemers. Meer dan 43% van de bruikbare antwoorden (58 enquêtes) waren afkomstig van bedrijven uit Zuid-Limburg, logisch ook gezien er meer dan dubbel zoveel ondernemingen gevestigd zijn in deze regio dan in Noord- of Midden-Limburg.

3.3.2.1 Contacten in vreemde talen

Bijna 90% van de K.M.O.'s uit Nederlands-Limburg heeft contacten in vreemde talen. Voor een vijfde van de ondernemingen gebeuren deze contacten zelfs dagelijks. Naarmate het aantal werknemers stijgt binnen de K.M.O. kunnen we ook besluiten dat de kans groter is dat de contacten in vreemde talen dagelijks zijn. Ondernemingen uit de secundaire sector hebben dagelijks meer anderstalige contacten dan bedrijven uit de tertiaire sector. Het aantal K.M.O.'s dat dagelijks contacten onderhoudt in vreemde talen is groter in Zuid-Limburg dan in beide (Midden -en Noord-Limburg) andere regio's.

Er werd aan de ondernemingen ook gevraagd of zij een deel van hun omzet realiseren in gebieden met een andere taal dan het Nederlands. De belangrijkste taal hierbij is het Duits, nl. 62,32% van de K.M.O.'s levert een bepaald percentage van zijn omzet aan Duitstalige gebieden. Ook het Engels

(36,95%) en het Frans (27,53%) zijn sterk vertegenwoordigd. Het gaat hier vaak wel om minder dan 10%.

3.3.2.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

Slechts een kleine minderheid van de respondenten (5%) heeft bij zijn aanwerving een talentest moeten ondergaan. Dit valt te verklaren doordat de meerderheid van de enquêtes is beantwoord door de oprichters van de onderneming zelf, en zij dus nooit zelf een talentest hebben afgelegd.

Bijna de helft van de respondenten (44%) meent dat er geen belang aan vreemde-talenkennis wordt gehecht bij een sollicitatie. Het percentage respondenten dat van mening was dat er wel veel of zeer veel belang aan wordt gehecht is veel kleiner (13%). We zien ook dat het belang aan vreemde-talenkennis stijgt naarmate het personeelsbestand toeneemt. Naarmate men meer in contact komt met anderstaligen hecht men ook meer belang aan vreemde-talenkennis bij de sollicitatie.

De meeste onderzoekseenheden zijn ook van mening dat hun talenkennis absoluut geen invloed had bij de sollicitatie. Slechts 13,8% meent dat zijn/haar kennis een sterk punt was bij de sollicitatie. Vooral de kennis van het Duits, gevolgd door deze van het Engels en het Frans hebben vaak de sollicitatie van de respondenten gunstig tot zeer gunstig beïnvloedt.

3.3.2.3 Aard van de gebruikte talenkennis

Aan de ondernemingen werd ook gevraagd of zij meer nood hebben aan algemene talenkennis (praten over sport, weer, politiek, eten, hotel, ...) dan aan vaktechnisch/economisch-industrieel gerichte talenkennis. De meeste ondernemingen beweren vooral beide nodig te hebben (38,4%). 32,6% van de K.M.O.'s beweert vooral vaktechnische talenkennis nodig te hebben. Het percentage bedrijven dat enkel algemene talenkennis nodig heeft ligt beduidend lager nl. 18,8%. Zowel voor algemene als vaktechnische talenkennis werd er nagegaan welke specifieke talen gebruikt worden. Voor beide categorieën geldt de rangorde: Engels-Duits-Frans.

3.3.2.4 Problemen met vreemde-talenkennis

Slechts 7 van de bevroagde ondernemingen beweert ooit een opdracht te hebben moeten weigeren als gevolg van een tekort aan talenkennis. Voor 93,48% van de bedrijven was dit nog nooit het geval. Het aantal bedrijven dat ooit een contact heeft moeten verbreken ten gevolge van onvoldoende talenkennis ligt gevoelig hoger. 15% van de ondernemingen heeft eenmalig of af en toe een contact moeten verbreken. Talenkennis kan dus een belangrijke factor zijn tijdens de onderhandelingen voor het al dan niet binnenhalen van opdrachten of contracten.

Voor de vraag 'Vindt U vreemde-talenkennis voor de groei van de onderneming een stimulans?' zijn de meningen verdeeld. 33% denkt dat dit van geen enkel belang is voor de verdere groei van het bedrijf. 34% vindt dat een kleine stimulans terwijl 29% vreemde-talenkennis een grote stimulans vindt. We zien ook dat naarmate bedrijven er meer anderstalige contacten op nahouden er meer belang wordt gehecht aan de talenkennis voor de verdere groei van de onderneming. De talenkennis speelt ook een groter belang in de secundaire sector dan in de tertiaire sector.

3.3.2.5 Taalopleidingen

Slechts een gering aantal respondenten (21,7%) heeft ooit inspanningen gedaan om zijn vreemde-talenkennis bij te schaven. Het gaat hier vooral om ondervraagden die van mening waren dat er veel tot zeer veel belang werd gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie. De meest populaire manier van bijscholing bleek gewoon zelfstudie te zijn, op de voet gevolgd door het volgen van lessen elders. Slechts 5% van de respondenten die hun talenkennis wilde bijscholen heeft dit op het bedrijf zelf gedaan. Opvallend is ook dat het initiatief tot het verbeteren van de talenkennis zo goed als in alle gevallen van de respondent zelf kwam. Slechts eenmaal kwam het initiatief van de werkgever. Er zijn wel meer werkgevers die deze bijscholing willen financieren, al betaalt de respondent nog steeds in meer dan de helft van de gevallen zijn cursus zelf.

3.4 T. Gielis, 2000: Vreemde-talenbehoeften in Limburgse K.M.O.'s

Tineke Gielis deed in 2000, onder leiding van prof. dr. Willy Clijsters, onderzoek over de vreemde-talenbehoeften van de Belgisch-Limburgse K.M.O.'s. Door middel van een enquêteonderzoek bevroeg zij 156 K.M.O.'s. Deze literatuur is relevant voor ons onderzoek omdat het onderzoek dezelfde geografische regio heeft onderzocht, nl. de provincie Belgisch Limburg. Zo kunnen we deze resultaten vergelijken met die van ons onderzoek.

3.4.1 Contacten in vreemde talen

De overgrote meerderheid van de respondenten (93,6%) heeft contacten in vreemde talen. Voor 54,6% van de ondernemingen is dit zelfs één of meerdere malen per dag het geval. De mate van anderstalige contacten in Belgisch-Limburgse ondernemingen was dus voor haar onderzoek groot.

Bijna driekwart (74,4%) van de bedrijven realiseren een bepaald percentage van hun omzet met anderstalige gebieden. 14,9% haalt zijn volledige omzet uit Nederlandstalige gebieden. Twintig ondernemingen beweren zelfs meer dan 50% van omzet te realiseren uit anderstalige gebieden. Heel wat bedrijven zet een deel van zijn productie af in Franstalige regio's, het gaat hier om 70,8% van de respondenten. Voor Engelstalige afzetmarkten is dit 29,9% van de ondernemingen. 38,8% van de bedrijven realiseert een bepaald percentage van hun omzet op Duitstalige markten. Ook zijn er ondernemingen die een gedeelte van hun productie afzetten in gebieden met een andere voertaal dan de drie bovenstaande. Het gaat hier om 17,5% van de respondenten. De rangorde die typisch is voor Limburg en al in vorige onderzoeken werd teruggevonden wordt ook hier bevestigd: Frans-Duits-Engels.

3.4.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

Aan de ondernemingen werd gevraagd of zij al dan niet een vreemde-talentest organiseren bij aanwerving. Slechts 24% van de bedrijven test zijn kandidaat-

werknemers bij een sollicitatie op vreemde-talenkennis. Als de kennis van vreemde talen getest wordt, was dit vooral het geval voor het Frans, dan volgt het Engels en tenslotte het Duits. Dit is dus niet dezelfde hiërarchie als deze die gevonden werd bij het realiseren van omzet aan anderstalige gebieden.

Bijna de helft van de ondernemingen (49,4%) hecht geen of eerder weinig belang aan de kennis van vreemde talen. Het percentage dat eerder veel of zeer veel belang hecht aan deze kennis ligt een stuk lager (37,7%).

3.4.3 Aard van de gebruikte talenkennis

Aan de ondernemingen werd ook gevraagd of zij het meeste nood hebben aan algemene talenkennis (praten over sport, weer, politiek, eten, hotel, ...) of aan vaktechnisch/economisch-industrieel gerichte talenkennis. In 43,5% van de ondernemingen is vaktechnische talenkennis belangrijker of veel belangrijker dan de algemene talenkennis. 22,1% hecht aan beide soorten even veel belang. Voor een vijfde van de bedrijven (20,8%) is de algemene talenkennis van groter belang dan de vaktechnische kennis. Ook peilde het onderzoek naar welke talen noodzakelijk zijn. Hierin vinden we de hiërarchie Frans-Duits-Engels terug die ook al in andere onderzoeken gevonden werd.

3.4.4 Problemen met vreemde-talenkennis

Slechts een klein deel van de respondenten (12,3%) geeft aan dat het één of meerdere orders heeft moeten weigeren op grond van onvoldoende kennis van vreemde talen. Bij 85,7 % is dit nog nooit het geval geweest. We merken op dat deze vraag wel enige sociale wenselijkheid kan creëren bij de ondernemingen. De taal waarvoor men orders heeft moeten weigeren was voor 3 bedrijven het Frans en voor 4 bedrijven het Duits. Geen van de respondenten geeft dus aan problemen gekend te hebben met Engelstalige contacten.

Het aantal bedrijven dat reeds contacten heeft moeten verbreken als gevolg van onvoldoende kennis van de taal van de zakenpartner ligt hoger. 22,7% van de respondenten geeft toe dat zij al contacten heeft moeten verbreken door

onvoldoende kennis van de taal van de zakenpartner. Meestal was dit het geval voor het Frans (6 bedrijven), gevolgd door andere talen (5 ondernemingen), en het Duits (2 bedrijven). Ook voor deze vraag valt het op dat geen enkele respondent contacten heeft moeten verbreken als gevolg van onvoldoende kennis van het Engels.

Er werd aan de K.M.O.'s ook gevraagd of zij al belangrijke contracten in de wacht hebben gesleept dankzij de goede taalbeheersing van haar personeel. 32,5 % van de bedrijven antwoordde hier negatief op. Meer dan de helft van de ondernemingen (60,4%) beweert echter dat dit wel al het geval was.

3.4.5 Verbanden tussen de variabelen onderling

Tineke Gielis onderzocht ook heel wat verbanden tussen de variabelen onderling. Dit deed zij aan de hand van pearson correlatie en chikwadraattoets. Zij kwam onder meer tot de volgende conclusies.

3.4.5.1 Contacten in vreemde talen

Wanneer de variabele 'mate van gebruik van vreemde talen in de onderneming' getoetst wordt aan de omvang kunnen we concluderen dat er significant positief verband is tussen beiden. Hier geldt: hoe groter de K.M.O., hoe meer contacten zij in vreemde talen heeft. Ook werd er gevonden dat bedrijven uit de secundaire sector meer contacten in vreemde talen hebben dan ondernemingen uit de tertiaire sector. Dit verband is echter niet significant. Koppelen we de variabele 'mate van gebruik van vreemde talen in de onderneming' aan het opleidingsniveau van de respondent dan wordt er eveneens een positief significant verband vastgesteld. Hoe hoger iemands opleidingsniveau, hoe meer contacten hij in vreemde talen heeft. Ook blijkt er een verband te zijn tussen de mate van het gebruik van vreemde talen en de functie van de respondent. Werknemers die instaan voor externe contacten en commerciële hebben het meeste nood aan vreemde talen. Ten slotte kan er ook vermeld worden dat hoe vaker een K.M.O. gebruik maakt van vreemde-talenkennis, hoe meer belang er hieraan wordt gehecht bij de aanwerving.

3.4.5.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

De variabele 'rol van talenkennis bij de aanwerving' geeft een positief significant verband met het aantal werknemers van de onderneming. Hoe groter de K.M.O, hoe meer belang er wordt gehecht aan vreemde-talenkennis bij de aanwerving van personeel. Deze variabele correleert eveneens positief met het opleidingsniveau van de respondent. Het moeten weigeren van orders of verbreken van contacten als gevolg van gebrekkige vreemde-talenkennis vertoont geen significant verband met het belang dat de onderneming hecht aan deze kennis bij aanwerving. Bedrijven die hier een groot belang aan hechten halen wel meer belangrijke orders binnen dan K.M.O.'s die minder belang hechten aan vreemde-talenkennis bij aanwerving.

3.4.5.3 Aard van de gebruikte talenkennis

Wanneer het verband tussen de 'aard van de gebruikte vreemde-talenkennis' en het opleidingsniveau onderzocht wordt, kan er besloten worden dat hiervoor geen significant verband bestaat. Er bestaat wel een positief significant verband tussen de functie van de respondent en de aard van de gebruikte vreemde-talenkennis. Administratief personeel heeft veel meer nood aan vakspecifieke talenkennis dan zaakvoerders, deze hebben meer nood aan zowel vakspecifieke als algemene talenkennis. Indien de aard van de gebruikte talenkennis getoetst wordt aan de economische sector kan er geen significant verband gevonden worden. Zowel de secundaire als de tertiaire sector hebben vooral nood aan vakspecifieke talenkennis.

3.4.5.4 Problemen met vreemde-talenkennis

Ondernemingen die tot de secundaire sector behoren, spelen hun vreemde-talenkennis veel beter uit om belangrijke orders in de wacht te slepen dan bedrijven uit de tertiaire.

3.5 D. Putzeys, 2003: Taalvormingsbehoeften in Limburgse bedrijven

Dieter Putzeys onderzocht in 2003, onder leiding van prof. dr. Clijsters, de taalvormingsbehoeften in Limburgse bedrijven. Voor zijn onderzoek voerde hij een analyse uit van de werkaanbiedingen uit de weekendedities van het Belang van Limburg. Van december 2002 tot en met maart 2003 bestudeerde hij 1.267 vacatures voor voltijdse arbeidsbetrekkingen bij private bedrijven uit de profit sector. Deze literatuur is relevant voor ons onderzoek omdat het onderzoek dezelfde geografische regio heeft onderzocht nl. de provincie Belgisch Limburg. Zo kunnen we een deel van de resultaten vergelijken met die van ons onderzoek.

3.5.1 Specifieke taaleisen

Slechts 14,4% van de geanalyseerde vacatures eiste dat de kandidaat-werknemer één of meer vreemde talen beheerste. Voor de resterende 85,6% volstaat het dat de sollicitant het Nederlands beheerst of werden er geen taaleisen vermeld. De geanalyseerde werkaanbiedingen vertonen de rangorde (beginnende met de meest gevraagde taal): Frans-Engels-Duits. De grote meerderheid (=86,4%) van de werkaanbiedingen waarin taaleisen vermeld stonden vereisten de kennis van het Frans, voor Engels bedraagt dit aandeel 45,4%. In 41,3% werd de nadruk op het Duits gelegd.

Van het percentage vacatures waarin taaleisen vermeld stonden, verlangde onder meer 43,2% tweetaligheid, 28,4% eiste drietaligheid en in 25,7% vermeldde viertaligheid. In 2,7% van de vacatures werden alleen andere talen vermeld, het gaat hier om Italiaans en Spaans.

3.5.2 Taaleisen in de verschillende economische sectoren

Het rekenkundige gemiddelde van de advertenties die taaleisen bevatten over alle sectoren heen bedraagt 14,4%. Men stelt het meeste taaleisen in ondernemingen uit de industriële sector. 31,1% van de advertenties bevat taaleisen. In de sector hotels en restaurants stelt men de minste taaleisen. Hier

vermeldt slechts 2,7% van de vacatures taaleisen. Frans is de meest gevraagde taal, gevolgd door het Engels en het Duits.

In 63,2% van de werkaanbiedingen die taaleisen bevatten vindt men tweetaligheid terug, dit vooral in de sector groot- en kleinhandel, reparatie van auto's en huishoudelijke artikelen. Drietaligheid wordt het meest gevraagd in de industrie, terwijl viertaligheid vooral in de sector vervoer, opslag en communicatie wordt geëist.

3.5.3 Specifieke taaleisen per opleidingsniveau

Werkaanbiedingen waarin een universitair diploma vereist wordt, vertegenwoordigen slechts een klein percentage van het totaal aantal onderzochte vacatures (2,7%). Voor 44,8% van deze aanbiedingen worden taaleisen gesteld. De rangorde van de gevraagde talen blijft ongewijzigd: Frans-Engels-Duits. Ook hier is tweetaligheid het meest gevraagd.

Voor de werkaanbiedingen die een A1- of A2- diploma vereisen vermeldt respectievelijk 40,3% en 6,1% van de vacatures taaleisen. De rangorde Frans-Duits-Engels blijft geldig. In het geval van een A1-diploma voldoen personen die tweetalig zijn aan 33,3% van de vacatures die taaleisen vertonen. Voor een A2-diploma is dit percentage veel hoger, nl. 62,7%.

In 7,7% van de onderzochte vacatures eiste men een opleiding secretariaat-handel. In precies de helft van deze vacatures werden taaleisen gesteld. Opmerkelijk is dat men hier in 98% van de vacatures het Frans vraagt als vreemde taal, gevolgd door het Engels en het Duits. In maar liefst 42,8% van deze werkaanbiedingen wordt viertaligheid gevraagd, dit percentage ligt dus duidelijk hoger dan tweetaligheid (30,6%) en drietaligheid (24,5%).

3.5.4 Verbanden tussen de variabelen onderling

Met behulp van de chikwadraattoets en een kruistabel heeft D. Putzeys ook verbanden tussen de verschillende variabelen trachten te achterhalen.

Er werd eerst een verband gezocht tussen de variabelen 'specifieke taaleisen' en 'opleidingsniveau'. Uit de waarde die gevonden werd voor de chikwadraat kon besloten worden dat er een sterk significant verband bestaat tussen beide. De richting van het verband kon echter niet uit de kruistabel afgeleid worden.

Vervolgens werd het verband tussen de variabelen 'specifieke taaleisen' en 'economische sector' nader onderzocht. Ook hier vertoont de chikwadraatwaarde een vrij hoge waarde. Er bestaat dus een sterk verband tussen beide variabelen. Ook hier is de richting van het verband niet onmiddellijk afleidbaar uit de tabel.

3.6 Conclusies literatuuronderzoek

M. Bertolacci, W. Clijsters, T. Gielis en J. Verstraten voerden allen een survey-onderzoek uit om vreemde-talenbehoeften te onderzoeken. Bertolacci deed dit voor de provincie Nederlands-Limburg, Clijsters en Gielis voor de provincie Belgisch-Limburg en Verstraten voor pas afgestudeerde E.H.L.-studenten. Bertolacci en Putzeys voerden eveneens een analyse van personeelsadvertenties uit. Zij kwamen tot de volgende conclusies.

3.6.1 Contacten in vreemde talen

Alle onderzoeken kwamen tot de vaststelling dat de meerderheid van hun respondenten contacten heeft in vreemde talen. Voor Belgisch-Limburgse K.M.O.'s geldt dat telkens meer dan de helft van de ondernemingen dagelijks contact heeft met anderstalige klanten of ondernemingen. Slechts twintig procent van de bedrijven uit Nederlands-Limburg hebben dagelijks dergelijke contacten. De typische hiërarchie van specifieke talen die voor Belgisch-Limburgse K.M.O.'s gevonden wordt is Frans-Duits-Engels. W. Clijsters en T. Gielis bevestigden de hypothese dat kleine bedrijven minder contacten in vreemde talen hebben. Meer dan de helft van de ondernemingen uit alle onderzoeken realiseert een bepaald percentage van zijn omzet aan leveringen aan anderstalige klanten. J. Verstraten ontdekte een positief verband tussen het aantal contacten enerzijds en de omzet anderzijds.

Zowel J. Verstraten als T. Gielis ontdekten dat vaktechnische talenkennis voor de meeste bedrijven belangrijker is dan de algemene talenkennis. De Nederlands-Limburgse ondernemingen beweren nood te hebben aan beide.

3.6.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

D. Putzeys en M. Bertolacci ondervonden dat driekwart van de personeelsadvertenties geen specifieke taaleisen bevatten. J. Verstraten kwam echter tot de conclusie dat 61% van de afgestudeerden wel specifieke taaleisen vermeld zag staan in het medium waarmee zij voor het eerst in contact zijn gekomen met hun eerste betrekking. Putzeys ontdekte de rangorde Frans-

Engels-Duits voor de taaleisen die het meest vermeld werden in de door hem geanalyseerde vacatures. Voor de regio Zuid-Nederlands-Limburg werd ook de combinatie Frans-Engels-Duits het vaakst vermeld als taaleis. De sector waarvoor de vacatures het vaakst taaleisen vermeldden was voor de Belgisch-Limburgse K.M.O.'s volgens Putzeys de industrie. Bertolacci kwam tot de conclusie dat dit voor Nederlands-Limburgse ondernemingen de sectoren 'verwerkende nijverheid' en 'handel' waren.

De percentages van de ondernemingen die een talentest organiseren voor de kandidaat-werknemers zijn verdeeld. J. Verstraten gaf aan dat 51% van de afgestudeerden getest werd op talenkennis, dit werd bevestigd door W. Clijsters, die ontdekte dat 62% van de bevroagde ondernemingen een talentoets organiseert. Bertolacci en Gielis ondervonden dan weer dat minder dan de helft van de ondernemingen de sollicitanten een talentest laat ondergaan. Voor de Nederlands-Limburgse K.M.O.'s was dit slechts vijf procent. Verstraten en Bertolacci ontdekten ook dat hoe meer contacten het bedrijf heeft in vreemde talen, hoe meer aandacht er wordt geschonken aan vreemde-talenkennis tijdens de sollicitatie. Bertolacci en Gielis beweren dat minstens de helft van de bedrijven weinig of geen belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie.

3.6.3 Belang van vreemde-talenkennis voor de loopbaan

Verstraten kwam tot de conclusie dat afgestudeerden die getest werden op vreemde-talenkennis veel meer belang hechten aan deze kennis dan wie niet getest werden. De meerderheid van zijn respondenten beschouwt de kennis van het Engels en Frans als een troef. W. Clijsters gaf aan dat maar liefst 86,2% van de respondenten meent dat vreemde talen een rol spelen in de evolutie van hun loopbaan. Vooral voor mensen uit de verkoopafdeling is talenkennis onmisbaar.

3.6.4 Problemen met vreemde-talenkennis

In de onderzoeken van Clijsters, Bertolacci en Gielis zien we dat minstens 85% van de bevroagde K.M.O.'s nog nooit een opdracht of order heeft moeten weigeren ten gevolge van gebrekkige vreemde-talenkennis. Het aantal ondernemingen dat al contacten heeft moeten verbreken ten gevolge van

ontbrekende vreemde-talenkennis ligt zowel bij Clijsters, Gielis als Bertolacci hoger. Het ging hier meestal om contacten of opdrachten in het Frans of Duits. Clijsters kwam tot de conclusie dat hoe groter het bedrijf, hoe meer contacten in vreemde talen, des te probleemlozer deze contacten, en des te minder orders de ondernemingen moeten weigeren.

3.6.5 Verbetering van de vreemde-talenbeheersing

Verstraten kwam tot de conclusie dat de helft van de respondenten na het behalen van zijn diploma nog inspanningen heeft gedaan vóór de aanwerving om zijn talenkennis op peil te houden of te verbeteren. Hier speelden radio en T.V. een belangrijke rol, vooral voor het Frans en Engels.

Voor Nederlands-Limburgse K.M.O.'s kwam Bertolacci tot de vaststelling dat slechts 21,7% van de respondenten inspanningen heeft gedaan om de vreemde-talenkennis van zijn medewerkers bij te werken, dit vooral door zelfstudie. Het gaat hier vooral om respondenten die meenden dat er veel belang werd gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie. Het initiatief tot bijscholing kwam meestal van de respondent zelf.

Hoofdstuk 4: Survey-onderzoek

In dit hoofdstuk komen alle aspecten van het eigen empirisch onderzoek aan bod. Allereerst zal de opzet en de verantwoording van de gekozen onderzoekswijze besproken worden. Daarna komen de resultaten van de studie aan bod en tenslotte zullen deze samengevat worden in enkele conclusies.

4.1 Voorstelling van het onderzoek

4.1.1 Keuze van de populatie

In dit onderzoek peil ik naar de taalvormingsbehoeften van Belgisch-Limburgse K.M.O.'s. De populatie voor het onderzoek beperkt zich dus geografisch tot Belgisch-Limburg. Een definitie van alle begrippen werd al in hoofdstuk één gegeven. Er moet nu op zoek gegaan worden naar een steekproefkader, dit is een lijst van de volledige populatie waaruit de onderzoekseenheden gekozen worden.

Onderzoeken uit het verleden, die dezelfde populatie bevroegen, haalden steeds een volledige en recente lijst van de populatie bij de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Limburg. Deze heeft echter midden 2006 opgehouden te bestaan en is uiteengevallen in de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Limburg, die de projectwerking op sociaal-economisch vlak, dit in uitvoering van het sociaal-economisch beleid van de provincie Limburg voor zijn rekening neemt, en in het Vlaams Agentschap Ondernemen, die de bedrijfsbegeleidingstaken heeft overgenomen van de verscheidene provinciale G.O.M.'s.

Ik heb eerst contact opgenomen met Voka-Kamer van Koophandel Limburg om zo een recente lijst met Belgisch-Limburgse K.M.O.'s te bekomen. Zij antwoordden dat deze lijst enkel tegen een financiële vergoeding kon bekomen worden. Omdat ik de kosten van mijn eindverhandeling zo laag mogelijk wilde houden, ben ik hier niet op ingegaan. Vervolgens heb ik via e-mail contact opgenomen met de Unie voor zelfstandige ondernemers (kortweg UNIZO)

Limburg. Deze organisatie was onmiddellijk bereid mij kosteloos te helpen en bezorgde mij een zeer gedetailleerde lijst van alle Belgisch-Limburgse bedrijven die 5 of meer werknemers tellen.

Het (elektronische) bestand telt 3406 bedrijven die alfabetisch gerangschikt staan. Voor elke onderneming bevat de lijst heel wat details. Naast de juridische vorm, adres, telefoon- en faxnummer van de onderneming bevat de lijst ook voor de meerderheid van de bedrijven de naam van een contactpersoon binnen de onderneming en een e-mailadres dat door het bedrijf werd opgegeven. Ook het ondernemingsnummer en één of meerdere NACE-codes van de onderneming staan in de lijst. Dit bestand is het steekproefkader van het onderzoek, de populatie waaruit de onderzoekseenheden kunnen gekozen worden.

Omdat het bestand ongetwijfeld ook bedrijven bevat die het gemiddelde personeelsbestand van een K.M.O. overschrijden, en zodoende niet meer aan de Belgische K.M.O.-normen voldoen, moeten wij deze ondernemingen elimineren. Dit was vooraf niet mogelijk daar de lijst niet vermeldt hoeveel werknemers in elke onderneming werkzaam zijn. Daarom sluiten we deze bedrijven uit aan de hand van een vraag in de enquête die peilt naar het aantal personeelsleden van de onderneming, uitgedrukt in voltijdse equivalenten.

4.1.2 Steekproefplan

Voor het verzamelen van de gegevens is het nodig dat we een aantal begrippen omschrijven en een aantal berekeningen uitvoeren. De populatie van het onderzoek kunnen we –zoals eerder aangehaald- als volgt omschrijven: alle Belgisch-Limburgse K.M.O.'s.

Voor het vinden van de gepaste soort steekproef maken we gebruik van de beslissingsboom voor steekproeven van Broeckmans J. (2004, blz. 129). Voor dit onderzoek zullen we een toevalssteekproef hanteren daar de waarschijnlijkheid van opname van alle elementen in de steekproef gelijk is. Aan de hand van de beslissingsboom kan de soort toevalssteekproef gevonden

worden die we het best gebruiken. De verschillende stappen die we hebben overlopen staan hieronder kort beschreven:

Allereerst moet er nagegaan worden of representativiteit vereist is: moeten de waarden gevonden voor de steekproef beschouwd worden als echte waarden voor de populatie? Dit is voor mijn onderzoek het geval, we sluiten dus de niet-toevalssteekproeven uit.

Vervolgens moeten we controleren of direct contact met de onderzoekseenheden noodzakelijk is voor het onderzoek. Gezien de beperkte tijd is het niet mogelijk om met alle eenheden in contact te komen. Hierdoor sluiten we de area-steekproeven uit.

Nu moeten we beslissen of in het doel van het onderzoek de klemtoon ligt op vergelijking van subgroepen in de populatie of op veralgemening. Daar de klemtoon ligt op veralgemening zullen we de gestratificeerde steekproeven elimineren.

Ook de clustersteekproef, de meertrapssteekproef en de tweefasensteekproef worden uitgesloten daar we een volledige lijst van de onderzoekseenheden in ons bezit hebben.

Onze lijst met onderzoeksheden is reeds genummerd in Excel, dit moeten we dus niet meer zelf doen. Verder is de gewenste steekproef voor het onderzoek relatief klein.

Na het doorlopen van al deze stappen kunnen we concluderen dat we met een systematische enkelvoudige steekproef zullen werken. Dit wil zeggen dat we over een (genummerde) lijst met alle onderzoekseenheden beschikken. Er zal (at random) één onderzoekseenheid gekozen worden en dan zullen de volgende eenheden geselecteerd worden door telkens dezelfde 'sprong' in onze lijst te maken. Voordelen van deze steekproefmethode is vooral dat het om een zeer eenvoudige methode gaat die zeer geschikt is voor kleinere steekproeven.

Om van een representatieve steekproef te kunnen spreken, moet deze een bepaalde grootte hebben wanneer we de resultaten van onze systematische

enkelvoudige steekproef willen veralgemenen voor de gehele populatie. De omvang van onze populatie bedraagt 3406 bedrijven. Volgens de tabel van Krejcie en Morgan (tabel 1) zouden er dus minstens 346 waarnemingen nodig zijn opdat de conclusies van de steekproef veralgemeenbaar zouden zijn voor de gehele populatie.

Tabel 1: tabel voor het bepalen van de steekproefgrootte voor een gegeven populatie

N	S	N	S	N	S
10	10	220	140	1200	291
15	14	230	144	1300	297
20	19	240	148	1400	302
25	24	250	152	1500	306
30	28	260	155	1600	310
35	32	270	159	1700	313
40	36	280	162	1800	317
45	40	290	165	1900	320
50	44	300	169	2000	322
55	48	320	175	2200	327
60	52	340	181	2400	331
65	56	360	186	2600	335
70	59	380	191	2800	338
75	63	400	196	3000	341
80	66	420	201	3500	346
85	70	440	205	4000	351
90	73	460	210	4500	354
95	76	480	214	5000	357
100	80	500	217	6000	361
110	86	550	226	7000	364
120	92	600	234	8000	367
130	97	650	242	9000	368
140	103	700	248	10000	370
150	108	750	254	15000	375
160	113	800	260	20000	377
170	118	850	265	30000	379
180	123	900	269	40000	380
190	127	950	274	50000	381
200	132	1000	278	75000	382
210	136	1100	285	100000	384

4.1.3 Opbouw van de vragenlijst

De vragenlijst is opgebouwd met behulp van gespecialiseerde software, nl. Snap 9. Dit is een programma dat op een eenvoudige wijze toelaat vragenlijsten te produceren voor diverse media (postenquêtes, elektronische enquêtes, telefonische afname). Deze software werd mij ter beschikking gesteld door de universiteit.

In de enquête kunnen zes delen herkend worden. Dit zijn zes verschillende vragenblokken. Deel één van de vragenlijst polst naar het profiel van de respondent en de onderneming waarin hij/zij tewerkgesteld is. Het gaat hier om een vijftal vragen waarin geïnformeerd wordt naar de functie van de respondent, zijn/haar opleiding, de belangrijkste dienst/product van de onderneming, het aantal jaren dat de onderneming al actief is en het aantal werknemers (uitgedrukt in voltijdse equivalenten).

Deel twee onderzoekt de contacten in vreemde talen van de onderneming van de respondent. Hier wordt de frequentie van contacten in vreemde talen nagegaan, net als het percentage van de totale omzet van de onderneming dat geleverd wordt aan anderstalige klanten. Ook wordt er gepeild of de onderneming het meest nood heeft aan algemene talenkennis of vaktechnische of economisch-industrieel gerichte talenkennis.

Deel drie vraagt naar de vreemde-talenkennis bij de aanwerving van kandidaat-werknemers door de onderneming. Er wordt nagegaan of bij de sollicitatie vreemde-talenkennis al dan niet getest wordt. Indien dit het geval is hebben we ook gevraagd naar het soort job(s) waarvoor er getest wordt en voor welke soort job(s) de kennis van vreemde talen onmisbaar is en voor welke talen dit het geval is. Ook de mate waarin een bedrijf belang hecht aan talenkennis bij een sollicitatie wordt onderzocht. Tenslotte vragen we de onderneming of de kandidaat-werknemers voldoen aan de taaleisen van de onderneming en of de onderneming ooit kandidaat-werknemers heeft aangeworven met een proefperiode om hun talenkennis bij te werken.

Het vierde deel handelt over problemen die de onderneming heeft in verband met vreemde-talenkennis. De vragenlijst test of de onderneming ooit een kans op het binnenhalen van een contract of een (potentiële) zakenrelatie heeft gemist of kwijtgespeeld door een gebrek aan vreemde talenkennis. Indien dit antwoord positief blijkt wordt er ook gepolst voor welke taal of talen dit al het geval was en de redenen/situaties waarom de onderneming het contract of de (potentiële) zakenrelatie gemist heeft. Tevens vragen we de onderneming of zij ooit al belangrijke contracten in de wacht gesleept heeft dankzij de goede taalbeheersing van zijn personeel.

In deel vijf 'Bekwaamheid en opleiding in vreemde taal' wordt er onderzocht of de onderneming taalopleiding aanbiedt of opzet voor haar werknemers. Een eerste vraag gaat na of de onderneming een overzicht bijhoudt van de vreemde-talenkennis van haar personeel. Dan wordt er gepolst of het bedrijf al dan niet een taalopleiding heeft aangeboden of heeft opgezet, voor welke talen dit het geval was en of zij tevreden was over deze opleiding.

Het zesde en laatste deel vraagt naar de mening van de onderneming in verband met de taalopleidingen in het onderwijs. Vindt zij dat de huidige taalopleidingen volstaan, of moeten deze verbeterd worden? Indien zij moeten verbeterd worden, op welk vlak? Ook wordt de onderneming gevraagd of zij al ooit werknemers van taak heeft gewisseld omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis. De laatste vraag onderzoekt of de onderneming al dan niet van mening is dat kennis van het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen.

4.2 Dataverzameling en feitelijke steekproef

Omdat het steekproefkader voor de meeste ondernemingen ook een e-mailadres bevat, werd er beslist om met een online-enquête te werken. Dit biedt heel wat voordelen. Allereerst laat het toe om een groot aantal respondenten over een grote geografische spreiding op hetzelfde ogenblik te bevragen. Verder is ook het kostenaspect van belang, het verzenden van een e-mail naar de respondenten is volledig kosteloos, dit zou niet zo geweest zijn bij het verzenden van een postenquête. Ook voor de verwerking van de gegevens is het werken met een online-enquête een groot voordeel. De antwoorden van de onderzoekseenheden worden automatisch weer teruggezonden na het invullen van de vragenlijst en de data worden automatisch naar gegevensverwerkende programma's als Snap 9 Professional en SPSS getransporteerd. Hierdoor wordt het risico op fouten door manuele overbrenging tot nul herleid en ook de tijdrovende bezigheid van het manueel inbrengen van de data wordt vermeden. Daarenboven is het gebruikelijke risico van het gebrek aan representativiteit bij het online bevragen hier niet van tel. Alle ondernemingen hebben een eigen e-mailadres en van hen wordt verwacht dat ze onder meer op deze manier communiceren. Verder is de communicatie via e-mail toch stilaan een gewoonte bij de gekozen doelgroep.

De online vragenlijst werd voorafgegaan door een inleidende e-mail, die samen met de vragenlijst in bijlage 1 kan gevonden worden. Hierin wordt het onderzoek en zijn opzet kort uiteengezet en wordt de respondent warm gemaakt om eraan deel te nemen. Tenslotte wordt ook de mogelijkheid geboden om de resultaten van het onderzoek per e-mail te ontvangen, dit om het aantal respondenten te verhogen. Uit andere eindverhandelingen kunnen we afleiden dat het percentage non-respons bij online enquêtes hoog ligt. Meestal schommelt dit rond de 90%. Onderzoeken uit het verleden hebben aangetoond dat het aantal correct ingevulde vragenlijsten meestal niet voldeed aan het gewenste aantal (346 voor dit onderzoek). Zij stelden als minimumnorm vaak 100, ook in dit onderzoek zal deze norm gehanteerd worden.

Daar het onderwerp van deze eindverhandeling sterk aansluit bij dat van Stijn Lenaerts ('Vreemde-talengebruik in bedrijven: profiel van het vreemde-

talengebruik in een K.M.O.-beroep in Limburgse K.M.O.'s ') en omdat hij over hetzelfde steekproefkader beschikte werd in overleg met Stijn beslist om de populatie in eerste instantie in twee delen op te splitsen om aldus verwarring bij de respondenten te voorkomen en te vermijden dat deze slechts één van beide enquêtes zouden invullen.

Zodoende werd een eerste set van 1703 e-mails verzonden naar de respondenten. Hiervan bereikten 1226 e-mails hun bestemming. De overige 477 adressen bleken onvolledig, onjuist, niet up-to-date, of we kregen een zogenaamde '*Mail Delivery System*' waaruit bleek dat de e-mail zijn bestemming niet had bereikt. Voor deze groep heb ik getracht op het Internet het correcte e-mailadres te achterhalen. De ondernemingen waarvoor een nieuw adres gevonden werd, kregen ook een enquête toegestuurd. De bedrijven waarvan we geen (nieuw) adres vonden, werden uit de steekproef verwijderd.

Ik rekende op een respons percentage van 10%. Het bleek echter veel lager te zijn. Slechts 76 enquêtes werden ingevuld. Dit wil zeggen dat 6,19% van de onderzoekseenheden de vragenlijst heeft doorlopen.

Vorige onderzoeken streefden er steeds naar om een aantal van 100 ingevulde vragenlijsten te bekomen, het was dus noodzakelijk dat we, om aan dit aantal te komen, ook bedrijven uit het andere deel van de populatie een vraag tot medewerking aan het onderzoek toestuurd. Zodoende werden precies een week later nog eens 797 e-mails verzonden. Nu werden slechts 52 ingevulde enquêtes teruggezonden. Dit is slechts een responsiegraad van 6,52%.

In het totaal verkregen we dus een aantal van 128 ingevulde vragenlijsten op een aantal van 2036 verstuurd e-mails. Dit geeft dus een responsiegraad van 6,28%. Dit is dus heel wat lager dan ik had verwacht.

De hoge non-respons graad kan op verschillende manieren verklaard worden. Wie de e-mail ontvangen heeft, kan op dat ogenblik geen tijd of interesse om deze te lezen, of de enquête in te vullen. Het is ook mogelijk dat hij niet bevoegd is voor het beantwoorden en dat de mail zo verstrikt geraakt in het interne e-mailverkeer van de onderneming. Vaak worden boodschappen van onbekende afzenders automatisch gefilterd en krijgt het bedrijf de e-mail zelfs

helemaal niet. Enkele onderzoekseenheden deelden ons mee dat hun onderneming ondertussen gesloten is of dat zij geen K.M.O. zijn.

Daar we in onze definitie van een K.M.O. vermeld hebben dat een onderneming die het gemiddelde personeelsbestand van 100 werknemers overschrijdt geen K.M.O. meer is hebben we alle ingevulde enquêtes waarvan de respondenten in een onderneming met meer dan 100 werknemers tewerkgesteld stonden geschrapt. Dit aantal bedroeg 18. Zo houden we nog 110 correct ingevulde vragenlijsten over voor de verwerking van onze resultaten.

4.3 Resultaten van het onderzoek

4.3.1 Verwerking van de gegevens

Voor de verwerking van de data werd gebruik gemaakt van het gespecialiseerde statistische softwarepakket 'SPSS 13.0 voor Windows'. Het pakket laat ons toe een brede waaier aan statistische bewerkingen en berekeningen uit te voeren nodig om onze resultaten te verwerken.

De antwoorden die we per e-mail ontvangen hebben, kunnen we via SNAP 9 importeren in SPSS. De gegevens in SPSS hebben alleen een code, in de vorm van een cijfer. Elk cijfer staat voor een antwoord. Ook elke variabele werd benoemd in SPSS. De codering van alle variabelen en antwoorden kan in bijlage 2 gevonden worden. Om de resultaten van elke vraag weer te geven worden frequentietabellen gebruikt.

4.3.2 Profiel van de respondent en de onderneming

Er wordt eerst op zoek gegaan naar allerlei gegevens in verband met de respondent en de onderneming waarin hij of zij tewerkgesteld is. We gaan onder andere op zoek naar de functie van de respondent, zijn hoogste opleidingsniveau, sector van de onderneming, aantal werknemers, en het aantal jaren dat het bedrijf reeds actief is.

4.3.2.1 Functie van de respondent

In een eerste vraag werd er gepeild naar de functie van de persoon die de enquête heeft ingevuld. De resultaten ziet u in onderstaande frequentietabel.

Tabel 2: Functie van de respondent

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zaakvoerder	58	52,7	52,7	52,7
	Administratief medewerker	35	31,8	31,8	84,5
	Commercieel medewerker	2	1,8	1,8	86,4
	Technisch medewerker	2	1,8	1,8	88,2
	Andere functie	13	11,8	11,8	100,0
	Totaal	110	100,0	100,0	

Meer dan de helft (52,7%) van de respondenten bekleedt de functie van zaakvoerder of bestuurder van de onderneming. Dit hoge percentage kan verklaard worden doordat de meeste contactpersonen, en het bijhorende e-mailadres, van de ondernemingen in ons steekproefkader eveneens deze functie bekleden. Ook heel wat adressen van het genre 'info@naamvanhetbedrijf.be' worden ontvangen door de zaakvoerder of bestuurder van het bedrijf. 31,8% van de vragenlijsten werd beantwoord door een administratief medewerker. Het aantal respondenten met een commerciële of technische functie lag zeer laag, zij vertegenwoordigen elk 1,8%. Respondenten die een andere betrekking uitoefenen dan de vier bovenstaande komen vooral uit de financiële of human resources afdeling.

4.3.2.2 Opleiding van de respondent

Ook werd er gevraagd naar het hoogste opleidingsniveau van de respondent, dit om later te kunnen nagaan of er een verband bestaat tussen het opleidingsniveau van de respondent en zijn/haar taalvormingsbehoeften.

Tabel 3: Opleiding van de respondent

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Middelbaar onderwijs	16	14,5	14,5	14,5
	Secretariaat-handel	1	,9	,9	15,5
	A2-niveau	13	11,8	11,8	27,3
	A1-niveau	53	48,2	48,2	75,5
	Universitair niveau	27	24,5	24,5	100,0
	Totaal	110	100,0	100,0	

Het hoogste opleidingsniveau is voor bijna voor de helft (48,2%) van de antwoorden een A1-opleiding. 24,5% van de respondenten heeft een universitair diploma op zak. 16 respondenten of 14,5% van het totaal heeft enkel het middelbaar onderwijs voltooid. Dit is meer dan de 11,8% van de gevallen die een opleiding van het A2-niveau heeft gevolgd. Slechts 1 respondent heeft als hoogste opleidingsniveau 'Secretariaat-handel'.

4.3.2.3 Belangrijkste product/dienst van de onderneming

Om te kunnen analyseren of er al dan niet verschillen in taalvormingsbehoeften bestaan voor de verschillende sectoren, moest er gevraagd worden naar de sector waarin de onderneming van de respondent werkzaam is. De indeling van de sectoren gebeurde aan de hand van de NACE-code. Deze code is een officiële Europese lijst van activiteitsomschrijvingen. Deze wordt ondermeer door de RSZ gehanteerd om bedrijven in te delen in sectoren en bestaat uit een nummer (NACE-code) en een omschrijving. (Kamer van Koophandel Halle Vilvoorde, Website). De verdeling van onze antwoorden over de verschillende sectoren kan in onderstaande tabel gevonden worden.

Tabel 4: Belangrijkste product/dienst van de onderneming

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Grondstoffenproductie, landbouw, jacht en bosbouw	5	4,5	4,5	4,5
Industrie	37	33,6	33,6	38,2
Bouwnijverheid	37	33,6	33,6	71,8
Groot- en kleinhandel, reparatie van auto's en huishoudelijke toestellen	10	9,1	9,1	80,9
Hotels en restaurants	3	2,7	2,7	83,6
Vervoer, opslag en communicatie	6	5,5	5,5	89,1
Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	8	7,3	7,3	96,4
Persoonlijke diensten	4	3,6	3,6	100,0
Total	110	100,0	100,0	

Omdat er voor een strata-steekproef gekozen werd, mogen de verschillende subgroepen binnen de populatie eigenlijk niet vergeleken worden. Toch zullen we een blik werpen op de resultaten: de grote meerderheid van de respondenten is werkzaam in de industrie of bouwnijverheid. Elke van deze sectoren vertegenwoordigt 33,6% van de antwoorden. De respondenten zijn dus niet evenwichtig verdeeld over de verschillende antwoordmogelijkheden. De andere sectoren vertegenwoordigen nog geen 10% van het totaal. Geen enkele respondent is tewerkgesteld in een financiële instelling. Deze verdeling zou wel een vertekend beeld kunnen opleveren wanneer de taalvormingsbehoeften voor

de verschillende sectoren zullen besproken worden daar twee sectoren veel sterker vertegenwoordigd zijn dan de andere. Dit had vermeden kunnen worden door de ondernemingen uit het steekproefkader eerst per NACE-code te sorteren en vervolgens uit elke sector willekeurig een aantal bedrijven te selecteren.

4.3.2.4 Aantal actieve jaren

Om in een later stadium van het onderzoek te kunnen ontdekken of er een verband bestaat tussen de ouderdom van de ondernemingen en hun contacten in vreemde talen werd ook gevraagd hoe lang het bedrijf reeds actief is.

Tabel 5: Aantal jaren actief

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid tussen 1 en 3 jaar	1	,9	,9	,9
tussen 3 en 5 jaar	8	7,3	7,3	8,2
tussen 5 en 10 jaar	7	6,4	6,4	14,5
meer dan 10 jaar	94	85,5	85,5	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

Geen enkele bevraagde onderneming is minder dan 1 jaar actief. De grote meerderheid van de K.M.O.'s uit Belgisch-Limburgse steekproef (85,5%) is al meer dan tien jaar operationeel. 7,3% is tussen de 3 en 5 jaar actief; 6,4% al tussen de 5 en 10 jaar.

4.3.2.5 Aantal werknemers

We polsten ook naar het aantal werknemers (in voltijdse eenheden) dat elke onderneming telt. Dit om later na te kunnen gaan of de taalvormingsbehoeften verschillen naargelang de grootte van de onderneming. In onze definitie van een K.M.O. verklaarden we reeds dat een onderneming met een personeelsbestand groter dan honderd niet meer als een K.M.O. beschouwd wordt. Door de mogelijkheden van het programma SNAP konden we de bedrijven met meer dan 100 werknemers automatisch uit onze antwoorden filteren. Het ging hier om 18 ondernemingen.

Tabel 6: Aantal werknemers

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1 - 10	32	29,1	29,1	29,1
11 - 20	31	28,2	28,2	57,3
21 - 50	36	32,7	32,7	90,0
51 - 100	11	10,0	10,0	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

Tien procent van de respondenten werkt in een bedrijf waarin 51 tot 100 werknemers tewerkgesteld staan. De overige ondernemingen zijn verdeeld over de andere drie antwoordmogelijkheden en schommelen allen rond 30%. De meeste bedrijven uit onze steekproef tellen 21-50 werknemers.

4.3.3 Contacten in vreemde talen

Om de taalvormingsbehoeften van de Belgisch-Limburgse K.M.O.'s te onderzoeken is het van belang na te gaan in welke mate zij in contact komen met vreemde talen en anderstalig cliënteel.

4.3.3.1 Frequentie van contacten in vreemde talen

In hoofdstuk 1 werd duidelijk dat Limburgse K.M.O.'s in contact komen met andere talen en culturen. Het is van belang om na te gaan hoe frequent deze contacten zijn voor onze steekproef.

Tabel 7: Frequentie van contacten in vreemde talen

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	10	9,1	9,1	9,1
	Minder dan wekelijks	26	23,6	23,6	32,7
	Gem. eenmaal per week	17	15,5	15,5	48,2
	Gem. eenmaal per dag	20	18,2	18,2	66,4
	Meerdere keren per dag	37	33,6	33,6	100,0
	Totaal	110	100,0	100,0	

Meer dan 90% procent van de ondernemingen onderhoudt relaties in vreemde talen. 51,8% van de respondenten heeft één of meerdere keren per dag anderstalige contacten, 33,6% heeft zelfs meerdere malen per dag dergelijke contacten. Slechts een klein percentage (9,1%) van de respondenten beweert nooit anderstalig bezig te zijn. We kunnen dus besluiten dat het aantal contacten in vreemde talen bij Belgisch-Limburgse K.M.O.'s zeer groot is.

4.3.3.2 Omzet aan anderstalige klanten

Tabel 8: Omzet aan anderstalige klanten

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	83	75,5	75,5	75,5
Nee	27	24,5	24,5	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

In onze steekproef zijn er 83 ondernemingen die een bepaald percentage van hun omzet realiseren met anderstalige klanten. Dit komt overeen met 75,5% van het totaal aantal bedrijven. De overige bedrijven leveren dus niet aan anderstalige klanten. We zien dat zowel het aantal anderstalige contacten als het aantal bedrijven dat levert aan anderstalig cliënteel zeer groot is. Dit bevestigt alleen maar dat Belgisch-Limburgse K.M.O.'s een grote behoefte aan vreemde-talenkennis hebben.

Het is ook interessant om na te gaan hoe groot het percentage van hun omzet is bij de ondernemingen die leveren aan anderstalige klanten. Dit zal bekeken worden voor elke taal apart en voor alle talen samen.

Tabel 8a: Omzet aan Franstalige klanten

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 0%	7	6,4	8,4	8,4
10%	33	30,0	39,8	48,2
20%	24	21,8	28,9	77,1
30%	8	7,3	9,6	86,7
40%	4	3,6	4,8	91,6
50%	4	3,6	4,8	96,4
60%	2	1,8	2,4	98,8
80%	1	,9	1,2	100,0
Totaal	83	75,5	100,0	

Er zijn 76 ondernemingen die een bepaald percentage van hun omzet aan Franstalige klanten leveren. Voor 75% van deze 76 bedrijven gaat het hier slechts om een klein aandeel van max. twintig procent. Zeven K.M.O.'s realiseren de helft of meer dan de helft van hun omzet door leveringen aan Franstalige klanten.

Tabel 8b: Omzet aan Engelstalige klanten

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0%	46	41,8	55,4	55,4
	10%	21	19,1	25,3	80,7
	20%	7	6,4	8,4	89,2
	30%	2	1,8	2,4	91,6
	40%	3	2,7	3,6	95,2
	50%	2	1,8	2,4	97,6
	70%	1	,9	1,2	98,8
	90%	1	,9	1,2	100,0
	Total	83	75,5	100,0	

Het aantal bedrijven dat levert aan Engelstalige klanten ligt beduidend lager dan het percentage dat aan Franstaligen levert. 33,6% (37 bedrijven) van alle bevraagde ondernemingen levert aan Engelstalige klanten. Ook hier gaat het meestal om slechts een klein percentage van de omzet, zo leveren 21 bedrijven een tiental procent van hun afzet aan Engelstalig cliënteel. Vier ondernemingen leveren 50% of meer aan Engelstaligen. Eén K.M.O. levert bijna zijn volledige afzet aan Engelstaligen.

Tabel 8c: Omzet aan Duitstalige klanten

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0%	49	44,5	59,0	59,0
	10%	18	16,4	21,7	80,7
	20%	6	5,5	7,2	88,0
	30%	5	4,5	6,0	94,0
	40%	4	3,6	4,8	98,8
	60%	1	,9	1,2	100,0
	Totaal	83	75,5	100,0	

Aan Duitstalige klanten leveren 30,9% van het totaal aantal bevraagde bedrijven. Ook hier stellen we vast dat het in meer dan de helft van gevallen gaat om een beperkt percentage van tien of twintig. Slechts 1 bedrijf realiseert minstens de helft van zijn omzet met Duitstalige contacten.

Tabel 8d: Omzet aan anderstalige klanten

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0%	69	62,7	83,1	83,1
	10%	8	7,3	9,6	92,8
	30%	2	1,8	2,4	95,2
	40%	2	1,8	2,4	97,6
	60%	1	,9	1,2	98,8
	70%	1	,9	1,2	100,0
	Totaal	83	75,5	100,0	

Enkele ondernemingen leveren ook aan andere talen verschillend van het Frans, Engels en Duits. Het gaat hier vooral om Italiaanstalig of Spaanstalig cliënteel, maar ook Poolstalige en Chineeststalige klanten komen in de antwoorden voor. Veertien bedrijven realiseren een percentage van hun omzet met dergelijke klanten. Ook hier opnieuw de vaststelling dat het in de helft van de gevallen slechts om tien procent van de omzet gaat.

Tabel 8e: Totale omzet aan anderstalige klanten

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0%	27	24,5	24,5	24,5
	10%	17	15,5	15,5	40,0
	20%	12	10,9	10,9	50,9
	30%	12	10,9	10,9	61,8
	40%	10	9,1	9,1	70,9
	50%	9	8,2	8,2	79,1
	60%	8	7,3	7,3	86,4
	70%	3	2,7	2,7	89,1
	80%	4	3,6	3,6	92,7
	90%	1	,9	,9	93,6
	100%	7	6,4	6,4	100,0
	Total	110	100,0	100,0	

Het is ook interessant om na te gaan welke de totale omzet voor de ondernemingen is die gerealiseerd wordt in anderstalige gebieden, afgezien van het specifieke gebied waaraan geleverd wordt. Zoals eerder vermeld zijn er 27 ondernemingen die geen omzet realiseren door afzet aan anderstalige klanten, zij leveren dus enkel aan Nederlandstalige partners. Voor 83 bedrijven geldt dat zij ook aan anderstaligen leveren. Hiervan realiseren 60 bedrijven minder dan de helft van hun omzet aan anderstaligen. 23 ondernemingen leveren minstens de helft van hun afzet aan anderstalige klanten. Zeven bedrijven leveren

helemaal niet aan Nederlandstalig cliënteel en realiseren hun volledige omzet door afzet aan anderstalige klanten.

4.3.3.3 Aard van de vreemde-talenkennis

Vaak wordt in talenkennis een onderscheid gemaakt tussen algemene talenkennis en vaktechnische of economisch-industrieel gerichte talenkennis. Onder de eerste categorie verstaan we bijvoorbeeld praten over sport, weer, politiek, eten, hotel,... Met vaktechnische kennis wordt vooral bedoeld het spreken over materie die specifiek voor de onderneming/economische sector is. We vroegen de K.M.O.'s aan welk van beide zij het meest nood hebben.

Tabel 9: Aard van de vreemde-talenkennis

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Algemene kennis	18	16,4	16,4	16,4
	Vaktechnische kennis	90	81,8	81,8	98,2
	Geen Antwoord	2	1,8	1,8	100,0
	Totaal	110	100,0	100,0	

De overgrote meerderheid van de respondenten geeft aan dat zij vooral nood hebben aan vaktechnische talenkennis. Het gaat hier om 81,8% van de ondernemingen, terwijl slechts 16,4% van de K.M.O.'s aangeeft meer nood aan algemene talenkennis te hebben. Twee respondenten antwoordden niet op deze vraag.

Het is ook interessant om na te gaan voor welke specifieke vreemde talen en talencombinaties de ondernemingen deze talenkennis nodig hebben. Voor algemene talenkennis bekomen we de volgende resultaten:

Tabel 9a: Welke specifieke talen bij algemene talenkennis?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Frans	3	2,7	16,7	16,7
	Duits	1	,9	5,6	22,2
	Andere talen	1	,9	5,6	27,8
	Frans-Engels	4	3,6	22,2	50,0
	Frans-Duits	3	2,7	16,7	66,7
	Frans-Engels-Duits	5	4,5	27,8	94,4
	Geen antwoord	1	,9	5,6	100,0
	Totaal	18	16,4	100,0	

Achttien ondernemingen gaven aan meer nood te hebben aan algemene talenkennis. Hiervan meldt 83,3% (15 K.M.O.'s) dat zij deze talenkennis voor het Frans nodig hebben. Algemene talenkennis van het Engels is in de helft van de gevallen noodzakelijk. De meest gevraagde combinatie van vreemde talen voor algemene talenkennis is Frans-Engels-Duits. Vijf ondernemingen duiden deze combinatie aan. Eén onderneming gaf geen antwoord op deze vraag.

Tabel 9b: Welke specifieke talen bij vaktechnische talenkennis?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Frans	13	11,8	14,4	14,4
	Engels	4	3,6	4,4	18,9
	Duits	1	,9	1,1	20,0
	Andere talen	1	,9	1,1	21,1
	Frans-Engels	18	16,4	20,0	41,1
	Frans-Duits	10	9,1	11,1	52,2
	Frans-Andere	3	2,7	3,3	55,6
	Engels-Duits	2	1,8	2,2	57,8
	Frans-Engels-Duits	28	25,5	31,1	88,9
	Frans-Engels-Andere	2	1,8	2,2	91,1
	Frans-Duits-Andere	1	,9	1,1	92,2
	Frans-Engels-Duits-Andere	6	5,5	6,7	98,9
	Geen antwoord	1	,9	1,1	100,0
	Totaal	90	81,8	100,0	

Wanneer er nood is aan vaktechnische talenkennis, is opnieuw het Frans de meest gevraagde taal. Maar liefst 90% van de ondernemingen duidde deze vreemde taal aan. De volgende in de rangorde is het Engels, dat in 66,7% van de gevallen gevraagd wordt. 53,3% gaf aan dat zij nood hebben aan vaktechnische talenkennis van het Duits. De meest gevraagde talencombinatie

(31,1%) is ook hier Frans-Engels-Duits, gevolgd door Frans-Engels (20%) en Frans (14,4%).

4.3.4 Talenkennis bij aanwerving

Ook de rol van vreemde-talenkennis bij de sollicitatie en aanwerving van personeel werd grondig onderzocht.

4.3.4.1 Testen op talenkennis

Er is reeds aangetoond dat de grote meerderheid van de ondernemingen contacten onderhoudt in vreemde talen. Het zou dus ook te verwachten kunnen dat de ondernemingen de talenkennis van de kandidaat-werknemers test bij de sollicitatie.

Tabel 10: Testen op talenkennis

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	60	54,5	54,5	54,5
Nee	50	45,5	45,5	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

We zien in de tabel dat de antwoorden bijna gelijk over beide mogelijkheden verdeeld zijn. 54,5 % van de ondernemingen geeft aan dat zij van hun kandidaat-werknemers test op talenkennis. De overige 45,5% organiseert geen talentest bij de sollicitatie. We vroegen ook voor welke talen(combinaties) de ondernemingen een talentest opleggen.

Tabel 10a: Welke talen worden getest bij sollicitatie?

	Frequency	Percent N=110	Valid Percent N=60	Cumulative Percent
Valid Nederlands	4	3,6	6,7	6,7
Frans	8	7,3	13,3	20,0
Engels	1	,9	1,7	21,7
Nederlands-Frans	17	15,5	28,3	50,0
Frans- Engels	2	1,8	3,3	53,3
Engels-Duits	1	,9	1,7	55,0
Duits-Andere talen	10	9,1	16,7	71,7
Nederlands-Frans-Duits	3	2,7	5,0	76,7
Frans-Engels-Duits	1	,9	1,7	78,3
Nederlands-Frans-Engels-Duits	12	10,9	20,0	98,3
Nederlands-Frans-Engels-Duits-Andere talen	1	,9	1,7	100,0
Total	60	54,5	100,0	

Vooreerst kan men vaststellen dat meestal een combinatie van talen getest wordt: 50% test een duo van talen, 26,2% zelfs een trio. De taal die het meest getest wordt is Frans. Meer dan 73% van de ondernemingen die hun sollicitanten aan een talenproef onderwerpen, doet dit voor het Frans. Ook de kennis van de moedertaal het Nederlands, wordt in 61,7% van de ondernemingen onder de loep genomen. Op de derde plaats verschijnt het Duits, dat in 46,6% van de gevallen getest wordt. Het Engels wordt in 30% van de ondernemingen getoetst. Ook zijn er K.M.O.'s die testen organiseren voor andere talen (18,3%), al wordt meestal niet vermeld om welke andere talen het dan gaat. De talencombinatie die het meest door de ondernemingen geëxamineerd wordt is: Nederlands-Frans, deze combinatie vinden we in 17 van de 60 K.M.O.'s (=28,3%) die vreemde-talenkennis testen terug. Viertalige testen Nederlands-Frans-Engels-Duits worden door twintig procent van de bedrijven uitgevoerd. Ook de combinatie Duits-Andere talen vertegenwoordigt nog een stevig aandeel van de antwoorden nl. 16,67%.

Uiteraard zal niet elk bedrijf dat talen test dit doen voor alle soorten functies binnen de onderneming. Daarom vroegen we voor welke functies talenkennis gecontroleerd wordt en voor welke functies deze kennis onmisbaar is.

Tabel 10b: Soort jobs waarvoor talen getest worden bij sollicitatie

		Frequency	Percent N=57	Percent N=110
Valid	Technisch-Commerciële	33	57,9	30,0
	Zuiver technische	11	19,3	10,0
	Administratieve	49	86,0	44,5
	Management	27	47,4	24,5
	Geen antwoord	2	3,5	1,8

Wat betreft het soort jobs waarvoor talenkennis getest wordt kan er gesteld worden dat 86% van de ondernemingen die deze kennis testen, hun kandidaat-werknemers voor een administratieve job aan een taalproef onderworpen hebben. Dit is 44,5% van het totaal aantal ondernemingen in de steekproef. Meer dan de helft van de bedrijven die een talentest afnemen doen dit ook voor sollicitanten voor technisch-commerciële betrekkingen (57,9%). Voor management-functies ligt dit percentage net onder de helft (47,4%). Voor zuiver technische banen wordt het minst getest, slechts 19,3% van de bedrijven

die een test afnemen of 10% van het totaal aantal ondernemingen test talenkennis van deze sollicitanten.

Tabel 10c: Soort jobs waarvoor talen onmisbaar is binnen de K.M.O.

		Frequency	Percent N=57	Percent N=110
Valid	Technisch-Commerciële	36	63,2	32,7
	Zuiver technische	9	15,8	8,2
	Administratieve	45	78,9	40,9
	Management	33	57,9	30,0
	Geen antwoord	2	3,5	1,8

Er werd aan de respondenten, waarvan de onderneming talenkennis test, ook gevraagd voor welk soort jobs vreemde-talenkennis onontbeerlijk is. Ook hiervan getuigde de grote meerderheid (78,9%) dat dit het geval is voor administratieve jobs. Voor technisch-commerciële banen ligt dit percentage op 63,2%, op de voet gevolgd door management-functies (57,9%). Meer dan de helft van de respondenten die talenkennis testen vinden ook dat deze kennis onmisbaar is voor deze functies. Slechts 15,8% van de bedrijven vind dat deze kennis onontbeerlijk is voor zuiver technische jobs.

Wanneer de laatste twee tabellen vergeleken worden kan het volgende opgemerkt worden: het aantal bedrijven dat talenkennis test bij de sollicitatie voor technisch-commerciële jobs ligt lager dan het aantal bedrijven dat talenkennis onmisbaar acht voor dezelfde betrekkingen. Dit is merkwaardig en onlogisch. Het betekent dus dat er bedrijven zijn die talenkennis voor technisch-commerciële functies onmisbaar achten maar niet testen bij de sollicitatie. Ook voor management functies is dit het geval. Omgekeerd kunnen we ook zeggen dat er bedrijven zijn die hun kandidaat-werknemers testen op talenkennis maar deze talenkennis niet onmisbaar achten. Dit is het geval voor zuiver technische functies en administratieve jobs.

4.3.4.2 Belang van talenkennis bij de sollicitatie

Er werd aan de ondernemingen gevraagd in welke mate zij belang hechten aan talenkennis bij een sollicitatie. We kwamen tot de volgende vaststellingen:

Tabel 11: Belang van talenkennis bij sollicitatie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Zeer groot belang	6	5,5	5,5	5,5
	Eerder veel belang	34	30,9	30,9	36,4
	Eerder weinig belang	50	45,5	45,5	81,8
	Geen belang	20	18,2	18,2	100,0
	Total	110	100,0	100,0	

Meer dan de helft van de bedrijven (63,7%) hecht eerder weinig of geen belang aan de talenkennis van een kandidaat-werknemer bij de sollicitatie. 30,9% hecht eerder veel belang aan talenkennis bij de sollicitatie. Slechts 5,5% van alle ondernemingen hecht een zeer groot belang aan de talenkennis van een sollicitant. Dit aantal is laag vergeleken met het feit dat toch meer dan 90% van de ondernemingen contacten heeft in vreemde talen. Opvallend is ook dat de meerderheid van de ondernemingen (54,5%) talenkennis test, ofschoon er meer bedrijven zijn die geen of weinig belang hechten aan de talenkennis (63,6%).

4.3.4.3 Mate waarin kandidaat-werknemers voldoen aan de taaleisen van de onderneming

We willen ook nagaan of de kandidaat-werknemers die zich aanbieden voor een bepaalde functie voldoen aan de taaleisen van een onderneming.

Tabel 12: Mate waarin kandidaat-werknemers voldoen aan de taaleisen van de onderneming.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nee, meestal niet	35	31,8	31,8	31,8
	Ja, meestal wel, maar niet voor het volledige eisenpakket	54	49,1	49,1	80,9
	Ja, meestal wel en voor het volledige eisenpakket	19	17,3	17,3	98,2
	Geen Antwoord	2	1,8	1,8	100,0
	Total	110	100,0	100,0	

Slechts 17,3% van de ondernemingen ondervindt dat sollicitanten aan het volledige eisenpakket voldoen. Bijna de helft van de respondenten meent dat de kandidaat-werknemers in zijn of haar onderneming meestal wel aan een deel van de taaleisen voldoet maar niet aan het gehele pakket. In 35 ondernemingen voldoen de kandidaat-werknemers meestal niet aan het eisenpakket.

Deze resultaten kunnen we vergelijken met andere cijfers uit het onderzoek. Zo kan er bijvoorbeeld gesteld worden dat het aantal bedrijven dat vindt dat haar kandidaat-werknemers volledig of helemaal voldoet aan het taaleisenpakket van de onderneming (73) gevoelig hoger ligt dan bedrijven die de talenkennis testen bij de sollicitatie (60). Dit betekent dus dat er ondernemingen zijn waarvan de kandidaat-werknemers gedeeltelijk of helemaal voldoen aan de taaleisen van de bedrijven maar deze talenkennis niet zullen testen bij de sollicitatie.

4.3.4.4 Aannemen op proef

Er werd ook gepeild bij de ondernemingen of zij al kandidaat-werknemers hebben aangenomen op proef die niet aan de (volledige) taaleisen voldeden, om zo tijdens de proefperiode hun talenkennis bij te werken.

Tabel 13: Aanwerven op proef

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	10	9,1	9,1	9,1
Nee	99	90,0	90,0	99,1
Geen antwoord	1	,9	,9	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

In de tabel kunnen we onmiddellijk zien dat nog geen tiende van de bevraagde bedrijven reeds kandidaat-werknemers op proef heeft aangenomen om hun talenkennis bij te schaven. 90% van de bedrijven opteert er dus voor mensen aan te werven die aan de volledige taaleisen voldoen. Eén respondent antwoordde niet op deze vraag.

4.3.5 Problemen in verband met vreemde-talenkennis

Om na te kunnen gaan wat de taalvormingsbehoefte zijn van de Belgisch-Limburgse K.M.O.'s is het interessant te weten of bedrijven al problemen hebben gehad met partners door een gebrek aan vreemde-talenkennis. Zo ja, voor welke talen? En wat zijn de diverse redenen hiervoor? Of omgekeerd, heeft de onderneming al contracten in de wacht gesleept door haar goede kennis van vreemde talen?

4.3.5.1 Missen contract of verliezen zakenpartner door gebrek aan vreemde-talenkennis

We vroegen de ondernemingen of zij ooit een kans op het binnenhalen van een contract of een (potentiële) zakenrelatie gemist hebben of kwijtgespeeld zijn door een gebrek aan vreemde-talenkennis. Er werd ook onderzocht voor welke talen dit reeds gebeurde en wat de mogelijk redenen/situaties hiervoor waren. De resultaten bevinden zich in onderstaande tabellen.

Tabel 14: Frequentie van problemen met vreemde-talenkennis

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	85	77,3	77,3	77,3
	Eén enkele keer	12	10,9	10,9	88,2
	Af en toe	11	10,0	10,0	98,2
	Meermaals	2	1,8	1,8	100,0
	Total	110	100,0	100,0	

Meer dan de helft van de bedrijven (77,3%) geeft aan dat ze nog nooit contracten hebben mislopen of zakenpartners zijn kwijtgespeeld door een gebrek aan vreemde-talenkennis. Er dient wel rekening te worden gehouden met de sociale wenselijkheid die met deze vraag gepaard gaat. Er zullen immers respondenten zijn die niet graag toegeven dat hun onderneming contracten misloopt of zakenpartners verliest omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis. Veel respondenten willen enkel positief denken aan hun onderneming, wat ook begrijpelijk is, en hebben daarom de neiging deze vraag ook zo te beantwoorden. Ongeveer een vijfde (22,7%) geeft echter toe dat ze al minstens

éénmaal een contract hebben mislopen of een zakenpartner hebben verloren door problemen met vreemde-talenkennis.

Tabel 14a: Voor welke vreemde talen problemen?

	Frequency	Percent N=110	Percent N=25	Cumulative Percent
Valid				
Andere talen	3	2,7	12,0	12,0
Duits	3	2,7	12,0	24,0
Engels	2	1,8	8,0	32,0
Frans	15	13,6	60,0	92,0
Frans-Engels	1	,9	4,0	96,0
Frans-Engels-Duits- Andere talen	1	,9	4,0	100,0
Totaal	25	22,7	100,0	

In de vorige tabel zagen we reeds dat 25 ondernemingen al contracten heeft misgelopen of zakenrelaties heeft verloren door gebrek aan vreemde-talenkennis. In bovenstaande tabel zien we dat dit voor 17 van deze bedrijven (=68%) al voor het Frans is gebeurd. Op de tweede plaats vinden we een ex aequo terug voor Duits, Engels en andere talen, beiden met 16%. In het geval van andere talen ging het om het Italiaans, Spaans en Scandinavische talen. Eén bedrijf blijkt contracten te mislopen of zakenrelaties te verliezen door gebrekkige talenkennis van alle vreemde talen, toch stelden we vast dat dit bedrijf heel wat omzet realiseert met anderstalige klanten.

Tabel 14b: In welke situaties problemen?

	Frequency	Percent N=110	Percent N=25
Valid			
1	7	6,4	28,0
2	7	6,4	28,0
3	2	1,8	8,0
4	6	5,5	24,0
5	9	8,2	36,0
6	7	6,4	28,0
7	0	,0	,0
8	1	,9	4,0
9	0	,0	,0
Geen Antwoord	1	,9	4,0
Totaal	25	22,7	100,0

- a. 1=Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken
 2=Telefonische problemen (doorverbinden,...)
 3=Niet-opgevolgd verzoek (onderneming heeft geen gehoor gegeven aan een contact/verzoek met een anderstalige klant)
 4=Fouten bij het vertalen/tolken
 5=Onvermogen om kansen te benutten
 6=Gebrek aan vertrouwen
 7=Problemen met agenten/verdelers
 8=Gebrek aan culturele affiniteit
 9=Andere redenen/situaties

De situaties waarin bedrijven contracten hebben misgelopen of zakenrelaties hebben kwijtgespeeld zijn verdeeld over de verschillende antwoordmogelijkheden. Enkel 'Problemen met agenten/verdelers' en 'Andere redenen/situaties' werden niet aangekruist door de respondenten. Negen van de 25 ondernemingen die al problemen ondervonden, wijten dit aan hun onvermogen om kansen te benutten. Drie andere situaties zijn telkens zevenmaal aangeduid. Het gaat om 'Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken', 'Telefonische problemen' en 'Gebrek aan vertrouwen'. Zij zijn allen door 28% van de ondernemingen die contracten misliepen/zakenrelaties verloren genoemd. 24% van deze bedrijven ondervond problemen als gevolg van fouten bij het vertalen/tolken. De overige twee redenen 'Niet-opgevolgd verzoek' en 'Gebrek aan culturele affiniteit' werden respectievelijk twee- en éénmaal aangeduid.

4.3.5.2 Contracten in de wacht gesleept dankzij goede taalbeheersing

De K.M.O.'s werd ook gevraagd of zij al ooit belangrijke contracten in de wacht hebben gesleept dankzij de goede taalbeheersing van hun personeel. Ook met deze vraag moeten we omzichtig omgaan. Elke onderneming zou wel graag willen invullen dat zij reeds (meermaals) een contract heeft binnengehaald dankzij goede taalbeheersing van zijn personeel. Doch lijkt er eerlijk en objectief geantwoord te zijn op deze vraag, daar precies de helft van de respondenten heeft aangegeven nog nooit daardoor een belangrijk contract in de wacht gesleept te hebben.

Tabel 15: Belangrijke contracten in de wacht gesleept o.w.v. goede taalbeheersing

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Nooit	55	50,0	50,0	50,0
	Eén enkele keer	7	6,4	6,4	56,4
	Af en toe	28	25,5	25,5	81,8
	Meermaals	19	17,3	17,3	99,1
	Geen antwoord	1	,9	,9	100,0
	Totaal	110	100,0	100,0	

Bijna de helft (49,1%) van de respondenten heeft aangegeven dat het al minstens éénmaal een belangrijk contract heeft binnengehaald dankzij de goede taalbeheersing van het personeel. 19 respondenten (17,3%) hebben zelfs

meermaals al succes geboekt dankzij hun goede taalbeheersing. Af en toe sleepten 25,5% van de ondernemingen al een belangrijk contract in de wacht. Voor zeven K.M.O.'s was dit slechts éénmaal het geval. Eén respondent gaf geen antwoord.

4.3.6 Bekwaamheid en opleiding in vreemde talen

Het is van belang na te gaan of ondernemingen ooit taalopleidingen organiseren of aanbieden aan hun werknemers. Zo kan er onderzocht worden voor welke talen dit reeds gebeurd is en in welke mate de bedrijven tevreden zijn over het resultaat van deze opleiding.

4.3.6.1 Taaloverzicht

Er werd bij de ondernemingen gepeild naar het feit of zij al dan niet een overzicht bijhouden van de talenkennis van hun personeel. Indien een onderneming positief antwoordt op deze vraag kan zij bijvoorbeeld onmiddellijk nagaan welke werknemer in welke mate welke talen beheerst. Indien er zich bijvoorbeeld een nieuwe anderstalige klant aandient, kan een verantwoordelijke deze direct toevertrouwen aan een andere werknemer die deze taal in voldoende mate beheerst. Het bestaan van dergelijk register wijst op een bewuste strategie waarin talenkennis als een competitief wapen kan ingezet worden.

Tabel 16: Taaloverzicht

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	22	20,0	20,0	20,0
Nee	88	80,0	80,0	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

We zien in bovenstaande tabel dat 80% van de K.M.O.'s geen overzicht bijhoudt van de talenkennis van haar werknemers. Voor twintig procent is dit wel het geval.

4.3.6.2 Aanbieden van taalopleidingen aan werknemers

Aan de ondernemingen werd gevraagd of zij al ooit een taalopleiding hebben aangeboden aan hun werknemers. Indien dit het geval was polsten we voor welke specifieke talen dit gebeurde en of de onderneming al dan niet tevreden was met het resultaat ervan. De antwoorden staan in onderstaande tabellen. Ook bij deze vragen is het belangrijk rekening te houden met sociale wenselijkheid. Ondernemingen kunnen de neiging hebben om positief te antwoorden op deze vraag omdat dit een sociaal gewenst antwoord is.

Tabel 17: Taalopleiding aangeboden

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	27	24,5	24,5	24,5
Nee	83	75,5	75,5	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

Driekwart van de ondernemingen heeft nog nooit een taalopleiding aan zijn werknemers aangeboden. Het vierde kwart heeft dit wel al ooit gedaan.

Tabel 17a: Specifieke talen opleidingen

	Frequency	Percent N=110	Percent N=27	Cumulative Percent
Valid Duits	2	1,8	7,4	7,4
Duits-Andere talen	1	,9	3,7	11,1
Engels	1	,9	3,7	14,8
Engels-Duits	2	1,8	7,4	22,2
Frans	15	13,6	55,6	77,8
Frans-Andere talen	1	,9	3,7	81,5
Frans-Duits	1	,9	3,7	85,2
Frans-Engels-Duits	1	,9	3,7	88,9
Nederlands	2	1,8	7,4	96,3
Nederlands-Frans	1	,9	3,7	100,0
Totaal	27	24,5	100,0	

De taalopleidingen, aangeboden door bedrijven aan hun personeel, betroffen in 70,3% van de gevallen een cursus Frans. Negentien ondernemingen organiseerden reeds een taalopleiding Frans. Opleidingen Duits werd door 25,9% van de ondernemingen aangegeven. Op de derde plaats verschijnen de taalopleidingen Engels, die reeds door 14,8% van de bedrijven aan hun personeel werden aangeboden. Enkele bedrijven (3) boden hun werknemers

een taal cursus Nederlands aan. Twee respondenten gaven aan dat zij taalopleidingen georganiseerd hebben voor andere talen, in beide gevallen ging het om Italiaans.

Tabel 17b: Tevredenheid over de opleiding

		Frequency	Percent N=110	Percent N=27	Cumulative Percent
Valid	Ja	20	18,2	74,1	74,1
	Nee	7	6,4	25,9	100,0
	Totaal	27	24,5	100,0	

Bijna drievierde van de ondernemingen was tevreden over het resultaat van de aangeboden taalopleiding. Toch zijn er ook enkele K.M.O.'s die niet tevreden waren (25,9%). Dit kan er bijvoorbeeld op wijzen dat zij nog steeds problemen ondervinden met contacten in deze taal of dat zij menen dat het personeel de gedoceerde taal nog niet voldoende beheerst.

4.3.6.3 Opzetten van taalopleidingen

We polsten ook bij de respondenten of de onderneming waarin hij of zij tewerkgesteld is de laatste drie jaar een taalopleiding heeft opgezet voor haar personeel. Ook werd er gevraagd naar de manier waarop het deze opleiding georganiseerd. Heeft de werknemer een cursus in zelfstudie gevolgd? Of kreeg het personeel de mogelijkheid een opleiding te volgen aan een of andere instelling? Of heeft de onderneming een cursus in eigen huis georganiseerd? De specifieke talen voor elke opleiding en de tevredenheid over de opleiding komen ook hier weer aan bod.

Tabel 18: Taalopleiding georganiseerd laatste drie jaar

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ja, zelfstudie thuis	2	1,8	1,8	1,8
	Ja, aan andere instelling	8	7,3	7,3	9,1
	Nee	100	90,9	90,9	100,0
	Total	110	100,0	100,0	

Uit bovenstaande frequentietabel kan afgeleid worden dat slechts een klein percentage van de bevraagde ondernemingen de afgelopen drie jaren een

taalopleiding heeft opgezet voor haar personeel. Het gaat hier slechts om tien ondernemingen, wat overeenkomt met 9,1% van het totaal aantal respondenten. Er is geen enkele onderneming die een opleiding in eigen huis heeft georganiseerd. Acht van de tien bedrijven die een opleiding hebben opgezet lieten de werknemers deze cursus aan een andere instelling volgen. Twee respondenten volgden de opleiding thuis door middel van zelfstudie. Wellicht was deze vraag overbodig, we zien dat de antwoorden sterk overeenkomen met deze uit tabel 17a.

Tabel 18a: Specifieke talen opleiding

		Frequency	Percent N=110	Valid Percent N=10	Cumulative Percent
Valid	Andere talen	1	,9	10,0	10,0
	Geen antwoord	2	1,8	20,0	30,0
	Duits	1	,9	10,0	40,0
	Engels-Duits	1	,9	10,0	50,0
	Frans	3	2,7	30,0	80,0
	Frans-Duits	1	,9	10,0	90,0
	Nederlands	1	,9	10,0	100,0
	Total	10	9,1	100,0	

Tabel 18b: Tevredenheid over de opleiding

		Frequency	Percent N=110	Percent N=10	Cumulative Percent
Valid	Ja	6	5,5	60,0	60,0
	Nee	2	1,8	20,0	80,0
	Geen antwoord	2	1,8	20,0	100,0
	Totaal	10	9,1	100,0	

Ook hier is het Frans de meest gekozen taal. Dit was het geval voor vier van de tien ondernemingen die een taalcursus opzetten. Duits staat weer op de tweede plaats, drie bedrijven organiseerden een opleiding Duits. Taalopleidingen Engels, Nederlands, en andere talen werden elk door één onderneming opgezet. Twee respondenten gaven geen antwoord. Ook deze vraag was eigenlijk overbodig, zij leunt kort aan bij de vraag uit tabel 17b.

Zestig procent van de ondernemingen die een taalopleiding opzette waren dan ook tevreden over het resultaat ervan. Twee respondenten waren hoegenaamd niet tevreden over de cursus. Twee respondenten bleven ook hier het antwoord schuldig

4.3.7 Taalkennis en opleiding

Tenslotte werd de mening van de ondernemingen gevraagd over het huidige talenonderwijs en hun visie op vreemde talen. Vinden zij dat het huidige aanbod en de gevolgde methode volstaat, of moet dit verbeterd worden? Wat moet er verbeterd worden? Ook peilden we in de ondernemingen naar het feit of zij al dan niet ooit werknemers van taak hebben gewisseld omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis. We vroegen de ondernemingen eveneens de kennis van Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen.

4.3.7.1 Talenonderwijs

Vele schoolgaande jongeren leren één of meerdere vreemde talen. De kans is groot dat nogal wat van hen later tewerkgesteld zullen zijn in één van de ondernemingen uit ons steekproefkader is het niet onbelangrijk de mening van deze bedrijven over het huidige talenonderwijs te kennen.

Tabel 19: Mening over het taalonderwijs

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Opleidingen volstaan	24	21,8	21,8	21,8
Opleiding volstaan niet	84	76,4	76,4	98,2
Geen antwoord	2	1,8	1,8	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

Een grote meerderheid van de ondervraagde bedrijven (76,4%) is van mening dat de huidige opleidingen niet volstaan en dus moeten verbeterd worden. Slechts 21,8% oordeelt positief over de huidige situatie. Twee respondenten antwoordden niet op deze vraag.

We vroegen aan de 84 ondernemingen die niet tevreden zijn over het talenonderwijs wat er volgens hen moet verbeterd worden. Het resultaat hiervan staat in onderstaande tabel.

Tabel 19a: Verbeteringen voor het taalonderwijs

		Frequency	Percent N=110	Percent N=84	Cumulative Percent
Valid	4	22	20,0	26,2	26,2
	3 + 4	2	1,8	2,4	28,6
	2	7	6,4	8,3	36,9
	2 + 4	29	26,4	34,5	71,4
	2 + 3 + 4	2	1,8	2,4	73,8
	1	4	3,6	4,8	78,6
	1 + 4	5	4,5	6,0	84,5
	1 + 2	3	2,7	3,6	88,1
	1 + 2 + 4	10	9,1	11,9	100,0
	Totaal	84	76,4	100,0	

- a. 1=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen.
 2=De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden.
 3=De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen.
 4=De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden.

Maar liefst zeventig van de 84 ondernemingen (83,3%) is van mening dat het talenonderwijs veel praktischer gericht moet zijn, en er meer gewerkt moet worden met bedrijfseconomische situaties. 60,7% van deze K.M.O.'s vindt ook dat de geleerde talen beter moeten beheerst worden. Een aantal bedrijven (26,2%) vindt daarenboven dat de jongeren meer talen zouden moeten leren. Slechts vier ondernemingen is van mening dat de studenten vertrouwd moeten raken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen. Meer dan de helft (60,7%) van de ondernemingen die ontevreden zijn over het talenonderwijs haalt minstens twee verbeteringen aan. Hierin is de combinatie 'De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden' – 'De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden' het meest voorkomend (34,5%). Tien ondernemingen halen zelfs drie verbeteringen aan, enkel het verscherpen van de culturele affiniteit met een taal haalden zij niet aan.

4.3.7.2 Wisselen van taak omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis

De ondernemingen werd gevraagd of zij al ooit werknemers van functie of taak hadden gewisseld omwille van zijn gebrekkige vreemde-talenkennis. Bijvoorbeeld een werknemer die met een anderstalige klant onderhandelt wordt van dit contact afgehaald omdat hij de klant onvoldoende begrijpt in zijn eigen taal. We moeten deze vraag ook met enig kritische zin behandelen daar bedrijven niet graag toegeven dat zij fouten hebben gemaakt door een werknemer met onvoldoende talenkennis aan een bepaalde taak te laten beginnen.

Tabel 20: Wisselen van taak omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	14	12,7	12,7	12,7
Nee	95	86,4	86,4	99,1
Geen antwoord	1	,9	,9	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

We zien ook dat slechts 12,7% van de ondernemingen aangeeft dat zij ooit werknemers van taak hebben gewisseld omwille van beperkingen in talenkennis. Voor 86,4% was dit dus nog nooit het geval. Eén respondent beantwoordde deze vraag niet.

4.3.7.3 Volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren

Als laatste wilden we nagaan of de ondernemingen van mening zijn dat de kennis van het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen.

Tabel 21: Volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid Ja	43	39,1	39,1	39,1
Nee	67	60,9	60,9	100,0
Totaal	110	100,0	100,0	

De antwoorden hieromtrent zijn verdeeld. Toch meent de meerderheid (60,9%) dat de kennis van het Engels niet volstaat om anderstalige markten te

prospecteren en er eventuele contracten af te sluiten. Volgens deze ondernemingen dienen ook nog andere talen beheerst te worden. De overige 39,1% vindt dat de kennis van het Engels wel volstaat.

4.3.8 Conclusies reeds gevoerd onderzoek

Meer dan 90% van de bevraagde ondernemingen heeft contacten in vreemde talen, voor 51,8% zijn deze contacten zelfs dagelijkse realiteit. Ook het percentage ondernemingen dat een deel van zijn omzet realiseert door leveringen aan anderstalige klanten ligt met 75,5% bijzonder hoog. Men levert vooral aan Franstalige klanten. De behoefte aan vreemde-talenbehoeften in Belgisch-Limburgse K.M.O.'s is dus zeer groot. Bedrijven hebben het meeste nood aan vaktechnische talenkennis, slechts 16,4% van de ondernemingen heeft meer behoefte aan algemene talenkennis. Voor beide soorten vreemde-talenkennis is de rangorde van de specifieke talen: Frans-Engels-Duits.

Iets meer dan de helft van de K.M.O.'s (54,5%) test kandidaat-werknemers op hun talenkennis. In meer dan 73% procent van de gevallen gaat het om het Frans, gevolgd respectievelijk door Nederlands, Duits, en Engels. Deze rangorde verschilt dus van deze gevonden voor de specifieke talen die de ondernemingen nodig hebben. Het Engels wordt voorbijgestoken door het Duits. Reden hiervoor zou kunnen zijn dat ondernemingen er misschien vanuit gaan dat een kandidaat-werknemer het Engels, een universele taal, zonder problemen machtig is, en daarom niet getest wordt. Voor administratieve betrekkingen wordt talenkennis het meest getest en blijkt deze kennis ook onmisbaar te zijn. Voor technische functies test men ze amper. Slechts 36,4% van de ondernemingen hecht bij de sollicitatie eerder veel of zeer veel belang aan deze kennis. De grote meerderheid van de bedrijven zal ook geen sollicitanten aanwerven die niet voldoen aan hun taaleisen.

Drievierde van de bevraagde K.M.O.'s geeft aan nog nooit contracten te hebben mislopen of zakenpartners te zijn kwijt gespeeld door een gebrek aan vreemde-talenkennis. 11,8% van de ondernemingen geeft toe dat dit reeds meer dan eens gebeurd is. De taal waarvoor er het meeste problemen zijn, is het Frans.

In 36% procent van de gevallen werd het onvermogen om kansen te benutten aangegeven als achterliggende reden.

Slechts 24,5% van de ondernemingen geeft aan ooit een taalopleiding aan zijn werknemers te hebben aangeboden, terwijl 9,1% vermeldt dat ze ooit zelf een talencursus georganiseerd hebben. De talen waarvoor deze opleidingen aangeboden werden, vertonen de rangorde: Frans-Duits-Engels. Over het algemeen was men tevreden over deze opleidingen.

De meerderheid van de ondernemingen (76,4%) vindt dat het huidige talenonderwijs moet verbeterd worden. Zij haalden voornamelijk aan dat de talenkennis veel praktischer moet zijn en dat de geleerde talen veel beter door de jongeren moeten beheerst worden.

4.3.9 Verbanden tussen de variabelen onderling

Het softwarepakket SPSS laat ook toe om verbanden tussen de verschillende variabelen te onderzoeken. Om deze verbanden te kunnen ontdekken dienen we de correlatie tussen de verschillende variabelen te berekenen. Correlatie wil zeggen dat er een samenhang aanwezig is tussen twee metingen. De sterkte van deze samenhang wordt aangegeven door de correlatiecoëfficiënt. Afhankelijk van het soort variabele zijn er verschillende soorten coëfficiënten. Om de verschillende soorten voor te kunnen stellen is het van belang dat we het meetniveau van alle variabelen kennen (J. Broeckmans, 2004, blz. 33-34).

Er bestaan vier verschillende meetniveaus, die alleen in een rangorde staan. Het meest eenvoudige niveau is het nominale meetniveau. Wanneer een variabele op nominaal niveau wordt gemeten, gaat het om een kwalitatieve meting. Men gaat de variabele gewoon benoemen. Deze benoeming houdt echter niets in, er kan geen onderscheid gemaakt worden voor de verschillende antwoorden. In onze vragenlijst is de vraag 'Wat is uw belangrijkste product/dienst?' een perfect voorbeeld van een variabele die wordt gemeten op nominaal meetniveau.

Een ander niveau is het ordinale meetniveau. Hierbij zal er een duidelijk natuurlijke rangorde ontstaan voor de verschillende antwoordmogelijkheden van de variabele. Een typisch voorbeeld uit onze vragenlijst voor dit niveau is de volgende vraag: 'Bij een sollicitatie in uw bedrijf wordt er, volgens u, aan talenkennis: Een zeer groot belang gehecht / eerder veel belang gehecht / eerder weinig belang gehecht / geen belang gehecht?' We kunnen voor de antwoordmogelijkheden van deze variabele een duidelijke rangorde onderscheiden, maar de verschillen in de antwoorden willen eigenlijk nog helemaal niets zeggen.

Het interval meetniveau is ook een voorbeeld van een kwantitatieve meting. Dit wil dus zeggen dat het hier altijd om getallen gaat. Dit niveau verschilt van het vorige daar er hier wel een duidelijk verschil tussen de antwoordmogelijkheden zal zijn. Een concreet voorbeeld van dit niveau uit onze vragenlijst is: 'Hoeveel werknemers telt uw bedrijf (uitgedrukt in voltijdse eenheden)?' De respondent

heeft de keuze tussen de volgende antwoordmogelijkheden: 1-10 / 11-20 / 21-50 / 51-100 / 101-250 / >250. De verschillende opties vormen alle duidelijk een interval. Er zal voor ondernemingen van 1-10 werknemers niet hetzelfde kunnen geconcludeerd worden als voor de bedrijven met 51-100 personeelsleden.

Een vierde en laatste meetniveau is het rationiveau. Ook dit is een kwalitatieve meting, het gaat hier echter vooral om metingen waar een grootte aan te pas komt (lengte in meter, gewicht in kilogram,...). In onze vragenlijst maken we van dit meetniveau geen gebruik.

Na het voorstellen van de vier meetniveaus kunnen de verschillende methodes, waarmee we de verbanden tussen de variabelen zullen onderzoeken, geïntroduceerd worden. Er zal gebruikt gemaakt worden van twee verschillende methodes: de Pearson-correlatie en de chikwadraattoets.

We zullen gebruik maken van de Pearson-correlatie wanneer beide variabelen op ordinaal niveau, intervalniveau of rationiveau gemeten worden. De waarde van deze correlatiecoëfficiënt kan variëren van -1 tot +1. Wanneer de waarde gelijk is aan +1 of -1 wil dit zeggen dat er respectievelijk een perfect positief of een perfect negatief verband bestaat tussen beide variabelen. Een coëfficiënt van nul geeft aan dat er geen samenhang is. Ook wordt door SPSS aangebracht of het verband al dan niet statistisch significant is. Indien dit het geval is laat ons dit toe deze samenhang voor de volledige populatie te veralgemenen.

Een tweede methode die aan bod zal komen, bestaat eigenlijk uit twee delen: de kruistabel en de chikwadraattoets. Deze methode zullen we gebruiken wanneer een van beide variabelen, waarvan we de samenhang willen bepalen, op nominaal niveau gemeten werd. De chikwadraattoets wordt gebruikt om kruistabellen te analyseren. Met deze test zullen we de sterkte en de significantie van een eventueel verband nagaan. De werkwijze van deze methode zal kort besproken worden.

Om deze methode uit te voeren is het belangrijk telkens twee hypothesen te formuleren. De nulhypothese zal telkens aannemen dat er tussen de variabelen

geen verband bestaat. Hier tegenover staat de alternatieve hypothese, waarin we aannemen dat er wel een samenhang aanwezig is.

Vervolgens zal eerst de chi-kwadraatwaarde en de bijbehorende p-waarde berekend worden. Dit gebeurt opnieuw met het softwarepakket SPSS. De eerst vermelde waarde geeft de maat aan van statistische interferentie tussen twee variabelen. Dit getal is altijd groter of gelijk aan nul en kan oneindig groot worden. Net zoals bij de Pearson-correlatie is er geen verband tussen beide variabelen als de waarde van chi-kwadraat gelijk is aan nul. Als er een statistische interferentie aanwezig is tussen beide variabelen, dan neemt chi-kwadraat een positieve waarde aan. Hoe groter deze waarde, hoe groter de afhankelijkheid tussen de variabelen. (J. Broeckmans, 2004, p204)

Omdat de chi-kwadraatwaarde afhankelijk is van het aantal onderzoekseenheden en de vrijheidsgraden moet er ook nog een andere waarde gevonden worden. De p-waarde geeft de kans weer dat de variabelen alsnog onafhankelijk zouden zijn, ondanks de positieve chi-kwadraatwaarde. Als bovengrens voor p nemen we 0,05. Wanneer de p-waarde deze grens overstijgt wil dit zeggen dat we de nulhypothese niet mogen verwerpen en concluderen we dat er geen significant verband is tussen beide variabelen. Als de norm overschreden wordt, maar toch nog in de buurt komt van de bovengrens dan kunnen we eventueel een vermoeden uitspreken over het verband, maar kunnen dit niet met zekerheid bevestigen. De p-waarde moet dus liefst zo klein mogelijk zijn. Als deze kleiner dan 0,05 is, kunnen we de nulhypothese verwerpen en kunnen we besluiten dat er een significant verband bestaat tussen beide variabelen. (J. Broeckmans, 2004, p205)

De chikwadraattoets alleen laat ons niet toe een uitspraak te doen over de richting van het verband. Hiervoor gebruiken we de kruistabellen. Wanneer de richting van het verband positief is, zal het grootste percentage in de diagonaal van linksboven naar rechtsonder staan. Een verband zal negatief zijn als het grootste percentage in de diagonaal van rechtsboven naar linksonder staat. Merken we wel op dat er niet altijd een éénduidige interpretatie mogelijk is.

Er dienen wel enkele voorwaarden aan deze methode gekoppeld te worden:

1. Som van de rij- en kolomtotalen van de tabellen moeten aan elkaar gelijk zijn.
2. De chikwadraattoets is enkel uitvoerbaar op absolute cijfers, niet op percentages.
3. De kleinst verwachte celfrequentie moet groter of gelijk zijn aan vijf, hierdoor is het soms gewenst dat sommige antwoordmogelijkheden geschrapt worden om de betrouwbaarheid van de test niet in gevaar te brengen.

4.3.10 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Frequentie van contacten in vreemde talen met anderstalige klanten of ondernemingen'.

We zullen bovenstaande variabele nu toetsen aan heel wat andere variabelen uit onze dataset en onderzoeken of er al dan niet een verband bestaat.

- A. Verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en de sector waarin de onderneming werkzaam is.

Een van beide variabelen wordt op een nominaal meetniveau bevraagd nl. de sector waarin de onderneming operationeel is. Er wordt dus gebruik gemaakt van de chikwadraattoets en de kruistabel. We dienen wel op te merken dat twee sectoren veel sterker vertegenwoordigd waren in de antwoorden: industrie en bouwnijverheid. Zij vormen elk 33,6%. De test zal dus mogelijk niet helemaal betrouwbaar zijn. Om dit te voorkomen zullen we de negen sectoren uit de NACE-code in drie groepen verdelen: primaire sector (Grondstoffenproductie, landbouw, jacht en bosbouw), secundaire sector (industrie, bouwnijverheid, groot -en kleinhandel) en de tertiaire sector (hotels en restaurants; vervoer, opslag, en communicatie; financiële instellingen; onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven; persoonlijke diensten).

Tabel 22: Kruistabel van de frequentie van contacten in vreemde talen en de sector waarin de onderneming werkzaam is

			Sector			Total
			Primair	Secundair	Tertiair	
Contact	Nooit	Count	1	6	3	10
		% within Sector	20,0%	7,1%	14,3%	9,1%
	Minder dan wekelijks	Count	1	21	4	26
		% within Sector	20,0%	25,0%	19,0%	23,6%
	Gemiddeld eenmaal per week	Count	0	13	4	17
		% within Sector	,0%	15,5%	19,0%	15,5%
	Gemiddeld eenmaal per dag	Count	1	16	3	20
		% within Sector	20,0%	19,0%	14,3%	18,2%
	Meerdere keren per dag	Count	2	28	7	37
		% within Sector	40,0%	33,3%	33,3%	33,6%
	Total	Count	5	84	21	110
		% within Sector	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 23: Chi-Square Test van de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'sector van de onderneming'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,140 ^a	8	,925
Likelihood Ratio	3,690	8	,884
Linear-by-Linear Association	,085	1	,771
N of Valid Cases	110		

a. 9 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,45.

De positieve waarde voor chi-kwadraat geeft aan dat er een verband bestaat tussen de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'sector van de onderneming'. De p-waarde die gevonden werd overschrijdt echter de norm van 0,05. De nulhypothese mag niet verworpen worden. Er is dus geen significant verband. De kruistabel maakt ons eveneens niet veel wijzer.

- B. Verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal jaren dat het bedrijf reeds actief is

Zowel de variabele 'frequentie van contacten in vreemde talen' als 'aantal actieve jaren' zijn gemeten op een intervalniveau. Er zal dus gebruik worden gemaakt van de Pearson-correlatie om een eventueel verband te onderzoeken.

Tabel 24: Correlatie tussen frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal actieve jaren van de onderneming

		Jarenactief	Contact
Jarenactief	Pearson Correlation	1	-,049
	Sig. (2-tailed)		,609
	N	110	110
Contact	Pearson Correlation	-,049	1
	Sig. (2-tailed)	,609	
	N	110	110

Uit bovenstelde tabel kan afgeleid worden dat hoe lager het aantal actieve jaren van de onderneming hoe frequenter het aantal contacten in vreemde talen. De waarde voor de Pearson-correlatie is dan ook negatief: -0,049. Deze waarde ligt wel zeer dicht bij nul, zodat het verband bijzonder klein is. Deze correlatie werd niet echt verwacht omdat we er toch vanuit gingen dat hoe langer een onderneming operationeel is, hoe meer contacten ze zou hebben met anderstalige partners/klanten. Of moeten we veronderstellen dat jonge bedrijven zich onmiddellijk op een verdere en dus meertalige markt oriënteren.

- C. Verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal werknemers, uitgedrukt in voltijdse eenheden.

Geen van beide variabelen is gemeten op een nominaal meetniveau, het volstaat dus om de Pearson-correlatie te gebruiken om te ontdekken of er al dan niet een verband bestaat tussen de frequentie van contacten in vreemde talen van een onderneming en het aantal voltijdse werknemers dat de onderneming telt.

Tabel 25: Correlatie tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal werknemers van de onderneming

		AantalWKN	Contact
AantalWKN	Pearson Correlation	1	,251**
	Sig. (2-tailed)		,008
	N	110	110
Contact	Pearson Correlation	,251**	1
	Sig. (2-tailed)	,008	
	N	110	110

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

De waarde van de Pearson-correlatie is positief. Ze bedraagt 0,251. Dit wil zeggen dat er een positief verband bestaat tussen de frequentie van de contacten met anderstalige klanten of ondernemingen en het aantal werknemers in het bedrijf tewerkgesteld. We besluiten dus dat hoe hoger het aantal voltijdse werknemers in de onderneming, hoe frequenter het aantal contacten. Merken we ook op dat SPSS aangeeft dat het verband significant is op 0,01-niveau. We kunnen dus de conclusie veralgemenen voor de gehele populatie.

D. Verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en het al dan niet leveren aan anderstalige klanten.

Er werd ook onderzocht of er een verband bestaat tussen de frequentie van contacten met anderstalige klanten/ondernemingen en het al dan niet leveren eraan. We gebruiken hiervoor de kruistabel en de chikwadraattoets. Er dienden geen antwoordmogelijkheden geschrapt te worden omdat de celfrequentie lager ligt dan vijf.

Tabel 26: Kruistabel van de frequentie van contacten in vreemde talen en het leveren aan anderstalige klanten

			Omzet		Total
			Ja	Nee	
Contact	Nooit	Count	2	8	10
		% within Omzet	2,4%	29,6%	9,1%
	Minder dan wekelijks	Count	10	16	26
		% within Omzet	12,0%	59,3%	23,6%
	Gemiddeld eenmaal per week	Count	17	0	17
		% within Omzet	20,5%	,0%	15,5%
	Gemiddeld eenmaal per dag	Count	18	2	20
		% within Omzet	21,7%	7,4%	18,2%
	Meerdere keren per dag	Count	36	1	37
		% within Omzet	43,4%	3,7%	33,6%
Total	Count	83	27	110	
	% within Omzet	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 27: Chi-Square Test van de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'leveren aan anderstalige klanten'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	53,162 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	55,751	4	,000
Linear-by-Linear Association	39,743	1	,000
N of Valid Cases	110		

a. 3 cells (30,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,45.

De onderste tabel geeft aan dat de chi-kwadraat een sterke positieve waarde aanneemt (53,162). Dit geeft aan dat er een verband bestaat tussen beide variabelen. Een p-waarde die gelijk is aan nul leert ons dat het verband significant is. De nulhypothese kan dus verworpen worden en we kunnen met zekerheid zeggen dat er een significant verband bestaat tussen de variabele 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'leveren aan anderstalige klanten'. Wanneer we een blik werpen op de kruistabel zien we dat de kans dat een bedrijf levert aan anderstalige klanten groter is naarmate de frequentie van contacten in vreemde talen van de onderneming stijgt. Dit verband is wel vrij evident. We moeten wel rekening houden met de waarschuwing van SPSS dat 3

cellen uit onze kruistabel een frequentie kleiner dan vijf vertoont, er is dus niet aan alle voorwaarden van de chi-kwadraattest voldaan.

Er kan ook nagegaan worden of er een verband bestaat tussen de frequentie van het aantal anderstalige contacten en het totale percentage dat bedrijven leveren aan deze contacten. Dit kunnen we nagaan aan de hand van de Pearson-correlatie daar geen van beide nog een nominaal meetkarakter vertoont.

Tabel 28: Correlatie tussen het totale omzetpercentage dat geleverd wordt aan anderstalige contacten en de frequentie van contacten in vreemde talen

		Omzettot	Contact
Omzettot	Pearson Correlation	1	,627**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	110	110
Contact	Pearson Correlation	,627**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	110	110

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

De Pearson-correlatie vertoont een waarde van 0,627. Dit wil zeggen dat er een positief verband bestaat tussen beide variabelen. SPSS geeft tevens aan dat dit verband significant is op significantieniveau 0,01. Er kan geconcludeerd worden dat: hoe hoger de frequentie van de contacten in vreemde talen, hoe hoger het totale percentage dat de ondernemingen leveren aan anderstalige klanten. Ook hier is het gevonden verband evident.

- E. Verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en het al dan niet testen van talenkennis bij de sollicitatie.

Het al dan niet testen van talenkennis bij de sollicitatie is een vraag die op nominaal niveau gemeten wordt. Er zal gebruikt gemaakt worden van de kruistabel en de chi-kwadraatmethode. Ook hier dienen er geen antwoorden geschrapt te worden. De resultaten kunnen afgelezen worden in onderstaande tabellen.

Tabel 29: Kruistabel van de frequentie van contacten in vreemde talen en het al dan niet testen van talenkennis bij de sollicitatie

			SollTest		Total
			Ja	Nee	
Contact	Nooit	Count	2	8	10
		% within SollTest	3,3%	16,0%	9,1%
	Minder dan wekelijks	Count	10	16	26
		% within SollTest	16,7%	32,0%	23,6%
	Gemiddeld eenmaal per week	Count	10	7	17
		% within SollTest	16,7%	14,0%	15,5%
	Gemiddeld eenmaal per dag	Count	12	8	20
		% within SollTest	20,0%	16,0%	18,2%
	Meerdere keren per dag	Count	26	11	37
		% within SollTest	43,3%	22,0%	33,6%
Total	Count	60	50	110	
	% within SollTest	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 30: Chi-Square Test van de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'testen van talenkennis bij de sollicitatie'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,582 ^a	4	,021
Likelihood Ratio	11,939	4	,018
Linear-by-Linear Association	10,642	1	,001
N of Valid Cases	110		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 4,55.

De waarde van chi-kwadraat is positief, dit wil zeggen dat er een verband bestaat tussen de variabele 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'testen van talenkennis bij de sollicitatie'. Daar de p-waarde onder de norm van

0,05 ligt kan gesteld worden dat de nulhypothese, die veronderstelde dat er geen significant verband bestaat tussen beide variabelen, kan verworpen worden. Er bestaat dus wel een significant verband. De richting van het verband lezen we af uit onze kruistabel. Daarin kan gezien worden dat de kans op een talentoets bij de sollicitatie stijgt naarmate de frequentie van contacten in vreemde talen stijgt. Eén cel haalt de verplichte celfrequentie van vijf niet.

F. Verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie.

Hier komt geen variabele van nominaal meetniveau voor. Beide variabelen hebben een ordinaal karakter. We maken gebruik van de Pearson-correlatie om een eventueel verband te ontdekken. Opgelet, de codering van de antwoorden van de variabele 'belang gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie' is voor deze bewerking niet correct, we hebben de scores dus omgedraaid en bekwamen zo volgend resultaat.

Tabel 31: Correlatie tussen frequentie van contacten in vreemde talen en de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie

		Belang	Contact
Belang	Pearson Correlation	1	,628**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	110	110
Contact	Pearson Correlation	,628**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	110	110

** . Correlation is significant at the 0.01 level

De waarde van de correlatiecoëfficiënt bedraagt 0,628. Er bestaat dus een positief verband tussen de onderzochte variabelen. SPSS vermeldt ook dat dit bedrag significant is op het niveau 0,01. We mogen dus voor de steekproef en de gehele populatie besluiten dat hoe hoger de frequentie van contacten in vreemde talen, hoe meer belang de onderneming hecht aan talenkennis bij de sollicitatie.

4.3.11 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Belang gehecht aan talenkennis bij een sollicitatie'

- A. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de sector van de onderneming.

Omdat de antwoorden niet evenredig zijn verdeeld over alle sectoren, hebben we deze opnieuw gegroepeerd in de drie grote economische sectoren: primair, secundair en tertiair. Dit levert een nominale variabele op, dus maken we gebruik van de kruistabel en de chikwadraattoets.

Tabel 32: Kruistabel tussen de mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en de sector van de onderneming

			Sector			Total
			Primair	Secundair	Tertiair	
'belang'	Geen belang	Count	1	14	5	20
		% within Sector	20,0%	16,7%	23,8%	18,2%
	Eerder weinig belang	Count	1	40	9	50
		% within Sector	20,0%	47,6%	42,9%	45,5%
	Eerder veel belang	Count	2	26	6	34
		% within Sector	40,0%	31,0%	28,6%	30,9%
	Zeer veel belang	Count	1	4	1	6
		% within Sector	20,0%	4,8%	4,8%	5,5%
Total	Count	5	84	21	110	
	% within Sector	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 33: Chi-Square Test van de variabelen 'mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'sector van de onderneming'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,514 ^a	6	,742
Likelihood Ratio	2,872	6	,825
Linear-by-Linear Association	,916	1	,338
N of Valid Cases	110		

a. 7 cells (58,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,27.

De chi-kwaadraattest geeft een positieve waarde aan, er bestaat dus een verband tussen de verschillende variabelen. De p-waarde van 0,742 overschrijdt

de bovengrens van 0,05. Het verband is dus niet significant en we kunnen het verband dus niet veralgemenen voor de gehele populatie. De kruistabel maakt ons niet veel wijzer wat betreft de richting van het verband. Maar liefst zeven cellen halen de vereiste celfrequentie van vijf niet, hier geldt opnieuw dat de één van de voorwaarden van de chikwadraattoets niet vervuld is en dat de test geen volledig betrouwbaar beeld weergeeft.

- B. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de omvang van de onderneming.

Beide variabelen hebben geen nominaal karakter, het berekenen van de Pearson-correlatie volstaat dus voor het ontdekken van een verband.

Tabel 34: correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het aantal werknemers van de onderneming

		AantalWKN	'belang'
AantalWKN	Pearson Correlation	1	,274**
	Sig. (2-tailed)		,004
	N	110	110
'belang'	Pearson Correlation	,274**	1
	Sig. (2-tailed)	,004	
	N	110	110

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

De waarde van de correlatie is positief en bedraagt 0,274. We spreken dus van een positief verband. Hoe groter het aantal voltijdse werknemers van de onderneming hoe meer belang er wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie. Het verband is tevens positief significant voor de gehele populatie. De uitspraken omtrent dit verband kunnen we dus veralgemenen.

- C. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de het aantal actieve jaren van de onderneming.

De variabele 'mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' werd op een ordinaal niveau gemeten, het aantal actieve jaren op een intervalniveau. Er wordt dus gebruik gemaakt van de Pearson-correlatie

daar er geen variabelen van nominaal niveau zijn. De resultaten kunnen in onderstaande tabel gevonden worden:

Tabel 35: Correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de het aantal actieve jaren van de onderneming

		Jarenactief	'belang'
Jarenactief	Pearson Correlation	1	-,034
	Sig. (2-tailed)		,726
	N	110	110
'belang'	Pearson Correlation	-,034	1
	Sig. (2-tailed)	,726	
	N	110	110

Net als het verband tussen frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal actieve jaren, geeft de Pearson-correlatie ook hier een negatieve waarde. Dit wil dus zeggen dat hoe langer een onderneming al actief is hoe minder belang zij zal gaan hechten aan talenkennis bij de sollicitatie. Het negatieve verband is niet veralgemeenbaar voor de gehele populatie. Er werd ook hier een eerder een positief verband verwacht tussen deze variabelen. Naarmate een onderneming langer actief is, zal het aantal contacten in vreemde talen stijgen en zal ze normaal gezien ook meer belang aan deze talenkennis hechten bij de sollicitatie. Daar de coëfficiënt echter dicht bij nul ligt, gaan we er vanuit dat er geen verband bestaat tussen beide.

D. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van een talentest bij de sollicitatie.

We zullen onderzoeken of er een verband bestaat tussen de mate waarin een onderneming belang hecht aan de talenkennis van een kandidaat-werknemer en of hij al dan niet een test ondergaat om zijn kennis te toetsen. Er wordt gebruik gemaakt van de kruistabel en de chi-kwadraattest.

Tabel 36: Kruistabel van de mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van een taaltest

			SollTest		Total
			Ja	Nee	
'belang'	Geen belang	Count	6	14	20
		% within SollTest	10,0%	28,0%	18,2%
	Eerder weinig belang	Count	21	29	50
		% within SollTest	35,0%	58,0%	45,5%
	Eerder veel belang	Count	27	7	34
		% within SollTest	45,0%	14,0%	30,9%
	Zeer veel belang	Count	6	0	6
		% within SollTest	10,0%	,0%	5,5%
Total	Count	60	50	110	
	% within SollTest	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 37: Chi-Square Test voor de variabelen 'mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet organiseren van een taaltest'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	21,513 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	24,544	3	,000
Linear-by-Linear Association	19,697	1	,000
N of Valid Cases	110		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,73.

Chi-kwadraat vertoont een sterke positieve waarde nl. 21,513. Er is dus wel degelijk een verband aanwezig. De p-waarde van 0 laat ons toe de nulhypothese, die aannam dat er tussen beide variabelen geen significant verband bestond, te verwerpen. Er is dus wel degelijk een verband tussen de mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van een taaltest. Om de richting van het verband na te gaan werpen we een blik op de kruistabel. Deze leert ons dat hoe meer belang een onderneming aan talenkennis hecht bij de sollicitatie, hoe groter de kans is dat zij ook een talentest organiseert. Dit verband is evident en hadden we dus eigenlijk zelf kunnen voorspellen.

- E. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie dat een bedrijf al ooit een kans op het binnenhalen van een contract heeft gemist of een zakenrelatie heeft kwijtgespeeld door een gebrek aan vreemde-talenkennis.

Beide variabelen zijn op een ordinaal meetniveau getest, de Pearson-correlatie zal dus uitwijzen of er een verband bestaat tussen beiden.

Tabel 38: Correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie dat een bedrijf al ooit een kans op het binnenhalen van een contract heeft gemist of een zakenrelatie heeft kwijtgespeeld door een gebrek aan vreemde-talenkennis.

		Freqprobl	'belang'
Freqprobl	Pearson Correlation	1	,070
	Sig. (2-tailed)		,470
	N	110	110
'belang'	Pearson Correlation	,070	1
	Sig. (2-tailed)	,470	
	N	110	110

We zien dat de Pearson-correlatie een kleine positieve waarde vertoont. Er is dus een licht positief verband tussen beide variabelen. Op zich is dit zeer onlogisch daar dit zou betekenen dat hoe meer de onderneming belang hecht aan vreemde talen, hoe meer contracten zij heeft misgelopen. Daar de waarde eerder bij 0 aanleunt, zijn we geneigd aan te nemen dat er geen verband tussen beide variabelen bestaat.

- F. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie dat een bedrijf al belangrijke contracten in de wacht heeft gesleept dankzij de goede taalbeheersing van zijn personeel.

Beide variabelen zijn niet op een nominaal niveau gemeten. De Pearson-correlatie volstaat dus om een eventueel verband tussen beide te ontdekken. Het resultaat staat in onderstaande tabel.

Tabel 39: Correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie dat een bedrijf al belangrijke contracten in de wacht heeft gesleept dankzij de goede taalbeheersing van haar personeel.

		Contrbinnen	'belang'
Contrbinnen	Pearson Correlation	1	,555**
	Sig. (2-tailed)		,000
	N	110	110
'belang'	Pearson Correlation	,555**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	
	N	110	110

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

De waarde van de correlatiecoëfficiënt is gelijk aan 0,555. Er is dus een sterk positief verband tussen beide variabelen. Er kan geconcludeerd worden dat hoe hoger het belang gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie, hoe hoger de frequentie dat een bedrijf belangrijke contracten in de wacht heeft gesleept dankzij de goede taalbeheersing van haar personeel. SPSS geeft aan dat het verband significant is op niveau 0,01. De conclusies gevonden voor deze steekproef gelden dus ook voor de hele populatie. Wanneer we deze samenhang in verband brengen met punt F uit de vorige paragraaf kan er besloten worden dat, hoe hoger de frequentie van contacten in vreemde talen, hoe meer belang er wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en ook hoe hoger de frequentie van het aantal contracten dat in de wacht wordt gesleept dankzij de goede taalbeheersing van het personeel. Dit verband was enigszins te verwachten. Ondernemingen die veel aandacht besteden aan talenkennis bij de sollicitatie, zullen ook binnen het bedrijf van talenkennis een belangrijke prioriteit maken om zo meer belangrijke contracten in de wacht te kunnen slepen.

- G. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet van mening zijn dat de kennis van het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen.

We gebruiken kruistabel en chi-kwadraattest om deze samenhang na te gaan.

Tabel 40: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet van mening zijn dat de kennis van het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen

			ENGvold		Total
			Ja	Nee	
'belang'	Geen belang	Count	11	9	20
		% within ENGvold	25,6%	13,4%	18,2%
	Eerder weinig belang	Count	22	28	50
		% within ENGvold	51,2%	41,8%	45,5%
	Eerder veel belang	Count	8	26	34
		% within ENGvold	18,6%	38,8%	30,9%
	Zeer veel belang	Count	2	4	6
		% within ENGvold	4,7%	6,0%	5,5%
Total	Count	43	67	110	
	% within ENGvold	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 41: Chi-Square Test tussen de variabelen 'de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet van mening zijn dat de kennis van het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,174 ^a	3	,103
Likelihood Ratio	6,357	3	,095
Linear-by-Linear Association	4,864	1	,027
N of Valid Cases	110		

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,35.

De chi-kwadraatwaarde is groter dan nul, we kunnen stellen dat er een verband bestaat tussen beide variabelen. De p-waarde (0,103) haalt de norm van 0,05 niet, de nulhypothese moet dus behouden blijven. De kruistabel leert ons wel

dat bedrijven die eerder veel belang of zeer veel belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie vaker van mening zijn dat het Engels niet volstaat om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen. Voor twee cellen geldt dat zij de celfrequentie van vijf niet halen.

H. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan aanbieden van een taalopleiding aan werknemers

Er wordt onderzocht of er een verband bestaat tussen de mate waarin een onderneming belang hecht aan talenkennis bij de sollicitatie en het feit dat zij al dan niet ooit een taalopleiding heeft aangeboden aan haar werknemers. We maken gebruik van kruistabel en chi-kwadraatwaarde om dit na te gaan.

Tabel 42: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan aanbieden van een taalopleiding aan werknemers

			Taaloplaang		Total
			Ja	Nee	
'belang'	Geen belang	Count	1	19	20
		% within Taaloplaang	3,7%	22,9%	18,2%
	Eerder weinig belang	Count	10	40	50
		% within Taaloplaang	37,0%	48,2%	45,5%
	Eerder veel belang	Count	15	19	34
		% within Taaloplaang	55,6%	22,9%	30,9%
	Zeer veel belang	Count	1	5	6
		% within Taaloplaang	3,7%	6,0%	5,5%
Total	Count	27	83	110	
	% within Taaloplaang	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 43: Chi-Square Test van de variabelen 'mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan aanbieden van een taalopleiding aan werknemers'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,917 ^a	3	,008
Likelihood Ratio	12,553	3	,006
Linear-by-Linear Association	6,888	1	,009
N of Valid Cases	110		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,47.

De waarde voor chi-kwadraat is positief, er is dus een verband tussen beide variabelen. De p-waarde ligt lager dan de norm van 0,05, we kunnen het verband significant noemen en veralgemenen voor de volledige populatie. De nulhypothese wordt verworpen. Uit de kruistabel kunnen we niet dadelijk een positief of negatief verband afleiden voor deze variabelen. De ondernemingen die eerder veel belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie organiseerden procentueel het meeste talenopleidingen. Drie cellen halen de vereiste frequentie van vijf niet.

- I. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van talenopleiding gedurende de laatste drie jaar.

We onderzochten het verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van een talenopleiding gedurende de laatste drie jaar. Twee antwoordmogelijkheden dienden eigenlijk geschrapt te worden omdat de verplichte celfrequentie van vijf voor het bepalen van de kruistabel en chi-kwadraatwaarde niet gehaald werd. Het gaat hier om de antwoordmogelijkheden omtrent zelfstudie thuis en het organiseren van een taalopleiding in eigen huis. Omdat het aantal ondernemingen dat gedurende de laatste drie jaar taalopleidingen georganiseerd sowieso al zeer klein is werd er beslist om de diverse 'ja' antwoorden samen te voegen.

Tabel 44: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van talenopleiding gedurende de laatste drie jaar

			Taaloplgeorg		Total
			Ja	Nee	
'belang'	Zeet weinig belang	Count	0	20	20
		% within Taaloplgeorg	,0%	20,0%	18,2%
	Eerder weinig belang	Count	3	47	50
		% within Taaloplgeorg	30,0%	47,0%	45,5%
	Eerder veel belang	Count	6	28	34
		% within Taaloplgeorg	60,0%	28,0%	30,9%
	Zeet veel belang	Count	1	5	6
		% within Taaloplgeorg	10,0%	5,0%	5,5%
Total	Count	10	100	110	
	% within Taaloplgeorg	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 45: Chi-Square Test van de variabelen 'de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet organiseren van talenopleiding gedurende de laatste drie jaar'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,006 ^a	3	,111
Likelihood Ratio	7,229	3	,065
Linear-by-Linear Association	5,301	1	,021
N of Valid Cases	110		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,55.

Er bestaat een verband tussen beide variabelen. De p-waarde verbiedt ons echter te zeggen dat dit verband significant is voor de gehele populatie en zodoende kan de nulhypothese niet verworpen worden. In de kruistabel kunnen we voornamelijk zien dat bedrijven die eerder veel belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie taalopleidingen organiseren voor hun werknemers. Er slechts één onderneming die zeer veel belang hecht aan talenkennis organiseerde slechts eenmaal een taalopleiding. Dit kan verklaard worden doordat deze bedrijven waarschijnlijk enkel personeel aanwerven dat helemaal aan hun taaleisen voldoet zodat deze geen verdere scholing nodig hebben. De helft van de cellen voldoen niet aan de vereiste frequentie, de test is dus niet helemaal sluitend.

- J. Verband tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden.

Om dit verband te onderzoeken maken we alweer gebruik van kruistabel en chikwadraattoets. De variabele 'al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden' heeft namelijk een nominaal meetniveau. De respondenten die geen antwoord gaven op deze vragen werden geschrapt, het ging hier om twee eenheden.

Tabel 46: kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden

			Onderwijs		Total
			Niet verbeteren	Verbeteren	
'belang'	Zeer weinig belang	Count	6	14	20
		% within Onderwijs	25,0%	16,7%	18,5%
	Eerder weinig belang	Count	11	38	49
		% within Onderwijs	45,8%	45,2%	45,4%
	Eerder veel belang	Count	6	27	33
		% within Onderwijs	25,0%	32,1%	30,6%
	Zeer veel belang	Count	1	5	6
		% within Onderwijs	4,2%	6,0%	5,6%
Total	Count	24	84	108	
	% within Onderwijs	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 47: Chi-Square Test van de variabelen 'de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,120 ^a	3	,772
Likelihood Ratio	1,094	3	,779
Linear-by-Linear Association	1,018	1	,313
N of Valid Cases	108		

a. 3 cells (37,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,33.

De chi-kwadraatwaarde geeft een eerder kleine positieve waarde aan tussen beide variabelen. De p-waarde geeft tevens aan dat er geen significant verband bestaat. De nulhypothese kan dus niet verworpen worden. De kruistabel leert ons dat de richting van het verband echter positief is. Hoe meer belang men hecht aan talenkennis bij de sollicitatie, hoe groter de kans dat het bedrijf van mening is dat het huidige talenonderwijs moet verbeterd worden. Bedrijven die dus veel belang hechten aan kennis in vreemde talen zullen er meer op uit zijn het talenonderwijs te verbeteren zodat dit steeds zo goed mogelijk voldoet aan de behoeften van de ondernemingen.

4.3.12 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Aard van de gebruikte talenkennis'

- A. Verband tussen de aard van de gebruikte talenkennis en de sector van de onderneming.

Voor de variabele 'sector van de onderneming' gebruiken we ook hier de indeling primair, secundair en tertiair, en niet die van deze volgende de NACE-code. Beide variabelen zijn volgens het nominale niveau gemeten, via een kruistabel en de chi-kwadraattest onderzoeken we het verband.

Tabel 48: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en de sector van de onderneming

			sector			Total
			Primair	Secundair	Tertiair	
AardVT	Algemeen	Count	1	14	3	18
		% within asector	20,0%	16,7%	15,8%	16,7%
	Vaktechnisch	Count	4	70	16	90
		% within asector	80,0%	83,3%	84,2%	83,3%
Total		Count	5	84	19	108
		% within asector	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 49: Chi-Square Test van de variabelen 'de aard van de gebruikte talenkennis' en 'de sector van de onderneming'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,051 ^a	2	,975
Likelihood Ratio	,049	2	,976
Linear-by-Linear Association	,036	1	,850
N of Valid Cases	108		

a. 3 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,83.

De chi-kwadraatwaarde vertoont een kleine positieve waarde. Er is dus een verband tussen de aard van de gebruikte vreemde-talenkennis en de sector van de onderneming. De p-waarde dwingt ons wel om te zeggen dat de nulhypothese niet mag verworpen worden, er is dus geen significant verband tussen beiden. Omdat ook de chi-kwadraatwaarde zeer dicht bij nul aanleunt, zullen we besluiten dat er geen verband bestaat tussen beide variabelen. De kruistabel zal dus niet geanalyseerd worden.

- B. Verband tussen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren van de onderneming.

Om te onderzoeken of er een samenhang is tussen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal jaren dat de K.M.O. reeds actief is berekenen we de chi-kwadraat en produceren we een kruistabel.

Tabel 50: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren van de onderneming

			Jarenactief			Total
			tussen 3 en 5 jaar	tussen 5 en 10 jaar	meer dan 10 jaar	
AardVT	Algemeen	Count	2	0	15	17
		% within Jarenactief	28,6%	,0%	16,1%	15,9%
	Vaktechnisch	Count	5	7	78	90
		% within Jarenactief	71,4%	100,0%	83,9%	84,1%
Total		Count	7	7	93	107
		% within Jarenactief	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 51: Chi-Square Tests van de variabelen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren van de onderneming

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	2,169 ^a	2	,338
Likelihood Ratio	3,139	2	,208
Linear-by-Linear Association	,106	1	,745
N of Valid Cases	107		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5.
The minimum expected count is 1,11.

Een positieve chi-kwadraat van 2,169 laat ons toe aan te nemen dat er tussen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren van de onderneming een verband bestaat. De p-waarde die samenhangt met de chi-kwadraat verbiedt echter te zeggen dat dit verband significant is. De nulhypothese, die aanneemt dat er tussen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren geen verband is, mag niet verworpen worden. Een

blik op de kruistabel leert ons dat hoe langer een onderneming actief is, hoe meer ze nood heeft aan vaktechnische talenkennis. Er dient wel opgemerkt te worden dat twee cellen onder de vereiste celfrequentie van vijf blijven.

C. Verband tussen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal voltijdse werknemers van de onderneming.

Ook voor het onderzoeken van deze samenhang worden kruistabel en chi-kwadraatwaarde opgesteld.

Tabel 52: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal voltijdse werknemers van de onderneming

			AantalWKN				Total
			1 - 10	11 - 20	21 - 50	51 - 100	
AardVT	Algemeen	Count	9	6	3	0	18
		% within AantalWKN	29,0%	19,4%	8,6%	,0%	16,7%
	Vaktechnisch	Count	22	25	32	11	90
		% within AantalWKN	71,0%	80,6%	91,4%	100,0%	83,3%
Total		Count	31	31	35	11	108
		% within AantalWKN	100%	100,0%	100,0%	100,0%	100%

Tabel 53: Chi-Square Test tussen de variabelen 'de aard van de gebruikte talenkennis' en 'het aantal voltijdse werknemers van de onderneming'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,426 ^a	3	,060
Likelihood Ratio	9,032	3	,029
Linear-by-Linear Association	7,342	1	,007
N of Valid Cases	108		

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,83.

De chi-kwadraatwaarde bedraagt 7,426. Er bestaat dus een verband tussen de variabelen 'aard van de gebruikte vreemde-talenkennis' en 'het aantal voltijdse werknemers van de onderneming'. De p-waarde van 0,60 overschrijdt net de norm van 0,50. Strikt genomen mag de nulhypothese dus niet verworpen

worden. Maar omdat deze p-waarde de norm zo sterk benadert, zullen we dit wel doen. Er bestaat dus een significant verband tussen de aard van de gebruikte vreemde-talenkennis en het aantal voltijdse werknemers van de onderneming. De kruistabel leert ons dat hoe meer werknemers in de onderneming tewerkgesteld zijn, hoe groter de procentuele kans groter is dat zij meer nood hebben aan vaktechnische talenkennis.

D. Verband tussen de aard van de gebruikte talenkennis en de frequentie van het aantal contacten in vreemde talen.

De laatste samenhang die we zullen onderzoeken voor de aard van de gebruikte vreemde-talenkennis is of ze correleert met de frequentie van de contacten in vreemde talen.

Tabel 54: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en de frequentie van contacten in vreemde talen

		Contact					Total	
		Nooit	Minder dan wekelijks	Gemiddeld eenmaal per week	Gemiddeld eenmaal per dag	Meerdere keren per dag		
AardVI Algemeen	Count	3	6	2	4	3	18	
	% within Contact	37,5%	23,1%	11,8%	20,0%	8,1%	16,7%	
	Vaktechnisch	Count	5	20	15	16	34	90
	% within Contact	62,5%	76,9%	88,2%	80,0%	91,9%	83,3%	
Total	Count	8	26	17	20	37	108	
	% within Contact	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 55: Chi-Square Tests van de variabelen 'aard van de gebruikte talenkennis' en 'de frequentie van contacten in vreemde talen'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,675 ^a	4	,225
Likelihood Ratio	5,491	4	,241
Linear-by-Linear Association	4,039	1	,044
N of Valid Cases	108		

a. 4 cells (40,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,33.

Uit bovenstaande tabellen dat er een positief verband bestaat tussen beide variabelen. Dit verband is echter niet significant. De chi-kwadraatwaarde bedraagt 5,675, er bestaat dus een samenhang tussen de aard van de gebruikte talenkennis en de frequentie van het contacten in vreemde talen. Door de p-waarde, die groter is dan 0,05, mogen we de nulhypothese niet verwerpen, het verband is dus niet significant. Het gevonden verband is echter wel positief, uit de kruistabel kunnen we afleiden dat hoe meer contacten de onderneming heeft in vreemde talen, hoe groter de kans dat ze het meest nood heeft aan vaktechnische talenkennis. Er zijn vier cellen die de vereiste celfrequentie voor de chikwadraattoets niet halen.

4.3.13 Verbanden met betrekking tot de variabele 'frequentie van het mislopen van contracten of het kwijtspelen van (potentiële) zakenrelaties o.w.v. gebrekkige vreemde-talenkennis'.

- A. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de sector van de onderneming.

Voor de indeling van de respondenten in sectoren gebruiken we opnieuw de indeling primair-secundair-tertiair. De resultaten voor dit verband staan onderstaande kruistabel en bijhorende chi-kwadraattest. Omdat de antwoordmogelijkheid 'meermaals' bij de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis de verplichte celfrequentie niet bereikte, zal deze niet opgenomen worden in de tabel.

Tabel 56: Kruistabel van de frequentie van problemen in vreemde talen en de sector van de onderneming

			Sector			Total
			Primair	Secundair	Tertiair	
Freqprobl	Nooit	Count	4	66	15	85
		% within Sector	80,0%	79,5%	75,0%	78,7%
	Eén enkele keer	Count	1	9	2	12
		% within Sector	20,0%	10,8%	10,0%	11,1%
	Af en toe	Count	0	8	3	11
		% within Sector	,0%	9,6%	15,0%	10,2%
	Total	Count	5	83	20	108
		% within Sector	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 57: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen in vreemde talen' en de 'sector van de onderneming'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,415 ^a	4	,842
Likelihood Ratio	1,799	4	,773
Linear-by-Linear Association	,535	1	,465
N of Valid Cases	108		

a. 5 cells (55,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,51.

De chi-kwadraatwaarde van 1,415 leert ons dat er een verband bestaat tussen beide variabelen. Daar de p-waarde echter groter is dan de norm van 0,05, kan de nulhypothese niet verworpen worden. Het verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de sector van de onderneming is dus niet significant. De kruistabel leert ons dat procentueel meer ondernemingen uit de tertiaire sector al frequenter contracten hebben mislopen of (potentiële) zakenpartners gemist hebben omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis. Meer dan de helft van de cellen haalt de vereiste celfrequentie niet, de test geeft dus geen volledig betrouwbaar beeld.

- B. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het aantal voltijdse werknemers van de onderneming.

De variabelen worden beide op intervalniveau gemeten. We kunnen de samenhang ertussen onderzoeken door middel van de Pearson-correlatie.

Tabel 58: Correlatie tussen de frequentie van het aantal problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het aantal werknemers van de onderneming

		AantalWKN	Freqprobl
AantalWKN	Pearson Correlation	1	,019
	Sig. (2-tailed)		,840
	N	110	110
Freqprobl	Pearson Correlation	,019	1
	Sig. (2-tailed)	,840	
	N	110	110

De correlatiecoëfficiënt heeft een waarde van 0,19 aangenomen. Dit is een zeer kleine positieve waarde. Er bestaat een licht positief verband tussen de frequentie van het mislopen van een contract of het verliezen van een (potentiële) zakenpartner en het aantal werknemers van de onderneming. Maar omdat de grote van de correlatie zo dicht bij nul aanleunt, zijn we eerder geneigd aan te nemen dat er geen verband bestaat tussen beiden.

- C. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet organiseren van talenttesten bij de sollicitatie.

We onderzoeken of er een verband bestaat tussen de frequentie van het mislopen van contracten of kwijtspeken van (potentiële) zakenpartners en het al dan niet organiseren van een talenttest bij de sollicitatie. Dit doen we aan de hand van een kruistabel en chikwadraattoets.

Tabel 59: Kruistabel van de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet organiseren van talenttest bij de sollicitatie

			SollTest		Total
			Ja	Nee	
Freqprobl	Nooit	Count	45	40	85
		% within SollTest	77,6%	80,0%	78,7%
	Eén enkele keer	Count	8	4	12
		% within SollTest	13,8%	8,0%	11,1%
	Af en toe	Count	5	6	11
		% within SollTest	8,6%	12,0%	10,2%
Total	Count	58	50	108	
	% within SollTest	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 60: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis' en 'het al dan niet organiseren van talenttest bij de sollicitatie'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,132 ^a	2	,568
Likelihood Ratio	1,151	2	,562
Linear-by-Linear Association	,006	1	,939
N of Valid Cases	108		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,09.

De onderste tabel leert ons dat er geen significant verband bestaat tussen de variabelen. (Chi-kwadraatwaarde is positief, p-waarde overschrijdt de norm van 0,05). De nulhypothese kan dus niet verworpen worden. Uit de kruistabel kan de richting van het niet-significante verband niet afgeleid worden.

D. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de frequentie van contacten in vreemde talen.

Beide variabelen zijn op een hoger niveau dan het nominale gemeten, dus volstaat het om de Pearson-correlatie te berekenen.

Tabel 61: Correlatie tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de frequentie van contacten in vreemde talen

		Contact	Freqprobl
Contact	Pearson Correlation	1	,138
	Sig. (2-tailed)		,150
	N	110	110
Freqprobl	Pearson Correlation	,138	1
	Sig. (2-tailed)	,150	
	N	110	110

De correlatiecoëfficiënt vertoont een waarde van 0,138. Dit duidt op een positief verband. Hoe hoger de frequentie van contacten in vreemde talen, hoe groter het aantal problemen omwille van gebrekkige talenkennis. Dit verband is ook enigszins logisch. Het kan echter niet veralgemeend worden voor de gehele populatie.

- E. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de frequentie van het in de wacht slepen van belangrijke contracten omwille van de goede taalbeheersing van het personeel.

Het verband kan in onderstaande tabel afgelezen worden:

Tabel 62: Correlatie tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de frequentie van het in de wacht slepen van belangrijke contracten omwille van de goede taalbeheersing van het personeel.

		Contrbinnen	Freqprobl
Contrbinnen	Pearson Correlation	1	,170
	Sig. (2-tailed)		,076
	N	110	110
Freqprobl	Pearson Correlation	,170	1
	Sig. (2-tailed)	,076	
	N	110	110

Er bestaat een positief, niet-significant verband tussen beide variabelen. Dit wil zeggen dat hoe hoger de frequentie van de problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis, hoe hoger de frequentie van het aantal belangrijke contracten dat in de wacht werd gesleept door goede taalbeheersing van het personeel. Eigenlijk hadden we hier een negatieve correlatie verwacht, we kunnen dus besluiten dat het niet noodzakelijk is dat er minder problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis zijn wanneer een onderneming veel belangrijke contracten in de wacht sleept door de goede vreemde-talenbeheersing van haar personeel.

- F. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers.

De samenhang van deze variabelen zal onderzocht worden met behulp van een kruistabel en een chi-kwadraattest omdat de variabele 'al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers' op nominaal meetniveau bevraagd werd.

Tabel 63: Kruistabel van de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers

			Taaloplaang		Total
			Ja	Nee	
Freqprobl	Nooit	Count	22	63	85
		% within Taaloplaang	81,5%	77,8%	78,7%
	Eén enkele keer	Count	4	8	12
		% within Taaloplaang	14,8%	9,9%	11,1%
	Af en toe	Count	1	10	11
		% within Taaloplaang	3,7%	12,3%	10,2%
Total	Count	27	81	108	
	% within Taaloplaang	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 64: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis' en 'het al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,965 ^a	2	,374
Likelihood Ratio	2,276	2	,320
Linear-by-Linear Association	,729	1	,393
N of Valid Cases	108		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,75.

Er bestaat een verband tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers. Dit kunnen we afleiden omdat de chi-kwadraattest een waarde groter dan nul aangeeft. De bijhorende p-waarde leert ons echter dat de nulhypothese niet mag verworpen worden en het verband dus bijgevolg niet significant is. In de kruistabel kan afgeleid worden dat de bedrijven die een relatief hoge frequentie van problemen hebben omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis nooit een taalopleiding aan hun personeel hebben aangeboden. Het aantal bedrijven dat wel al een taalopleiding organiseerde ondervindt ook een lagere frequentie van problemen. Twee cellen voldoen niet aan de voorwaarde van de vereiste celfrequentie van vijf.

- G. Verband tussen de frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden.

Het laatste verband dat we onderzoeken is dat tussen de frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden. Ook hier maken we gebruik van de kruistabel en chikwadraattoets. De respondenten die geen antwoord gaven op de vraag of zij al dan niet het talenonderwijs wilden verbeteren werden voor dit verband geschrapt.

Tabel 65: Kruistabel van de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden

			Onderwijs		Total
			Niet verbeteren	Verbeteren	
Freqprobl	Nooit	Count	20	63	83
		% within Onderwijs	83,3%	76,8%	78,3%
	Eén enkele keer	Count	2	10	12
		% within Onderwijs	8,3%	12,2%	11,3%
	Af en toe	Count	2	9	11
		% within Onderwijs	8,3%	11,0%	10,4%
Total	Count	24	82	106	
	% within Onderwijs	100,0%	100,0%	100,0%	

Tabel 66: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis' en 'het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,470 ^a	2	,791
Likelihood Ratio	,493	2	,782
Linear-by-Linear Association	,362	1	,548
N of Valid Cases	106		

a. 2 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,49.

Chi-kwadraat geeft een waarde aan die zeer kort bij nul aanleunt. Er bestaat dus een zwak verband tussen beide variabelen, deze samenhang is niet significant. Dit leert ons de p-waarde, die duidelijk boven 0,05 ligt. De kruistabel leert ons dat bedrijven waarvan de frequentie van de problemen omwille van gebrekkige talenkennis hoger ligt, procentueel meer van mening zijn dat het onderwijs moet verbeterd worden. Twee cellen blijven onder de vereiste celfrequentie

4.3.14 Verbanden met betrekking tot de variabele 'Volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren'.

- A. Verband tussen het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en de frequentie van contacten in vreemde talen.

De resultaten van het verband tussen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van contacten in vreemde talen' kunnen in onderstaande tabellen teruggevonden worden:

Tabel 67: Kruistabel van het al dan niet volstaan van Engels om anderstalige markten te prospecteren en de frequentie van contacten in vreemde talen

		Contact					Total
		Nooit	Minder dan wekelijks	Gemiddeld eenmaal per week	Gemiddeld eenmaal per dag	Meerdere keren per dag	
ENGvolk Ja	Count	4	12	7	6	14	43
	% within Cont	40,0%	46,2%	41,2%	30,0%	37,8%	39,1%
Nee	Count	6	14	10	14	23	67
	% within Cont	60,0%	53,8%	58,8%	70,0%	62,2%	60,9%
Total	Count	10	26	17	20	37	110
	% within Cont	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 68: Chi-Square Test van de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van contacten in vreemde talen'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	1,298 ^a	4	,862
Likelihood Ratio	1,313	4	,859
Linear-by-Linear Association	,443	1	,506
N of Valid Cases	110		

a. 1 cells (10,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,91.

De chi-kwadraatwaarde bedraagt 1,298. Er bestaat dus een verband tussen beide variabelen. Doordat de gevonden p-waarde 0,862 bedraagt (en dus de norm van 0,05 overschrijdt) kunnen we dit verband niet significant noemen. De resultaten zijn dus niet veralgemeenbaar voor de gehele populatie. Ook kan de nulhypothese, die stelt dat er geen verband bestaat tussen beide variabelen, niet verworpen worden. Indien we toch een blik werpen op de kruistabel kunnen er gesteld worden dat bedrijven die menen dat het Engels volstaat om anderstalige markten te verkennen, minder contacten hebben in vreemde talen dan bedrijven die van mening zijn dat het Engels niet volstaat.

- B. Verband tussen het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en het al dan niet leveren aan anderstalige klanten.

We onderzoeken ook het verband tussen de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'het al dan niet leveren aan anderstalige klanten'. Door het ordinaal karakter van beide variabelen wordt er gebruik gemaakt van de chikwadraattoets.

Tabel 69: Kruistabel van het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en het al dan niet leveren aan anderstalige klanten

			Omzet		Total
			Ja	Nee	
ENGvold	Ja	Count	31	12	43
		% within Omzet	37,3%	44,4%	39,1%
	Nee	Count	52	15	67
		% within Omzet	62,7%	55,6%	60,9%
Total		Count	83	27	110
		% within Omzet	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 70: Chi-Square Test van de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'leveren aan anderstalige klanten'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,431 ^b	1	,512
Continuity Correction ^a	,184	1	,668
Likelihood Ratio	,427	1	,514
Linear-by-Linear Association	,427	1	,514
N of Valid Cases	110		

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,55.

De chi-kwadraatwaarde voor dit verband bedraagt 0,431, leunt zeer sterk bij nul aan. De bijhorende p-waarde van 0,512 doet ons vermoeden dat er geen verband bestaat tussen de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'het al dan niet leveren aan anderstalige klanten'. De kruistabel zal dan ook niet verder geanalyseerd worden.

- C. Verband tussen het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en de frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis.

Voor dit onderzoek is het ook interessant een verband te onderzoeken tussen de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis. Zo kunnen we onderzoeken of bedrijven die van mening zijn dat de kennis van het Engels niet volstaat om anderstalige markten te verkennen minder problemen ondervinden omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis. De resultaten vinden we terug in onderstaande kruistabel en bijhorende chikwadraattoets.

Tabel 71: Kruistabel het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en de frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis.

			Freqprobl				Total
			Nooit	Eén enkele keer	Af en toe	Meermaals	
ENGvold	Ja	Count	34	5	3	1	43
		% within Freqprobl	40,0%	41,7%	27,3%	50,0%	39,1%
	Nee	Count	51	7	8	1	67
		% within Freqprobl	60,0%	58,3%	72,7%	50,0%	60,9%
Total		Count	85	12	11	2	110
		% within Freqprobl	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Tabel 72: Chi-Square Test tussen de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis'

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,808 ^a	3	,848
Likelihood Ratio	,837	3	,840
Linear-by-Linear Association	,187	1	,665
N of Valid Cases	110		

a. 4 cells (50,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,78.

De waarde die chikwadraat-test aangeeft is gelijk aan 0,808. Deze leunt dus kort bij nul aan. Er bestaat dus een verband tussen beide variabelen. De gevonden p-waarde overschrijdt echter de norm van 0,05. De nulhypothese, die stelt dat er geen verband is tussen beide variabelen, mag dus niet verworpen worden. Er bestaat dus geen significant verband tussen de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis'. De kruistabel zal dus ook niet geanalyseerd worden.

4.3.15 Conclusies in verband met de variabelen onderling

a. Contacten in vreemde talen

- Er is geen significant verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en de sector van de onderneming.
- Hoe meer werknemers tewerkgesteld zijn in de onderneming, hoe vaker het bedrijf contacten in vreemde talen heeft. Dit verband is significant voor de gehele populatie.
- De kans dat een bedrijf levert aan anderstalige klanten is groter naarmate het aantal van zijn contacten in vreemde talen stijgt. Ook kunnen we stellen dat hoe groter de frequentie van de contacten in vreemde talen, hoe hoger het percentage dat de ondernemingen leveren aan anderstalige klanten.
- Er bestaat een positief significant verband tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en de mate waarin belang wordt gehecht aan vreemde-talenkennis bij de sollicitatie. Hoe vaker de onderneming contacten heeft in vreemde talen, hoe meer zij belang hecht aan talenkennis bij de sollicitatie.
- De kans op een talentoets bij de sollicitatie stijgt naarmate de frequentie van contacten in vreemde talen stijgt, ook dit verband is significant.

b. Belang van talenkennis bij de sollicitatie

- Er bestaat een positief verband tussen de omvang van de K.M.O. en de mate waarin zij belang hecht aan talenkennis bij de sollicitatie. Hoe groter het aantal voltijdse werknemers van de onderneming, hoe meer belang er wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie.
- Hoe meer belang een onderneming aan talenkennis hecht bij de sollicitatie, hoe groter de kans is dat zij ook een talentest organiseert.

- Hoe hoger het belang gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie, hoe vaker een bedrijf belangrijke contracten in de wacht sleept dankzij de goede taalbeheersing van zijn personeel.
- Ondernemingen die eerder weinig belang hechtten aan talenkennis bij de sollicitatie zijn de bedrijven die al het meest werknemers van taak hebben verwisseld omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis.
- K.M.O.'s die eerder veel belang of zeer veel belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie zijn procentueel meer van mening dat het Engels niet voldoende is
- De ondernemingen die eerder veel belang hechten aan vreemde-talenkennis bij de sollicitatie organiseerden of boden procentueel meer taalopleiding aan.
- Bedrijven die veel belang hechten aan kennis in vreemde talen zullen er meer op uit zijn het talenonderwijs te verbeteren.

c. Aard van de gebruikte vreemde-talenkennis

- Er bestaat geen verband tussen de aard van de gebruikte talenkennis en de sector van de onderneming.
- Hoe langer een onderneming actief is, hoe meer ze nood heeft aan vaktechnische talenkennis.
- Hoe meer werknemers in de onderneming tewerkgesteld zijn, hoe groter de procentuele kans is dat zij meer nood hebben aan vaktechnische talenkennis.
- Hoe meer contacten de onderneming heeft in vreemde talen, hoe groter de kans dat ze meer nood heeft aan vaktechnische talenkennis.

d. Problemen met vreemde-talenkennis

- Er werden geen significante verbanden gevonden met de variabel 'problemen met vreemde-talenkennis'. Geen enkel verband konden we veralgemenen voor de hele populatie.

- Procentueel meer ondernemingen uit de tertiaire sector hebben al frequenter contracten mislopen of (potentiële) zakenpartners gemist omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis.
- Hoe meer contacten in vreemde talen, hoe meer problemen omwille van gebrekkige talenkennis.
- Hoe meer problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis, hoe meer belangrijke contracten in de wacht werden gesleept door goede taalbeheersing van het personeel.
- Bedrijven die een relatief hoge frequentie van problemen hebben omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis hebben nooit een taalopleiding aan hun personeel aangeboden.

e. Problemen met vreemde-talenkennis

- Bedrijven die menen dat het Engels volstaat om anderstalige markten te verkennen, hebben minder contacten in vreemde talen dan ondernemingen die van mening zijn dat het Engels niet volstaat.

Hoofdstuk 5: Vergelijking van de resultaten met eerder verricht onderzoek

Het is belangrijk om de resultaten van ons eigen onderzoek even te vergelijken met deze uit eerder verricht onderzoek. We zullen in dit hoofdstuk even nagaan welke evoluties de verschillende variabelen hebben doorgemaakt of welke gelijkenissen er nog steeds bestaan ten opzichte van de onderzoeken voorgesteld in de literatuurstudie. Vooral de studies uitgevoerd door W. Clijsters, T. Gielis en D. Putzeys zullen hier aan bod komen omdat zij de vreemde-talenbehoeften voor dezelfde geografische regio onderzochten.

5.1 Contacten in vreemde talen

De onderzoeken uit de literatuurstudie konden alle besluiten dat de grote meerderheid van hun respondenten contacten heeft in vreemde talen. Ook in mijn onderzoek kwam ik tot de conclusie dat meer dan 90% van de ondernemingen contacten heeft in vreemde talen. Iets meer dan de helft (51,8%) van de respondenten die bevraagd werden hebben zelfs minimaal eenmaal per dag anderstalige contacten. In het onderzoek van Clijsters gold dit zelfs voor 75,1% van de ondernemingen, volgens Gielis was dit 54,6%. We besluiten dus dat de Belgisch-Limburgse K.M.O.'s steeds in hoge mate contacten hebben in vreemde talen.

Voor ons onderzoek geldt dat er geen significant verband is tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en de sector van de onderneming. De onderzoeken van Clijsters en Gielis ondervonden dat bedrijven uit de secundaire sector meer contacten in vreemde talen hebben dan ondernemingen uit de primaire of tertiaire sector. De hypothese van W. Clijsters en T. Gielis dat grote bedrijven meer contacten hebben in vreemde talen kon ons onderzoek bevestigen.

Drievierde van de ondernemingen uit ons voorliggend onderzoek realiseren een percentage van hun omzet door leveringen aan anderstalige klanten. De rangorde naar belang van de andere talen zijn daarbij: Frans-Engels-Duits,

waarbij Engels en Duits bijna gelijkwaardig zijn. Ook in het onderzoek van Gielis leverde eenzelfde percentage bedrijven aan anderstalige klanten. Enkel vond zij een andere rangorde voor het belang van de andere talen: nl. Frans-Duits-Engels, dezelfde rangorde die gevonden werd door Clijsters. Bevestigt dit de verdere opmars van het Engels?

5.2 Belang van vreemde-talenkennis bij aanwerving

Meer dan de helft van de respondenten uit dit onderzoek (63,7%) hecht eerder weinig of geen belang aan talenkennis bij de sollicitatie. In de studie van T. Gielis lag dit percentage nog een stuk lager (49,4%). De Limburgse K.M.O.'s hechten dus minder belang aan talenkennis bij de sollicitatie dan zeven jaar geleden. 54,5% van de bedrijven uit ons onderzoek organiseren een talentest voor kandidaat-werknemers bij de sollicitatie. Dit percentage is vergelijkbaar met hetgeen W. Clijsters vond: in zijn onderzoek testte 62% van de ondernemingen op talenkennis. In de studie van Gielis ligt dit percentage vreemde genoeg op 24%

Linguaplan Limburg vermeldde ook voor welke soort jobs deze talentest georganiseerd werd. Dit was vooral het geval voor commerciële betrekkingen, bestuursfuncties en voor banen met veel externe contacten. In ons onderzoek wordt er vooral voor administratieve en technisch-commerciële jobs getest. De rangorde van talen waarvoor getest wordt in ons onderzoek (Frans-Nederlands-Engels-Duits) verschilt in die zin van de rangorde van Gielis daar zij het Nederlands niet als keuzemogelijkheid vermeldde in haar vragenlijst. Ook de geanalyseerde werkaanbieding, uitgevoerd door D. Putzeys, vertonen de rangorde: Frans-Engels-Duits.

Zowel in ons onderzoek als in dat van Gielis geldt dat er een positief verband bestaat tussen de omvang van de K.M.O. en de mate waarin zij belang hecht aan talenkennis bij de sollicitatie. Hoe groter het aantal voltijdse werknemers van de onderneming hoe meer belang er wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie. In beide onderzoeken bestaat er ook geen verband tussen het belang gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie van het aantal

contracten dat de onderneming heeft mislopen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis.

5.3 Aard van de gebruikte talenkennis

Meer dan 80% van de ondernemingen die in dit onderzoek bevestigd werden hebben het meest nood aan vaktechnische talenkennis. Dit percentage is dubbel zo hoog als het percentage gevonden door T. Gielis. Zij ondervond dat 43.5% van de ondernemingen vaktechnische talenkennis belangrijker acht dan algemene talenkennis. Wat betreft de specifieke talen die gebruikt worden kan er geconcludeerd worden dat onze rangorde (Frans-Engels-Duits) verschilt van die van Gielis (Frans-Duits-Engels).

5.4 Problemen met vreemde-talenkennis

Zowel in dit onderzoek, als dat van Gielis en Clijsters is er slechts een minderheid van de bedrijven die aangeven dat ze ooit contracten hebben mislopen of (potentiële) zakenpartners hebben kwijtgespeeld omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis. Voor dit onderzoek en voor Gielis is dit percentage 22,7%, bij Clijsters ging het om 32,2% van de ondernemingen. De taal waarvoor men het meest problemen kende is het Frans.

De helft van de respondenten uit dit onderzoek heeft al belangrijke contracten in de wacht gesleept dankzij de goede taalbeheersing van zijn personeel. Dit percentage ligt lager dan de 60,4% die door Gielis werd gevonden.

5.5 Vergelijking met het onderzoek van S. Lenaerts

Zoals eerder vermeld beschikte collega Stijn Lenaerts over hetzelfde steekproefkader voor zijn eindverhandeling. Daar zijn onderwerp nauw verwant is aan dat van voorliggend onderzoek is het interessant om een blik te werpen op de resultaten van deze studie.

Het onderzoek toont aan dat 70% van de respondenten niet getest werd op talenkennis bij de sollicitatie. Dit aantal lag bij ons beduidend lager (45,5%). We moeten hier wel opmerken dat in het onderzoek van S. Lenaerts gevraagd werd of de respondent zelf getest werd op talenkennis en dat in onze studie gevraagd werd of de onderneming van de respondent test op talenkennis bij de sollicitatie. In voorliggend onderzoek werd de talenkennis het meest getest voor administratieve functies, terwijl dit voor Stijn de commerciële functies waren.

In beide gevallen kan er gesteld worden dat er duidelijk meer nood is aan vaktechnische/specifieke talenkennis dan aan algemene kennis.

Hoofdstuk 6: Algemeen besluit

Deze studie wilde de taalvormingsbehoeften nagaan in Limburgse K.M.O.'s en de invulling ervan. De resultaten van het onderzoek werden ook vergeleken met eerder verrichte studies.

Voorliggend onderzoek bestaat uit twee delen: een literatuurstudie en een survey-onderzoek. In het eerste deel heb ik vijf eerder verrichte onderzoeken bestudeerd (J. Verstraten, W. Clijsters, M. Bertolacci, T. Gielis en D. Putzeys). De onderwerpen ervan sluiten aan bij het thema van mijn onderzoek, nl. vreemde-talenbehoeften in ondernemingen. Alle onderzoeken kwamen tot de vaststelling dat nog steeds in grote mate nood is aan vreemde-talenkennis. Voor de Belgisch-Limburgse ondernemingen is de rangorde van de meest gevraagde talen: Frans-Duits-Engels. Deze verschilt van de volgorde die gevonden werd voor Nederlands-Limburgse ondernemingen: Duits-Engels-Frans. Meer dan de helft van de Belgisch-Limburgse ondernemingen heeft dagelijks contact in andere talen, terwijl dit slechts 20% was voor de Nederlands-Limburgse bedrijven. Meestal gold ook dat de ondernemingen meer nood hebben aan vaktechnische talenkennis dan aan algemene talenkennis.

Daar de meeste studies over de behoeften aan taalvorming in Belgisch Limburgse K.M.O.'s van vóór de eeuwwisseling dateren en sindsdien de internationalisering en export van de Limburgse ondernemingen zich verder bleven ontwikkelen, was het interessant om deze studies te actualiseren.

In het tweede deel van dit onderzoek werd een enquête afgenomen bij meer dan 2.700 Belgisch-Limburgse ondernemingen. We kregen slechts 110 bruikbare vragenlijsten terug. Aan de bedrijven werd onder andere gevraagd in welke mate zij in contact komen met anderstalige klanten of ondernemingen, welk belang de onderneming hecht aan talenkennis bij de sollicitatie, of zij reeds problemen hebben ondervonden als gevolg van een gebrekkige talenkennis en wat de ondernemingen hieraan doen. Ook werd naar de mening van de ondernemingen over het huidige talenonderwijs gevraagd. Tenslotte werden de resultaten van beide delen van het onderzoek nog kort met elkaar vergeleken.

De nood aan vreemde talen is nog steeds bijzonder groot in Belgisch-Limburgse K.M.O.'s. Meer dan de helft ervan komt minstens eenmaal per dag in contact met anderstalige partners of klanten. Heel wat bedrijven realiseren ook een percentage van hun omzet door leveringen aan anderstalig cliënteel. In ons onderzoek ging het om 75,5%. Er werd ook vastgesteld dat hoe meer contacten in vreemde talen, hoe hoger het totale percentage dat de ondernemingen leveren aan anderstalige klanten. We stellen wel vast dat de rangorde van de gebruikte vreemde talen licht is gewijzigd, het Engels heeft het Duits ingehaald en zelfs lichtjes voorbijgestoken.

Nog steeds hecht maar vier op tien bedrijven eerder veel of zeer veel belang aan talenkennis bij de sollicitatie, en ook zijn er slechts enkele bedrijven die kandidaat-werknemers voor een proefperiode aanwerven om hun talenkennis bij te schaven. De meeste ondernemingen verkiezen dus personen aan te werven die aan het volledige taaleisenpakket van de onderneming voldoen. Nochtans zien we dat bedrijven die veel aandacht schenken aan vreemde-talenkennis meer belangrijke contracten in de wacht slepen dankzij de goede taalbeheersing van hun personeel. Tevens zijn ondernemingen die veel belang hechten aan talenkennis bij de sollicitatie later ook veel sneller geneigd om een taalopleiding aan te bieden of te organiseren om de talenkennis van hun werknemers bij te werken. Ook zijn dezelfde bedrijven vaker van mening dat het huidige talenonderwijs moet verbeterd worden. Vooral de wens dat de talenkennis van jongeren veel praktischer gericht moet zijn komt vaak terug.

De bevraagde Limburgse bedrijven geven met grote meerderheid aan dat zij het meest nood hebben aan vaktechnische talenkennis. Het gaat hier om kennis die specifiek voor de onderneming of sector bedoeld is. Er werd ook vastgesteld dat hoe meer contacten de onderneming heeft in vreemde talen, hoe groter de kans dat ze het meest nood heeft aan vaktechnische talenkennis.

De problemen die bedrijven ondervinden omwille van vreemde-talenkennis ontstaan nog voornamelijk door een tekort aan kennis van het Frans. De problemen ontstaan voornamelijk wanneer bedrijven zich in een situatie bevinden waarin zij de kansen die zich aandienen niet kunnen benutten.

Een kleine minderheid van de bedrijven heeft al ooit een taalopleiding aangeboden of georganiseerd voor zijn werknemers. Meestal was dit voor het Frans en waren de ondernemingen over het algemeen tevreden over het resultaat ervan.

We kunnen ook stellen dat bedrijven die menen dat het Engels volstaat om anderstalige markten te verkennen, minder contacten hebben in vreemde talen dan bedrijven die van mening zijn dat het Engels niet volstaat.

Tot slot willen we nog enkele suggesties doen voor verder onderzoek. Vooreerst is het van belang het aantal respondenten grondig op te krikken. De verstuurdde vragenlijsten moeten beter opgevolgd worden en bedrijven moet aangemoedigd worden om de enquête correct in te vullen en te verzenden. Zo kunnen we ook een betrouwbaarder beeld van de taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse K.M.O.'s schetsen. Het is ook interessant om dit onderzoek na een aantal jaren te herhalen, zo kan er bijvoorbeeld achterhaald worden of de opmars van het Engels zich verderzet.

In voorliggend onderzoek werd het ook duidelijk dat twee sectoren (te) sterk vertegenwoordigd waren. Om dit te vermijden moet de soort steekproef veranderd worden. De bedrijven zouden met behulp van de NACE-code moeten verdeeld worden in sectoren, vervolgens moet uit elke sector een evenredig aantal onderzoekseenheden gekozen worden. Dit kan ons toelaten de situaties voor de verschillende sectoren te vergelijken.

Bibliografie

Bertolacci, M. (1995) '*Vreemde-talenbehoeften van K.M.O.'s in Nederlands-Limburg*' Eindverhandeling, Limburgs Universitair Centrum Diepenbeek, 106 p.

Bestendige Deputatie Limburg (2000) '*Algemeen beleidsprogramma 2000 – 2006: Van perifeer naar centraal*' Limburg, Bestendige Deputatie van de Provincieraad Limburg

Consulteerbaar op:

<url/http://www.limburg.be/beleidsprogramma/html/121vanperifeernaarcentraal.html>

(geraadpleegd op 22 maart 2007)

Billiet, J.B. (1992), '*Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek: ontwerp en dataverzameling*' (p30) Leuven/Amersfoort: Acco

Broeckmans J. (2004) '*Methoden van onderzoek en rapportering 2*', Syllabus faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, Limburgs Universitair Centrum, Diepenbeek, 212 p.

Clijsters, W. en Verjans, M. (1994) '*Linguaplan Limburg. Fase 1: 1993. Rapport van de regionale audit: Limburg*', L.U.C., Diepenbeek, 96 p.

Clijsters, W. (2002) '*Vreemde talen in het Vlaamse bedrijfsleven, met een speciale aandacht voor de Limburgse en Vlaams-Brabantse KMO's*

Consulteerbaar op: <url/http://www.kuleuven.ac.be/vlr/024vrtaal.htm>

(geraadpleegd op 23 maart 2007)

Clijsters, W. (2005) 'Het belang van vreemde talen (en culturen) in het bedrijfsleven'

Consulteerbaar op <url/http://www.uhasselt.be/olvl/divers/belang.asp>
(geraadpleegd op 3 april 2007)

Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de voor de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen

De Tijd (2007) '*Vlaanderen ziet export goederen met 5,4 procent stijgen*' De Tijd, Brussel, 21 maart 2007

Consulteerbaar op:
<url/http://www.tjd.be/nieuws/artikel.asp?Id=2793805&sR=true>
(geraadpleegd op 23 maart 2007)

De Tijd (2007) '*Taalprobleem kost bedrijven contracten*' De Tijd, Brussel 24 februari 2007 p9

Gielis T., (2000) '*Vreemde-talenbehoeften in Limburgse K.M.O.'s*' Eindverhandeling, Limburgs Universitair Centrum Diepenbeek, 173 p.

Houben-Bertrand, H. (2003) '*De sociaal-economische evolutie van Limburg sinds 1990*' Consulteerbaar op:

<url/http://www.limburg.be/deputatie/oktoberzittingen2002/redegouverneur2003.pdf>
(geraadpleegd op 15 maart 2007)

Kamer van Koophandel Halle-Vilvoorde, '*Nace Code*'

Consulteerbaar op: <url/http://www.kvkhv.voka.be/kamer_nace_tabel.asp>
(geraadpleegd op 9 mei 2007)

Neuman, W.L. (1997), *'Social Research Methods. Qualitative and Quantitative Approaches'* (p248) Boston: Allyn & Bacon, passim

Persbericht Kamer van Koophandel *'Limburgse export in de lift'* 20 februari 2007
Consulteerbaar op:

<url/http://www.kvklimburg.voka.be/allnewsdetail.php?hmID=2&smID=10&newsID=251>

(geraadpleegd op 15 maart 2007)

Persbericht Kamer van Koophandel *'Toekomst Nationale Luchthaven ook belangrijk voor Limburg'* 23 september 2005

Consulteerbaar op:

<url/http://www.kvklimburg.voka.be/allnewsdetail.php?hmID=2&smID=10&newsID=721>

(geraadpleegd op 3 april 2007)

Provincie Limburg (2006) *Welzijnsmonitor Limburg*, Limburg, Bestendige Deputatie van de Provincieraad Limburg

Consulteerbaar

op: <url/http://www.limburg.be/studiecel/Welzijnsmonitor/Welzijnsmonitor_Limburg_Editie_2006.pdf>

(geraadpleegd op 9 april 2007)

Putzeys, D. (2003) *'Taalvormingsbehoeften in Limburgse bedrijven'* Eindverhandeling, Limburgs Universitair Centrum Diepenbeek, 132 p.

Thiederman, S. *'Bridging cultural barriers for corporate succes: how to manage the multicultural workforce'* Lexington, Lexington Books, 1991

Belgisch Wetboek van Vennootschappen artikel 15

Rambaran, S. et al (red.) (2004) *Gegevens over vreemdelingen en over immigratie (2004)* Limburg, Provinciaal Integratiecentrum.

Consulteerbaar op:

<url/http://www.limburg.be/PRIC/publicaties/orginelen/Brochure%20actuele%20cijfers%202005.doc>

(geraadpleegd op 9 april 2007)

Van Ballaer, R. en van Hilst, L.(1995) 'Omschakeling en diversifiëring van de economie' in Timmermans, J. et al (red.), '*Limburg 1975-1995*', Limburg, Bestendige Deputatie van de Provincieraad Limburg, p. 47-117

Vandeput, M. (2005) '*Beleidsverklaring 2006: Economie - Landbouw en plattelandsontwikkeling - Internationale aangelegenheden*' , Limburg, Bestendige Deputatie van de Provincieraad Limburg, 32 p.

Van Breedam A, en De Wachter H. (2006) *Vergelijking van toplocaties voor Europese Distributie en Logistiek, 2006* Vlaams Instituut voor de Logistiek.

Consulteerbaar op:

<url/http://www.logistiek.nl/download/Vergelijking%20van%20toplocaties%20voor%20Europese%20distributie%20en%20logistiek%202006%20Persdocument.pdf>

(geraadpleegd op 9 april 2007)

Verstraten J. (1994), '*Vreemde-talenbehoeften van recent afgestudeerde E.H.L.-studenten*'. Eindverhandeling, Limburgs Universitair Centrum Diepenbeek, 95 p.

Website De Scheepvaart '*Het Albertkanaal*'

Consulteerbaar op

<url/http://www.descheepvaart.be/pages/content.php?id=50&hr=5>

(geraadpleegd op 22 maart 2007)

Bijlagen

Bijlage 1: Inleidende e-mail en online vragenlijst

Geachte Heer, Mevrouw,

Als laatstejaarsstudent van de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen aan de Universiteit Hasselt, heb ik als thema van mijn eindverhandeling gekozen: "Taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse K.M.O.'s", gezien de exportratio van deze bedrijven zeker een boeiend onderwerp. Doel is te onderzoeken: 'welke tekorten in verband met vreemde-talenbehoeften de Belgisch-Limburgse bedrijven vaststellen bij personeel en kandidaat-werknemers?'. Zo kunnen ook aanbevelingen voor onderwijs en opleiding geformuleerd worden.

Om een getrouw beeld van de realiteit te krijgen heb ik uw hulp als K.M.O. nodig.

Het invullen van deze enquête zal slechts een klein gedeelte van uw kostbare tijd in beslag nemen. En het spreekt vanzelf dat de gegeven informatie strikt vertrouwelijk blijft.

Voor de verwerking van uw antwoorden en het verdere verloop van mijn eindverhandeling zou ik u willen vragen deze enquête vóór vrijdag 4 mei in te vullen. Indien u een (elektronisch) exemplaar wenst te ontvangen van de belangrijkste conclusies van het eindrapport kan u aan het einde van de enquête uw e-mailadres achterlaten. Om met de enquête te starten klikt u op deze link:
<http://cidondsrv.uhasselt.be/survey/Taalvorming/>

Ik dank u alvast voor uw medewerking.

Hoogachtend,

Pieter Theuwis

Taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

Dit is een elektronische enquête. Om te starten klikt u zodadelijk op 'Volgende'. Vervolgens vinkt u per vraag het bolletje aan van het door u gekozen antwoord. Er is per vraag slechts één antwoord mogelijk, tenzij anders vermeld. Bij sommige vragen is er een tekstbalk voorzien waarin u uw antwoord kunt typen. Als een pagina afgewerkt is, dient u opnieuw op 'Volgende' te klikken. Op het einde van de vragenlijst dient u op 'Verzend' te klikken om uw antwoorden te verzenden. De vragenlijst bestaat uit 6 kleine deeltjes. Wilt u alle vragen beantwoorden alstublieft?

Progress

Taalsvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

1. Profiel van de respondent en de onderneming

1.1 Welk is uw functie binnen de onderneming?

- ☐ Zaakvoerder/bestuurder
- ☐ Administratief medewerker
- ☐ Commercieel medewerker
- ☐ Technisch medewerker
- ☐ Andere functie

Welke andere functie?

1.2 Welk is uw hoogste opleiding?

- ☐ Middelbaar Onderwijs
- ☐ Secretariaat-handel
- ☐ A2-niveau
- ☐ A1-niveau
- ☐ Universitair niveau

1.3 Wat is uw belangrijkste product/dienst (sector) (inleiding volgens NACE-code)?

☐ Grondstoffenproductie, landbouw, jacht en bosbouw	☐ Industrie
☐ Bouwnijverheid	☐ Groot- en kleinhandel, reparatie van auto's en huishoudelijke toestellen
☐ Hotels en restaurants	☐ Vervoer, opslag en communicatie
☐ Financiële instellingen	☐ Persoonlijke diensten
☐ Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	

1.4 Hoeveel jaar is uw bedrijf al actief?

- ☐ minder dan 1 jaar
- ☐ tussen 1 en 3 jaar
- ☐ tussen 3 en 5 jaar
- ☐ tussen 5 en 10 jaar
- ☐ meer dan 10 jaar

1.5 Hoeveel werknemers telt uw bedrijf (uitgedrukt in voltijdse eenheden)?

- ☐ 1-10
- ☐ 11-20
- ☐ 21-50
- ☐ 51-100
- ☐ 101-250
- ☐ > 250

Progress

Taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

2. Contacten in vreemde talen

2.1 Heeft uw onderneming contacten met anderstalige ondernemingen of klanten?

- ☐ Nooit
- ☐ Minder dan wekelijks
- ☐ Gemiddeld eenmaal per week
- ☐ Gemiddeld eenmaal per dag
- ☐ Meerdere keren per dag

2.2 Levert uw bedrijf aan anderstalige klanten?

- ☐ Ja (ga verder met vraag 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3 en 2.2.4)
- ☐ Nee (ga verder met vraag 2.3)

2.2.1 Welk percentage van de totale omzet van uw bedrijf levert u aan Franstalige klanten?

--Maak uw keuze--

2.2.2 Welk percentage van de totale omzet van uw bedrijf levert u aan Engelstalige klanten?

--Maak uw keuze--

2.2.3 Welk percentage van de totale omzet van uw bedrijf levert u aan Duitstalige klanten?

--Maak uw keuze--

2.2.4 Welk percentage van de totale omzet van uw bedrijf levert u aan anderstalige klanten die verschillen van de drie vorige categorieën?

--Maak uw keuze--

Om welke talen gaat het hier?

2.3 Bij het gebruik van vreemde talen hebt u het meest nood aan:

- ☐ Algemene talenkennis (praten over sport, weer, politiek, eten, hotel,)
- ☐ Vaktechnische of economisch-industrieel gerichte talenkennis, specifiek voor de onderneming/economische sector

Voor welke vreemde talen hebt u deze talenkennis nodig? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Frans
- ☐ Engels
- ☐ Duits
- ☐ Andere talen

Welke andere talen?

Progress

Taalsvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

3. Aanwerving

3.1 Wordt er bij een sollicitatie in uw bedrijf getest op talenkennis?

- ☐ Ja (ga verder met vraag 3.1.1, 3.1.2 en 3.1.3)
- ☐ Nee (ga verder met vraag 3.2)

3.1.1 Voor welk soort job wordt vreemde-talenkennis getest? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ (Technisch)-commerciële jobs
- ☐ Zuiver technische jobs
- ☐ Administratieve jobs
- ☐ Management jobs

3.1.2 Voor welk soort job is vreemde-talenkennis onmisbaar? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ (Technisch)-commerciële job
- ☐ Zuiver technische job
- ☐ Administratieve jobs
- ☐ Management jobs

3.1.3 Welke talen worden er getest? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nederlands
- ☐ Frans
- ☐ Engels
- ☐ Duits
- ☐ Andere talen

Welke andere talen?

3.2 Bij een sollicitatie in uw bedrijf wordt er, volgens u, aan talenkennis:

- ☐ een zeer groot belang gehecht
- ☐ eerder veel belang gehecht
- ☐ eerder weinig belang gehecht
- ☐ geen belang gehecht

3.3 Voldoen kandidaat-werknemers aan de taaleisen van uw onderneming?

- ☐ Nee, meestal niet
- ☐ Ja, meestal wel, maar niet voor het volledige eisenpakket
- ☐ Ja, meestal wel en voor het volledige eisenpakket

3.4 Hebt u ooit kandidaat-werknemers aangeworven met een proefperiode om hun talenkennis bij te werken?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Progress

Powered by

<< Vorige

Reset

Volgende >>

Taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

4. Problemen in verband met vreemde-talenkennis

4.1 Heeft uw bedrijf ooit een kans op het binnenhalen van een contract of een (potentiële) zakenrelatie gemist of kwijtgespeeld door een gebrek aan vreemde-talenkennis?

- ☐ Nooit (ga verder met vraag 4.2)
- ☐ Eén enkele keer (ga verder met vraag 4.1.1 en 4.1.2)
- ☐ Af en toe (ga verder met vraag 4.1.1 en 4.1.2)
- ☐ Meermaals (ga verder met vraag 4.1.1 en 4.1.2)

4.1.1 Voor welke talen is dit gebeurd (meerdere antwoorden mogelijk)?

- ☐ Frans
- ☐ Engels
- ☐ Duits
- ☐ Andere talen

Welke andere talen?

4.1.2 Duid hieronder de redenen/situaties aan waarom u het contract of de (potentiële) zakenrelatie gemist heeft (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken
- ☐ Telefonische problemen (doorverbinden,...)
- ☐ Niet-opgevolgd verzoek (u heeft geen gehoor gegeven aan een contact/verzoek met een anderstalige klant)
- ☐ Fouten bij het vertalen/tolken
- ☐ Onvermogen om kansen te benutten
- ☐ Gebrek aan vertrouwen
- ☐ Problemen met agenten/verdelers
- ☐ Gebrek aan culturele affiniteit
- ☐ Andere redenen/situaties

Welke andere redenen/situaties ?

4.2 Heeft uw onderneming al belangrijke contracten in de wacht gesleept dankzij de goede taalbeheersing van uw personeel?

- ☐ Nooit
- ☐ Eén enkele keer
- ☐ Af en toe
- ☐ Meermaals

Progress

Powered by **snap**

<< Vorige

Reset

Volgende >>

Taalsvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

5. Bekwaamheid en opleiding in vreemde talen

5.1 Houdt u een overzicht bij van de talenkennis van uw werknemers?

- ☐ Ja
☐ Nee

5.2 Heeft u werknemers ooit een taalopleiding aangeboden?

- ☐ Ja (ga verder met vraag 5.2.1 en 5.2.2)
☐ Nee (ga verder met vraag 5.3)

5.2.1 Voor welke talen heeft u werknemers ooit een taalopleiding aangeboden? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nederlands
☐ Frans
☐ Engels
☐ Duits
☐ Andere talen

Welke andere talen?

5.2.2 Bent u tevreden over het resultaat van deze taalopleiding?

- ☐ Ja
☐ Nee

5.3 Heeft uw bedrijf de laatste drie jaar een vreemde-taalopleiding opgezet?

- ☐ Ja, werknemer heeft een taalopleiding in zelfstudie thuis gevolgd (ga verder met vraag 5.3.1 en 5.3.2)
☐ Ja, het bedrijf heeft werknemer naar een taalopleiding aan een andere instelling gestuurd (ga verder met vraag 5.3.1 en 5.3.2)
☐ Ja, het bedrijf heeft een eigen opleiding in huis georganiseerd (ga verder met vraag 5.3.1 en 5.3.2)
☐ Nee (klik op volgende om verder te gaan met het zesde en laatste deel)

5.3.1 Voor welke talen heeft uw bedrijf de laatste drie jaar een vreemde talenopleiding opgezet? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Nederlands
☐ Frans
☐ Engels
☐ Duits
☐ Andere talen

Welke andere talen?

5.3.2 Bent u tevreden over het resultaat van deze taalopleiding?

- ☐ Ja
☐ Nee

Progress

Powered by **snap**

<< Vorige

Reset

Volgende >>

Taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

6. Taalkennis en opleiding

6.1 Wat moet het onderwijs doen op het vlak van vreemde-talenopleiding van de jongeren (= toekomstige werknemers)

- ☐ De huidige opleidingen volstaan (ga verder met vraag 6.2)
- ☐ De huidige opleidingen moeten verbeterd worden (ga verder met vraag 6.1.1)

6.1.1 Indien u van mening bent dat de huidige opleidingen moeten verbeterd worden, op welk vlak moeten deze dan verbeterd worden (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen
- ☐ De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden
- ☐ De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen
- ☐ De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden

6.2 Heeft u al werknemers van taak gewisseld omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

6.3 Vindt u dat kennis van het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Progress

Powered by **snapp**

<< Vorige

Reset

Volgende >>

Taalvormingsbehoeften in Belgisch-Limburgse KMO's

Indien u een (elektronisch) exemplaar wenst te ontvangen van de belangrijkste conclusies van het eindrapport, gelieve dan in onderstaande balk uw emailadres achter te laten. Gelieve onderaan deze pagina niet te vergeten op verzend te klikken om uw resultaten te verzenden

Hartelijk dank voor uw medewerking,

Pieter Theuwis

Progress

powered by **snap**

<< Vorige

Reset

Verzend

Bijlage 2: Codering van de variabelen

1. IDNR	nummering vragenlijsten 1-110
2. Functieresp	1=zaakvoerder/bestuurder 2=administratief medewerker 3=commercieel medewerker 4=technisch medewerker 5=andere functie
3. Hoogsteopl	1=Middelbaar Onderwijs 2=Secretariaat-handel 3=A2-niveau 4=A1-niveau 5=Universitair niveau
4. Nace	1=Grondstoffenproductie, landbouw, jacht en bosbouw 2=Industrie 3=Bouwnijverheid 4=Groot- en kleinhandel, reparatie van auto's en huishoudelijke toestellen 5=Hotels en restaurants 6=Vervoer, opslag en communicatie 7=Financiële instellingen 8=Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven 9=Persoonlijke diensten
5. Jaren actief	1=minder dan één jaar 2=tussen 1 en 3 jaar 3=tussen 3 en 5 jaar 4=tussen 5 en 10 jaar 5=meer dan 10 jaar
6. AantalWKN	1=1-10 2=11-20 3=21-50 4=51-100 5=101-250 6=>250
7. Contact	1=Nooit 2=minder dan wekelijks 3=Gemiddeld eenmaal per week 4=Gemiddeld eenmaal per dag 5=Meerdere keren per dag
8. Omzet	1=Ja

	2=Nee
9. OmzetFR	1=0% 2=10% 3=20% 4=30% 5=40% 6=50% 7=60% 8=70% 9=80% 10=90% 11=100%
10. OmzetENG	idem
11. OmzetDUI	idem
12. OmzetAND	idem
12a. Omzettot	4=0% 5=10% 6=20% 7=30% 8=40% 9=50% 10=60% 11=70% 12=80% 13=90% 14=100%
13. AardVT	1=Algemene talenkennis (praten over sport, weer, politiek, eten, hotel,) 2=Vaktechnische of economisch-industrieel gerichte talenkennis, specifiek voor de onderneming/economische sector 3=Geen antwoord
14. WikVTAlg	1=Frans 2=Engels 3=Duits 4=Andere talen 5=Engels-Frans 6=Frans-Duits 7=Frans-Andere talen 8=Engels-Duits 9=Engels-Andere talen 10=Duits-Andere talen 11=Engels-Frans-Duits 12=Engels-Frans-Andere talen

	13=Frans-Duits-Andere talen 14=Engels-Duits-Andere talen 15=Frans-Engels-Duits-Andere talen 16=Geen antwoord
15. WlkVTVakt	idem
16. SollTest	1=Ja 2=Nee
17. SrtJobTest	1=(Technisch)-commerciële jobs 2=Zuiver technische jobs 3=Administratieve jobs 4=Management Jobs 5=(Technisch)-commerciële jobs-Zuiver technische jobs 6=(Technisch)-commerciële jobs-Administratieve jobs 7=(Technisch)-commerciële jobs-Management jobs 8=Zuiver technische jobs-Administratieve jobs 9=Zuiver technische jobs-Management jobs 10=Administratieve jobs-Management jobs 11=(Technisch)-commerciële jobs-Zuiver technische jobs-Administratieve jobs 12=(Technisch)-commerciële jobs-Zuiver technische jobs-Management jobs 13=Zuiver technische jobs-Administratieve jobs-Management jobs 14=(Technisch)-commerciële jobs-Administratieve jobs-Management jobs 15=(Technisch)-commerciële jobs-Zuiver technische jobs-Administratieve jobs-Management jobs 16=Geen Antwoord
18. Vtonmisb	idem
19. WlkeVTtest	1=Nederlands 2=Frans 3=Engels 4=Duits 5=Andere talen 6=Nederlands-Frans 7=Nederlands-Engels 8=Nederlands-Duits 9=Nederlands-Andere talen 10=Frans-Engels 11=Frans-Duits 12=Frans-Andere talen 13=Engels-Duits 14=Engels-Andere talen

	15=Duits-Andere talen
	16=Nederlands-Frans-Engels
	17=Nederlands-Frans-Duits
	18=Nederlands-Frans-Andere talen
	19=Nederlands-Engels-Duits
	20=Nederlands-Engels-Andere talen
	21=Nederlands-Duits-Andere talen
	22=Frans-Engels-Duits
	23=Frans-Engels-Andere talen
	24=Frans-Duits-Andere talen
	25=Engels-Duits-Andere talen
	26=Nederlands-Frans-Engels-Duits
	27=Nederlands-Frans-Engels-Andere talen
	28=Nederlands-Frans-Duits-Andere talen
	29=Frans-Engels-Duits-Andere talen
	30=Nederlands-Duits-Engels-Andere talen
	31=Nederlands-Frans-Engels-Duits-Andere talen
	32=Geen Antwoord
20. BelangVTsol	1=een zeer groot belang gehecht 2=eerder veel belang gehecht 3=eerder weinig belang gehecht 4=geen belang gehecht
21. VoldoenEis	1=Nee, meestal niet 2=Ja, meestal wel, maar niet voor het volledige eisenpakket 3=Ja, meestal wel en voor het volledige eisenpakket 4=Geen antwoord
22. Aanwrfproef	1=Ja 2=Nee 3=Geen antwoord
23. Freqprobl	1=Nooit 2=Eén enkele keer 3=Af en toe 4=Meermaals
24. VrwelkeVT	1=Andere Talen 10=Duits 100=Engels 1000=Frans 1100=Frans, Engels 1111=Frans, Engels, Duits,Andere talen
25. Welkereden	1000=Gebrek aan vertrouwen 10000=Onvermogen om kansen te benutten 100000=Fouten bij het vertalen/tolken

1000000=Niet-opgevolgd verzoek
 100000000=Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken
 100000010=Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken -
 Gebrek aan culturele affiniteit
 100010000=Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken -
 Onvermogen om kansen te benutten
 10010000=Telefonische problemen (doorverbinden,...)-
 Onvermogen om kansen te benutten
 100101000=Te weinig medewerkers die vreemde talen spreken-
 Fouten bij het vertalen/tolken-Gebrek aan vertrouwen
 10011000=Telefonische problemen (doorverbinden,...)-
 Onvermogen om kansen te benutten-Gebrek aan vertrouwen
 10100000=Telefonische problemen (doorverbinden,...) –
 Fouten bij het vertalen/tolken
 11000=Onvermogen om kansen te benutten-
 Gebrek aan vertrouwen
 110000=Fouten bij het vertalen/tolken-
 Onvermogen om kansen te benutten
 11001000=Telefonische problemen (doorverbinden,...)-
 Niet-opgevolgd verzoek -Gebrek aan vertrouwen

26. Contrbinnen

1=Nooit
 2=Eén enkele keer
 3=Af en toe
 4=Meermaals
 5=Geen antwoord

27. Taaloverz

1=Ja
 2=Nee

28. Taaloplaang

1=Ja
 2=Nee

29. VrwelkVT

1=Andere Talen
 10=Duits
 100=Engels
 1000=Frans
 10000=Nederlands
 10001=Nederlands-Andere talen
 1001=Frans-Andere talen
 10010=Nederlands-Duits
 10011=Nederlands-Duits-Andere talen
 101=Engels-Andere talen
 1010=Frans-Duits
 10100=Nederlands-Engels
 10101=Nederlands-Engels-Andere talen
 1011=Frans-Duits-Andere talen
 10110=Nederlands-Engels-Duits

	1101=Frans-Engels-Andere talen
	11010=Nederlands-Frans-Duits
	11011=Nederlands-Frans-Duits-Andere talen
	111=Engels-Duits-Andere talen
	1110=Frans-Engels-Duits
	11100=Nederlands-Frans-Engels
	11101=Nederlands-Engels-Duits-Andere talen
	11101=Nederlands-Frans-Engels-Andere talen
	1111=Frans-Engels-Duits-Andere talen
	11110=Nederlands-Frans-Engels-Duits
	11111=Nederlands-Frans-Engels-Duits-Andere talen
	2=Geen antwoord
33. Tvrheidopl	1=Ja
	2=Nee
	3=Geen antwoord
34. Onderwijs	1=De huidige opleidingen volstaan
	2=De huidige opleidingen moeten verbeterd worden
35. Watverb	1000=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen
	100=De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden
	10=De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen
	1=De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden
	1100=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen - De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden
	1010=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen - De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen
	1001=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen - De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden
	101=De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden – De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden
	110=De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden – De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen
	11= De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen - De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden

1110=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen - De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden- De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen

1101=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen -De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden- De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden

1011=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen -De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen -De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden

111=De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden -De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen – De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden

1111=Jongeren zouden meer talen (in aantal) moeten beheersen -De geleerde talen zouden door de jongeren beter moeten beheerst worden – De opleidingen zouden de jongeren vertrouwd moeten maken met de belangrijkste culturen die achter een taal schuilen -De taalkennis moet praktischer (= meer gericht op bedrijfssituaties) aangeleerd worden

2=Geen antwoord

36. Taakwissel

1=Ja

2=Nee

3=Geen Antwoord

37. ENGvold

1=Ja

2=Nee

Bijlage 3: Overzicht tabellen

Tabel 1: tabel voor het bepalen van de steekproefgrootte voor een gegeven populatie

Tabel 2: Functie van de respondent

Tabel 3: Opleiding van de respondent

Tabel 4: Belangrijkste product/dienst van de onderneming

Tabel 5: Aantal jaren actief

Tabel 6: Aantal werknemers

Tabel 7: Frequentie van contacten in vreemde talen

Tabel 8: Omzet aan anderstalige klanten

Tabel 8a: Omzet aan Franstalige klanten

Tabel 8b: Omzet aan Engelstalige klanten

Tabel 8c: Omzet aan Duitstalige klanten

Tabel 8d: Omzet aan anderstalige klanten

Tabel 8e: Totale omzet aan anderstalige klanten

Tabel 9: Aard van de vreemde-talenkennis

Tabel 9a: Welke specifieke talen bij algemene talenkennis?

Tabel 9b: Welke specifieke talen bij vaktechnische talenkennis?

Tabel 10: Testen op talenkennis

Tabel 10a: Welke talen worden getest bij sollicitatie?

Tabel 10b: Soort jobs waarvoor talen getest worden bij sollicitatie

Tabel 10c: Soort jobs waarvoor talen onmisbaar is binnen de K.M.O.

Tabel 11: Belang van talenkennis bij sollicitatie

Tabel 12: Mate waarin kandidaat-werknemers voldoen aan de taaleisen van de onderneming.

Tabel 13: Aanwerven op proef

Tabel 14: Frequentie van problemen met vreemde-talenkennis

Tabel 14a: Voor welke vreemde talen problemen?

Tabel 14b: In welke situaties problemen?

Tabel 15: Belangrijke contracten in de wacht gesleept o.w.v. goede taalbeheersing

Tabel 16: Taaloverzicht

Tabel 17: Taalopleiding aangeboden

Tabel 17a: Specifieke talen opleidingen

Tabel 17b: Tevredenheid over de opleiding

Tabel 18: Taalopleiding georganiseerd laatste drie jaar

Tabel 18a: Specifieke talen opleiding

Tabel 18b: Tevredenheid over de opleiding

Tabel 19: Mening over het taalonderwijs

Tabel 19a: Verbeteringen voor het taalonderwijs

Tabel 20: Wisselen van taak omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis

Tabel 21: Volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren

Tabel 22: Kruistabel van de frequentie van contacten in vreemde talen en de sector waarin de onderneming werkzaam is.

Tabel 23: Chi-Square Test van de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'sector van de onderneming'.

Tabel 24: Correlatie tussen frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal actieve jaren van de onderneming.

Tabel 25: Correlatie tussen de frequentie van contacten in vreemde talen en het aantal werknemers van de onderneming.

Tabel 26: Kruistabel van de frequentie van contacten in vreemde talen en het leveren aan anderstalige klanten.

Tabel 27: Chi-Square Test van de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'leveren aan anderstalige klanten'.

Tabel 28: Correlatie tussen het totale omzetpercentage dat geleverd wordt aan anderstalige contacten en de frequentie van contacten in vreemde talen.

Tabel 29: Kruistabel van de frequentie van contacten in vreemde talen en het al dan niet testen van talenkennis bij de sollicitatie

Tabel 30: Chi-Square Test van de variabelen 'frequentie van contacten in vreemde talen' en 'testen van talenkennis bij de sollicitatie'.

Tabel 31: Correlatie tussen frequentie van contacten in vreemde talen en de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie.

Tabel 32: Kruistabel tussen de mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en de sector van de onderneming.

Tabel 33: Chi-Square Test van de variabelen 'mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'sector van de onderneming'.

Tabel 34: correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het aantal werknemers van de onderneming.

Tabel 35: Correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de het aantal actieve jaren van de onderneming.

Tabel 36: Kruistabel van de mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van een taaltest.

Tabel 37: Chi-Square Test voor de variabelen 'mate waarin belang wordt gehecht aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet organiseren van een taaltest'.

Tabel 38: Correlatie tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie dat een bedrijf al ooit een kans op het binnenhalen van een contract heeft gemist of een zakenrelatie heeft kwijtgespeeld door een gebrek aan vreemde-talenkennis.

Tabel 39: Correlatie tussen tussen de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en de frequentie dat een bedrijf al belangrijke contracten in de wacht heeft gesleept dankzij de goede taalbeheersing van haar personeel.

Tabel 40: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet van mening zijn dat de kennis het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen.

Tabel 41: Chi-Square Test tussen de variabelen 'de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet van mening zijn dat de kennis het Engels voldoende is om anderstalige markten met succes te prospecteren en er contracten binnen te halen'.

Tabel 42: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan aanbieden van een taalopleiding aan werknemers.

Tabel 43: Chi-Square Test van de variabelen 'mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan aanbieden van een taalopleiding aan werknemers'.

Tabel 44: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet organiseren van talenopleiding gedurende de laatste drie jaar.

Tabel 45: Chi-Square Test van de variabelen 'de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet organiseren van talenopleiding gedurende de laatste drie jaar'.

Tabel 46: Kruistabel van de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden.

Tabel 47: Chi-Square Test van de variabelen 'de mate waarin belang gehecht wordt aan talenkennis bij de sollicitatie' en 'het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden'

Tabel 48: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en de sector van de onderneming

Tabel 49: Chi-Square Test van de variabelen 'de aard van de gebruikte talenkennis' en 'de sector van de onderneming'.

Tabel 50: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren van de onderneming

Tabel 51: Chi-Square Tests van de variabelen de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal actieve jaren van de onderneming.

Tabel 52: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en het aantal voltijdse werknemers van de onderneming.

Tabel 53: Chi-Square Test tussen de variabelen 'de aard van de gebruikte talenkennis' en 'het aantal voltijdse werknemers van de onderneming'.

Tabel 54: Kruistabel van de aard van de gebruikte talenkennis en de frequentie van het aantal contacten in vreemde talen.

Tabel 55: Chi-Square Tests van de variabelen 'aard van de gebruikte talenkennis' en 'de frequentie van het aantal contacten in vreemde talen'.

Tabel 56: Kruistabel van de frequentie van problemen in vreemde talen en de sector van de onderneming.

Tabel 57: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen in vreemde talen' en de 'sector van de onderneming'.

Tabel 58: Correlatie tussen de frequentie van het aantal problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het aantal werknemers van de onderneming.

Tabel 59: Kruistabel van de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet organiseren van talentest bij de sollicitatie.

Tabel 60: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis' en 'het al dan niet organiseren van talentest bij de sollicitatie'.

Tabel 61: Correlatie tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de frequentie van contacten in vreemde talen.

Tabel 62: Correlatie tussen de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en de frequentie van het in de wacht slepen van belangrijke contracten omwille van de goede taalbeheersing van het personeel.

Tabel 63: Kruistabel van de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers.

Tabel 64: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis' en 'het al dan niet aanbieden van een taalopleiding aan de werknemers'.

Tabel 65: Kruistabel van de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis en het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden.

Tabel 66: Chi-Square Test van de variabelen 'de frequentie van problemen omwille van gebrekkige vreemde-talenkennis' en 'het al dan niet van mening zijn dat het talenonderwijs moet verbeterd worden'.

Tabel 67: Kruistabel van het al dan niet volstaan van Engels om anderstalige markten te prospecteren en de frequentie van contacten in vreemde talen.

Tabel 68: Chi-Square Test van de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van contacten in vreemde talen'.

Tabel 69: Kruistabel van het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en het al dan niet leveren aan anderstalige klanten.

Tabel 70: Chi-Square Test van de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'leveren aan anderstalige klanten'.

Tabel 71: Kruistabel het al dan niet volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren en de frequentie van problemen –omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis.

Tabel 72: Chi-Square Test tussen de variabelen 'volstaan van het Engels om anderstalige markten te prospecteren' en 'frequentie van problemen omwille van een gebrekkige vreemde-talenkennis'.

Auteursrechterlijke overeenkomst

Opdat de Universiteit Hasselt uw eindverhandeling wereldwijd kan reproduceren, vertalen en distribueren is uw akkoord voor deze overeenkomst noodzakelijk. Gelieve de tijd te nemen om deze overeenkomst door te nemen, de gevraagde informatie in te vullen (en de overeenkomst te ondertekenen en af te geven).

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

Taalvormingsbehoeften in Limburgse K.M.O.'s en hun invulling

Richting: **Licentiaat in de toegepaste economische wetenschappen**

Jaar: **2007**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Ik ga akkoord,

Pieter THEUWIS

Datum: **05.06.2007**